

Nr 34.

Ankom till riksdagens kansli den 16 maj 1933 kl. 4 e. m.

Utlåtande, i anledning av vissa framställningar rörande elfte huvudtiteln, innefattande anslagen till pensions- och indragningsstaterna.

Bankoutskottet får härmed avgiva utlåtande över nedannämnda till utskottet hänvisade framställningar rörande det civila och militära pensionsväsendet samt rörande vissa pensioner och understöd, att utgå från allmänna indragningsstaten.

Beträffande utredningen i de ärenden, som behandlas i utlåtandet, får utskottet, i den mån redogörelse i det följande ej lämnas, hänvisa till vederbörande propositioner och motioner.

A. Civila pensionsväsendet.

1:o.

Förra folkskollärarinnan Ebba Linnéa Sandberg (*viss tjänstårsberäkning*). I en den 27 januari 1933 dagtecknad proposition nr 108 har Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, i punkten 1 föreslagit riksdagen medgiva, att förra lärarinnan vid Stockholms folkskolor Ebba Linnéa Sandberg må, i den mån så erfordras för erhållande av hel pension från statens pensionsanstalt, räkna sig till godo tid, varunder hon tjänstgjort såsom lärarinna vid Tekla Åbergs högre läroverk för flickor i Malmö, högre elementarläroverket i Halmstad för kvinnlig ungdom samt Ateneum för flickor i Stockholm; dock under villkor att hon till pensionsanstalten inbetalar ett belopp, motsvarande den engångsavgift, som belöpt å henne, därest §§ 6 och 9 i anstaltens reglemente varit i förevarande fall tillämpliga.

Av handlingarna i ärendet inhämtas, att Sandberg, som är född den 19 januari 1872, tjänstgjort såsom lärarinna under följande tider, nämligen läsåren 1894/1895 och 1895/1896 vid Tekla Åbergs högre läroverk för flickor i Malmö,

läsåren 1896/1897—1899/1900 vid högre elementarläroverket i Halmstad för kvinnlig ungdom,

större delen av vårterminen 1901 och läsåren 1901/1902—1903/1904 vid Ateneum för flickor i Stockholm,

23 april—15 juni 1903 vid Klara folkskola i Stockholm (såsom vikarie-
rande lärarinna),

vårterminen 1904 vid Jakobs folkskola i Stockholm (såsom vikarierande
lärarinna),

läsåren 1904/1905 och 1905/1906 vid Johannes folkskola i Stockholm
(såsom e. o. lärarinna) och

1 juli 1906—19 januari 1932 vid Kungsholmens och S:t Görans folksko-
lor i Stockholm (såsom ordinarie lärarinna).

Vidare framgår, att förenämnda enskilda läroanstalter åtnjutit statsun-
derstöd under de nyss angivna tider, då Sandberg varit anställd därstädes.

Genom beslut den 29 januari 1932 har statens pensionsanstalt tillerkänt
Ebba Linnéa Sandberg avkortad tjänstepension med $\frac{28}{33}$ av hel pension,
1,875 kronor, eller med 1,590 kronor 90 öre. Härvid har pensionsanstalten
tillgodoräknat Ebba Linnéa Sandberg allenast tid, varunder hon tjänstgjort
vid folkskola.

Utskottet.

I vissa tidigare liknande fall har riksdagen medgivit ett tillgodoräk-
nande intill två tredjedelar av tjänstetid vid statsunderstödda enskilda
läroanstalter för erhållande av pension från statens pensionsanstalt vid
avgång från folkskollärartjänst. Enligt Kungl. Maj:ts föreliggande för-
slag skulle tillgodoräknande få ske endast mot erläggande till pen-
sionsanstalten av viss avgift. Till stöd för detta förslag har åberopats
att, därest tjänstgöringen i fråga varit av beskaffenhet att jämlikt regle-
mentet för statens pensionsanstalt kunna tillgodoräknas såsom tjänstår-
för pension från anstalten, för sådant tillgodoräknande fordrats erläggan-
de av engångsavgift, varav befattningshavaren själv haft att vidkän-
nas viss del.

Vad Kungl. Maj:t sålunda föreslagit har utskottet för sin del funnit
väl motiverat.

Utskottet hemställer alltså,

att Kungl. Maj:ts förevarande framställning må av
riksdagen bifallas.

2:o.

Förra folkskollärarinnan Anna Vendela Lekander (*viss tjänstårsberäk-
ning*). I punkten 2 av samma proposition nr 108 har Kungl. Maj:t före-
slagit riksdagen medgiva, att förra lärarinnan vid Stockholms folkskolor
Anna Vendela Lekander, född Brovall, må, i den mån så erfordras för er-
hållande av hel pension från statens pensionsanstalt, räkna sig till godo

tid, varunder hon tjänstgjort vid Grevesmühlska samskolan; dock under villkor att hon till pensionsanstalten inbetalar ett belopp, motsvarande den engångsavgift, som belöpt å henne, därest §§ 6 och 9 i anstaltens reglemente för nyssnämnda ändamål å henne tillämpats.

Av handlingarna i ärendet inhämtas, att Lekander, som är född den 7 mars 1872, tjänstgjort såsom lärarinna under följande tider, nämligen tillhoppa 6 år under åren 1895—1901 såsom vikarierande och e. o. lärarinna vid Stockholms folkskolor,

1 januari 1902—30 juni 1907 såsom ordinarie lärarinna och biträdande föreståndarinna vid Grevesmühlska samskolan och

1 juli 1907—30 juni 1932 såsom ordinarie lärarinna vid Stockholms folkskolor.

Genom beslut den 15 juli 1932 har statens pensionsanstalt tillerkänt Lekander avkortad tjänstepension med $\frac{31}{33}$ av hel pension, 1,875 kronor, eller med 1,761 kronor 36 öre. Lekander har därvid tillgodoräknats den tid, varunder hon tjänstgjort vid Stockholms stads folkskolor.

Med åberopande av vad under nästföregående punkt anförts hemställer utskottet,

att Kungl. Maj:ts förevarande framställning må vinna riksdagens bifall.

3:o.

Förre järnvägsarbetaren E. A. Trygg. I en den 20 januari 1933 dagtecknad proposition nr 73 har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, föreslagit riksdagen

dels förklara, att förre järnvägsarbetaren Erik Alfred Trygg må, utan hinder därav att han vid avgången ur statens järnvägars tjänst icke uppnått 55 levnadsår, från dagen för uppnåendet av sistnämnda ålder åtnjuta en årlig pension av 450 kronor, att utgå i enlighet med bestämmelserna i kungörelsen den 8 november 1918 (nr 859) angående pensionering av förmän och arbetare vid statens järnvägsbyggnader samt statens vattenfallsverks byggnadsavdelning, dock med skyldighet för Trygg att återbetala vad av uppburna gratifikationer belöper på tiden efter nyssberörda dag,

dels ock medgiva, att den Trygg sålunda tillkommande pensionen skall i avseende å tilläggsförmåner så anses, som hade den i vanlig ordning beviljats av järnvägsstyrelsen enligt föreskrifterna i förenämnda kungörelse.

Av handlingarna i ärendet inhämtas, att Trygg är född den 15 september 1875;

att han den 5 januari 1930 och sålunda före uppnåendet av 55 års ålder lämnade sin anställning vid statens järnvägsbyggnader;

att han sistnämnda dag enligt järnvägsstyrelsens beräkning kunde åberopa så lång tjänstetid, som erfordras för erhållande av lägsta pension enligt kungörelsen den 8 november 1918 angående pensionering av förmän och arbetare vid statens järnvägsbyggnader m. fl.;

samt att Trygg under vart och ett av åren 1930, 1931 och 1932 av järnvägsstyrelsen tillerkänts gratifikation å 500 kronor.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts ifrågavarande proposition.

B. Militära pensionsväsendet.

4:o.

F. d. båtsmannen Johan Alfred Sixten Regnander Glader. I en den 13 januari 1933 dagtecknad proposition nr 36 har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för samma dag, föreslagit riksdagen medgiva, att förutvarande båtsmannen Johan Alfred Sixten Regnander Glader må tilldelas pension såsom om han uppfyllt härför författningsenligt stadgade villkor, att utgå från och med månaden näst efter den, uti vilken han avgår från sin tjänst vid skeppsgossekåren i Marstrand.

Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Glader, som är född den 6 augusti 1866 och sålunda uppnått en ålder av 66 år, erhållit avsked den 16 april 1901 efter en tjänstetid av 14 år 9 månader, därav 14 år 8 månader från 20 års ålder;

att han vid avskedet erhållit vitsord att under tjänstetiden hava sig redligt och väl skickat;

att han utbildningsåren 1930—1932 tjänstgjort såsom vakt- och handräkningsmanskap vid skeppsgossekåren i Marstrand;

att han, enligt intyg från chefen för sagda kår, under sistnämnda tjänstgöring visat utmärkt uppförande och stort nit;

samt att han är medellös.

Med hänsyn till förut av riksdagen i liknande fall fattade beslut har utskottet funnit sig böra tillstyrka bifall till Kungl. Maj:ts förslag. Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts förevarande proposition.

5:o.

Karl Oskar Clifford Carlsson (*ersättning i anledning av kroppsskada*).
I en den 27 januari 1933 dagtecknad proposition nr 78 har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för samma dag, i punkten 1 föreslagit riksdagen medgiva, att till Karl Oskar Clifford Carlsson må — utan hinder därav att framställning om ersättning icke blivit gjord inom den tid, som föreskrives i 12 § av förordningen den 18 juni 1909 om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring — från och med den 1 januari 1933 från beväringssmannskapets invalid- och pensionsfond utbetalas den ersättning, vartill han enligt grunderna för nämnda förordning kan anses berättigad.

Av handlingarna i ärendet inhämtas,
att Carlsson inryckte till värnpliktstjänstgöring vid Bohusläns regemente den 10 september 1919;
att han året före inryckningen lidit av blodhosta och varit intagen på Sahlgrenska sjukhuset i Göteborg, där han vårdats för spanska sjukan;
att han efter en fältmarsch den 18 oktober 1919 blivit förkyld samt på grund av en den 28 i samma månad inträffad lungblödning intagits å regementets sjukhus;
att han den 6 november 1919 blivit utskriven från sjukhuset såsom oduglig till krigstjänst på grund av lungtuberkulos;
att han därefter vid olika tillfällen vårdats för lungtuberkulos;
samt att vederbörande regementsläkare såsom sin åsikt uttalat, att det icke vore osannolikt, att Carlsson vid inryckning till värnpliktstjänstgöringen år 1919 haft en latent tuberkulos, som under tjänstgöringen kommit till utbrott.

Riksförsäkringsanstalten har i avgivet utlåtande meddelat, att anstalten, därest framställning om ersättning gjorts inom därför föreskriven tid, skulle hava tillerkänt Carlsson ersättning jämlikt 1909 års militärsättningsförordning.

Under erinran att riksdagen tidigare i åtskilliga fall meddelat dispens från de i 1909 års militärsättningsförordning stadgade preskriptionsbestämmelserna får utskottet hemställa,

att Kungl. Maj:ts förevarande framställning må vinna riksdagens bifall.

6:o.

Bror Magnus Larsson (*ersättning i anledning av kroppsskada*). Under punkten 2 av förevarande proposition har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att till Bror Magnus Larsson må — utan hinder därav att framställning om ersättning icke blivit gjord inom den tid, som föreskrives i 12 § av förordningen den 18 juni 1909 om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring — från och med den 1 januari 1933 från beväringssmanskaps invalid- och pensionsfond utbetalas den ersättning, vartill han enligt grunderna för nämnda förordning kan anses berättigad.

Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Larsson under fullgörande av sin värnpliktstjänstgöring vid Göta ingenjörkår i början av maj månad 1924 ådragit sig ett skavsår å högra hälen, som sedermera infekterats med spridning uppåt knäleden;

att han den 14 i nämnda månad insjuknat med smärtor över högra knäleden och samma dag inlagts på garnisonssjukhuset i Karlsborg, där han vårdats till den 29 september 1924;

att under sjukhusvistelsen ett flertal incisioner blivit gjorda i högra knäledsregionen;

samt att enligt läkarintyg Larssons nuvarande symptom — slapphet och atrofi i högra benets muskulatur — helt kunde sättas i samband med den infektion Larsson ådrog sig under år 1924 och den muskelskada, som då uppstod.

Riksförsäkringsanstalten har i avgivet utlåtande meddelat, att anstalten, därest framställning om ersättning gjorts inom därför föreskriven tid, skulle hava tillerkänt Larsson ersättning jämlikt 1909 års militärersättningsförordning.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts förevarande framställning.

7:o.

Nils Johan Mattias Bremberg (*ersättning i anledning av kroppsskada*). Kungl. Maj:t föreslår i punkten 3 av samma proposition riksdagen medgiva, att till Nils Johan Mattias Bremberg må — utan hinder därav att framställning om ersättning icke blivit gjord inom den tid, som föreskrives i 12 § av förordningen den 18 juni 1909 om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring — från och med den 1 januari 1933 från beväringssmanskaps invalid- och pensionsfond ut-

betalas den ersättning, vartill han enligt grunderna för nämnda förordning kan anses berättigad.

Av handlingarna i ärendet inhämtas,
att Bremberg under tiden 1 november 1916—1 november 1918 varit fast anställd vid Älvsborgs regemente;

att han varit sjukskriven för influensa under tiden 16—26 januari 1917 samt för torr lungsäcksinflammation och lungsäckskatarr under tiden 25 februari—7 april samma år;

att han ånyo insjuknat den 24 nämnda april månad och då varit sjukskriven för vatten i vänstra lungsäcken;

att han under tiden 16 januari—6 februari 1918 varit sjukskriven för tuberkulos, för vilken sjukdom han den 7 februari samma år intagits å Västeråsens sanatorium, där han vårdats till och med den 21 påföljande juni;

att han under fullgörande av repetitionsövning år 1920 vid Hallands regemente ånyo insjuknat under deltagande i fältjämsövningar i Södermanland och någon tid vårdats å garnisonssjukhuset i Stockholm;

samt att regementsläkaren vid Älvsborgs regemente O. Gertzén i ett den 13 juli 1932 utfärdat intyg såsom sin åsikt uttalat, att det vore uppenbart, att Bremberg ådragit sig sin tuberkulos i tjänsten.

Riksförsäkringsanstalten har i avgivet utlåtande meddelat, att anstalten, därest framställning om ersättning gjorts inom därför föreskriven tid, skulle hava tillerkänt Bremberg ersättning jämlikt 1909 års militärsättningsförordning.

Utskottet får hemställa,

att Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning må
av riksdagen bifallas.

8:o.

Cesar Axel Lennart Månsén (*ersättning i anledning av kroppsskada*).
I punkten 4 av ifrågavarande proposition nr 78 har Kungl. Maj:ts föreslagit riksdagen medgiva, att till Cesar Axel Lennart Månsén må — utan hinder därav att framställning om ersättning icke blivit gjord inom den tid, som föreskrives i 12 § av förordningen den 18 juni 1909 om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring — från och med den 1 januari 1933 från beväringssmannskapets invalid- och pensionsfond utbetalas den ersättning, vartill han enligt grunderna för nämnda förordning kan anses berättigad.

Av handlingarna i ärendet inhämtas,
att Månsén under fullgörande av värnpliktstjänstgöring vid Vaxholms kustartilleriregemente den 3 juli 1924 insjuknat i ledgångsreumatism;
att han den 12 nämnda juli intagits å garnisonssjukhuset i Stockholm, där han intill tidpunkten för sin utryckning eller den 16 september 1924 vårdats för, bland annat, hjärtfel;
att t. f. äldste läkaren vid Vaxholms kustartilleriregemente E. Jonsson i ett den 10 oktober 1931 utfärdat intyg såsom sin åsikt uttalat, att skäl saknades för antagandet, att annan omständighet än militärtjänstgöringen varit orsak till Månséns sjukdom eller befordrat dess utveckling;
samt att professorn H. C. Jacobæus i Stockholm den 28 januari 1932 intygat, att Månsén lede av ett ganska svårt hjärtlidande.

Riksförsäkringsanstalten har i avgivet utlåtande meddelat, att anstalten, därest framställning om ersättning gjorts inom därför föreskriven tid, skulle hava tillerkänt Månsén ersättning jämlikt 1909 års militärersättningsförordning.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts förevarande framställning.

9:o.

Verkmästarna Johan August Petersson, Axel Magnus Leonard Karlsson och Axel Ferdinand Svensson (*pensionsförbättring*). I en den 10 februari 1933 dagtecknad proposition nr 118 har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, i punkten 1 föreslagit riksdagen medgiva, att en var av verkmästaren av 1:a klass vid Karlskrona örlogsvarv Johan August Petersson samt verkmästarna av 2:a klass vid samma varv Axel Magnus Leonard Karlsson och Axel Ferdinand Svensson må från och med månaden näst efter den, varunder han efter uppnådda 55 levnadsår och 30 tjänstår avgår ur tjänst med pension från flottans pensionskassa, under sin återstående livstid uppbära årlig pensionsförbättring med 1,155 kronor 60 öre, att utgå från anslag, som är eller må varda beviljat till pensionsförbättring för viss personal vid marinen, och i samma ordning som fyllnadspension.

Av handlingarna i ärendet inhämtas,
beträffande *Petersson*,
att han är född den 16 oktober 1878;
att han var anställd vid skeppsgosse- och sjömanskårerna under tiden 18 september 1893—19 oktober 1899 samt såsom daglönare vid flottans varv

i Karlskrona dels under tiden 30 oktober 1899—27 april 1900 och dels under tiden 19 december 1901—31 maj 1923, därav såsom förman från och med den 1 september 1908;

att han antogs till mästare från och med den 1 juni 1923 och befordrades till verkmästare från och med den 1 mars 1928;

samt att han från och med den 1 juli 1928 är e. o. tjänsteman vid försvarsväsendet med avlöning enligt kungörelsen den 22 juni 1928 (nr 215) med avlöningsbestämmelser för vissa civila och civilmilitära icke-ordinarie befattningshavare vid försvarsväsendet;

beträffande *Karlsson*,

att han är född den 9 november 1878;

att han antogs till daglönare den 21 december 1897, till förman den 9 november 1915 och till verkmästare den 1 maj 1927;

samt att han från och med den 1 juli 1928 är e. o. tjänsteman vid försvarsväsendet med avlöning enligt förenämnda kungörelse den 22 juni 1928 (nr 215); och

beträffande *Svensson*,

att han är född den 7 maj 1878;

att han var anställd vid skeppsgosse- och sjömanskårerna under tiden 3 september 1892—9 maj 1899;

att han antogs till daglönare den 5 december 1904, till förman den 20 april 1909 och till verkmästare den 1 mars 1924;

samt att han från och med den 1 juli 1928 är e. o. tjänsteman vid försvarsväsendet med avlöning enligt förut omförmälda kungörelse den 22 juni 1928 (nr 215).

Samtliga ifrågavarande befattningshavare äro delägare i flottans pensionskassa.

Direktionen över flottans pensionskassa har meddelat, att därest ifrågavarande verkmästare beviljades pensionsförbättring med samma belopp, som åtnjötes av befattningshavare i motsvarande militära tjänstegrad eller flaggunderofficer, dylik förmån skulle till en var av dem utgå med 1,155 kronor 60 öre för år.

Under erinran, att riksdagen tidigare i åtskilliga fall beviljat verkmästare å månadslönarstat vid flottans varv pensionsförbättring efter samma grunder, som i propositionen föreslås, får utskottet hemställa,

Utskottet.

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts förevarande framställning.

10:o.

Mästarna Carl Manfred Hansson och Ernst Fritiof Schölander (*pensionsförbättring*). I punkten 2 av förevarande proposition har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att en var av mästaren vid Karlskrona örlogsvarv Carl Manfred Hansson och mästaren vid Stockholms örlogsvarv Ernst Fritiof Schölander må från och med månaden näst efter den, varunder han avgår ur tjänst med pension från flottans pensionskassa, under sin återstående livstid uppbära årlig pensionsförbättring med 910 kronor, att utgå från anslag, som är eller må varda beviljat till pensionsförbättring för viss personal vid marinen, och i samma ordning som fyllnadspension.

Av handlingarna i ärendet inhämtas,

beträffande *Hansson*,

att han är född den 23 november 1872;

att han antogs till daglönare den 1 februari 1897, till förman den 7 september 1914 och till mästare den 1 juni 1921;

samt att han från och med den 1 juli 1928 är e. o. tjänsteman vid försvarsväsendet med avlöning enligt kungörelsen den 22 juni 1928 (nr 215) med avlöningsbestämmelser för vissa civila och civilmilitära icke-ordinarie befattningshavare vid försvarsväsendet; och

beträffande *Schölander*,

att han är född den 25 juli 1877;

att han antogs till daglönare den 3 mars 1901, till förman den 1 juli 1915 och till mästare den 1 januari 1917;

samt att han från och med den 1 juli 1928 är e. o. tjänsteman vid försvarsväsendet med avlöning enligt förenämnda kungörelse den 22 juni 1928 (nr 215).

Hansson och Schölander äro delägare i flottans pensionskassa.

Direktionen över flottans pensionskassa har meddelat, att därest ifrågasvarande mästare beviljades pensionsförbättring med samma belopp, som åtnjötes av befattningshavare i motsvarande militära tjänstegrad eller underofficer av 2:a graden, dylik förmån skulle till en var av dem utgå med 910 kronor för år.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning.

11:o.

Överkonstapeln Magnus Algot Wiberg (*pensionsförbättring*). I en den 17 februari 1933 dagtecknad proposition nr 137 har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, föreslagit riksdagen medgiva, att överkonstapeln, tillika poliskommissarien vid flottans poliskår i Karlskrona Magnus Algot Wiberg må från och med dagen näst efter den, då han efter uppnådda 65 levnadsår avgår ur tjänst med pension från flottans pensionskassa, under sin återstående livstid uppbära årlig pensionsförbättring med 1,110 kronor, att utgå från anslag, som är eller må varda beviljat till pensionsförbättring för viss personal vid marinen, och i samma ordning som fyllnadspension.

Av handlingarna i ärendet inhämtas,
att Wiberg är född den 10 december 1868;

att han antogs till konstapel vid flottans poliskår från och med den 1 september 1891 och befordrades till överkonstapel från och med den 1 juli 1903;

att han från och med den 1 november 1926 varit förordnad att jämte innehavande befattning såsom överkonstapel tjänstgöra såsom poliskommissarie;

samt att han är delägare i flottans pensionskassa från och med den 1 maj 1915.

Enär avlöningen till personal vid flottans poliskår ej utgår i form av lön utan i form av arvode till belopp, motsvarande till vissa jämförliga civilmilitära beställningshavare utgående lön, är dylik personal icke enligt gällande bestämmelser angående pensionsförbättring åt officerare och underofficerare samt civilmilitära beställningshavare vid armén och marinen berättigad till pensionsförbättring.

Direktionen över flottans pensionskassa har meddelat, att därest Wiberg beviljades pensionsförbättring enligt samma grunder, som gällde i fråga om civilmilitär beställningshavare med lön, motsvarande det Wiberg tillkommande arvudet, pensionsförbättringen för Wiberg skulle utgå med 1,110 kronor för år.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts ifrågavarande proposition.

12:o.

F. d. kaptenen N. U. G. Holmgren (*återfående av viss del av förverkad pensionsförmån*). I motion I:182 hava herrar *Sandström* och *Bergqvist* hemställt, »att riksdagen ville besluta, det f. d. kaptenen Nils Uno Gustaf Holmgren må från och med den 1 januari 1931 åter komma i åtnjutande av det honom för innehavd kaptensbeställning ursprungligen tillkommande pensionsbeloppet».

Kaptenen vid Bodens artilleriregemente Nils Uno Gustaf Holmgren, född den 22 november 1872, erhöll från och med den 23 maj 1924 avsked med pension och inträdde samtidigt såsom kapten i regementets reserv.

Holmgrens pensionsförmåner utgjorde intill den 1 juli 1925 *dels* 600 kronor pension i femte klassen av arméns pensionskassa, *dels ock* 2,120 kronor fyllnadspension jämte 1,270 kronor pensionsförbättring. Från och med den 1 juli 1925 tillkommo 522 kronor pensionsförhöjning från därtill anvisade statsmedel, varefter pensionsförmånen, förutom dyrtidstillägg, uppgick till sammanlagt 4,512 kronor för år.

Holmgren, som efter avskedet från militärtjänsten flyttat till Stockholm, blev i början av år 1924 styrelseledamot och senare samma år därjämte verkställande direktör för fastighetsbolaget Mälarhöjden. Sistnämnda befattning beklädde han intill den 20 januari 1928, varefter han erhöll anställning såsom föreståndare för ett av Allmänna sparbankens i Stockholm avdelningskontor. Denna anställning måste Holmgren lämna, då banken på våren 1929 försattes i konkurs. Samtidigt försattes även fastighetsaktiebolaget Mälarhöjden — ett av de allmänna sparbankernas s. k. »stödbolag» — i konkurs. I samband därmed anhängiggjordes vid Stockholms rådhusrätt talan mot bland andra Holmgren i hans egenskap av styrelseledamot och verkställande direktör i ifrågavarande bolag under åren 1924—1928, därvid Holmgren åtalades för konkursbedrägeri. Sedan målet fullföljts i högre instanser, meddelade Kungl. Maj:t utslag den 8 december 1930, varigenom Holmgren för konkursbedrägeri genom falsk bokföring dömdes till straffarbete i två år jämte ett års påföljd enligt 2 kap. 19 § allmänna strafflagen. Detta straff har sedermera Kungl. Maj:t av nåd nedsatt till ett år nio månaders straffarbete med oförminskad påföljd.

Enligt för armén gällande pensionsbestämmelser går den, som efter erhållet avsked från tjänstebefattning blivit genom i vederbörlig ordning meddelat beslut dömd till straffpåföljd enligt 2 kap. 19 § allmänna strafflagen, förlustig rätten till pension i dess helhet. I enlighet härmed har direktionen över arméns pensionskassa genom utslag den 17 december 1930 förklarat Holmgren från och med den 1 januari 1931 förlustig såväl den s. k. kassapensionen som de till väsentlig del av statsme-

del utgående förmånerna av fyllnadspension, pensionsförbättring och pensionsförhöjning.

På därom av Holmgren gjord ansökning har sedermera Kungl. Maj:t genom beslut den 13 mars 1931 medgivit, att Holmgren må från och med den 1 januari 1931 åtnjuta pension från arméns pensionskassa med 600 kronor för år — motsvarande kassapensionen — dock utan rätt till tilläggsförmåner.

Holmgren, som har hustru att försörja, är för närvarande helt medellös.

Av utredningen framgår, att Holmgren av sina pensionsförmåner för innehavd kaptensbeställning gått förlustig 3,912 kronor om året, dyrtidstillägg oberäknat, och att han äger uppbära endast den s. k. kassapensionen å 600 kronor. Enligt utskottets mening tala emellertid starka skäl för att Holmgren erhåller rätt att åtnjuta ytterligare viss del av pensionsförmånen.

Utskottet.

Utskottet vill i sådant avseende till en början framhålla, att de för den allmänna civilförvaltningen och kommunikationsverken gällande bestämmelserna i fråga om förverkande av intjänta pensionsförmåner vid enahanda straff som det Holmgren ådömda hava en mindre sträng innebörd än de för armén gällande reglerna, i det att en tredjedel av det ursprungliga pensionsbeloppet (enligt kommunikationsverkens pensionslag den s. k. avgiftspensionen) må behållas av vederbörande pensionstagare. Det torde i detta sammanhang böra erinras, att framlagda förslag rörande ny militär pensionslagstiftning åsyfta att åstadkomma likformighet mellan det civila och det militära pensionsväsendet beträffande bestämmelserna om förverkande av pension.

Vidare må framhållas, att tidigare i vissa liknande fall meddelats dispens från ifrågavarande för arméns personal gällande bestämmelser. Senast har detta skett genom 1932 års riksdags beslut i anledning av proposition nr 102 angående viss pensionsrätt för f. d. kaptenen L. O. A. Liberg. Riksdagens beslut innebar, att Liberg, som förklarats förlustig samtliga till honom av statsmedel utgående pensionsförmåner, finge åtnjuta en tredjedel av det honom för innehavd kaptensbeställning tillkommande pensionsbeloppet. Det må påpekas, att det i detta fall gällde förbrytelse under tjänstutövning. I motsats härtill har Holmgren icke begått något brott i sin statstjänst.

Om utskottet alltså på grund av här antydda förhållanden funnit sig böra tillstyrka att Holmgren erhåller ytterligare pensionsförmån, har utskottet likväl ansett sig icke kunna biträda motionärernas förslag om att Holmgren skulle återfå hela det tidigare pensionsbeloppet. I anslutning till de för civila befattningshavare gällande bestämmelserna vill utskottet förorda, att Holmgren må komma i åtnjutande av en tredjedel av sina förut uppburna pensionsförmåner. Vid bifall härtill skulle Holmgren få åtnjuta 1,504 kronor för år jämte därå belöpande dyrtidstillägg.

Det synes skäligt, att den tillstyrkta pensionsförmånen i sin helhet får utgå räknat från och med den 1 januari 1931, med avdrag givetvis för den del därav, som han i form av kassapension redan uppburit.

Utskottet hemställer således,

att riksdagen, i anledning av motionen I: 182, må medgiva, att f. d. kaptenen Nils Uno Gustaf Holmgren må, räknat från och med den 1 januari 1931, äga åtnjuta en tredjedel av det honom för innehavd kaptensbeställning närmast före nämnda dag tillkommande pensionsbeloppet.

13:o.

F. d. trumslagaren Karl Ludvig Edvard Palmgren. I motion II: 48 hava herrar *Fast* och *Andersson* i Löbbo hemställt, »att riksdagen måtte bevilja förre trumslagaren Karl Ludvig Edvard Palmgren ett årligt understöd ur Vadstena krigsmanshuskassa eller av andra tillgängliga statsmedel till belopp som utgår för indelt manskap med en anställningstid av 20 år och att understödet måtte beslutas utgå från den 1 juli 1932».

Av för utskottet tillgängliga handlingar inhämtas,

att Palmgren är född den 29 mars 1865 och alltså 68 år gammal;

att han varit anställd såsom musikelev (trumslagare) vid förutvarande Kalmar regemente under tiden 5 maj 1880—4 mars 1891, såsom trumslagare vid förutvarande Andra livgrenadjärregementet under tiden 31 mars 1891—22 februari 1894 samt såsom trumslagare vid förutvarande Västgöta regemente under tiden 26 april 1900—30 april 1905;

att Palmgren alltså innehar en sammanlagd tjänstetid av 18 år 8 månader 25 dagar, därav emellertid endast 13 år 10 månader från 20 års ålder;

samt att Palmgren enligt intyg av vederbörande kommunalnämndsordförande är invalid och helt medellös.

Vidare inhämtas, att Palmgren år 1932 hos arméförvaltningens civila departement gjort framställning om underhåll från Vadstena krigsmanshuskassa samt att departementet, enär Palmgren — som icke tillhört den indelta armén utan varit att hänföra till kategorien värvat manskap — icke med avseende å tjänstetidens längd uppfyllt gällande villkor för underhålls erhållande, funnit Palmgrens ifrågavarande ansökning icke föranleda någon departementets åtgärd.

Utskottet.

Då Palmgrens tjänstetid efter fyllda 20 år uppgår till allenast drygt 13 år, har utskottet — i anslutning till tidigare tillämpad praxis — ansett sig icke kunna tillstyrka, att underhåll skulle beviljas honom.

Utskottet hemställer förty,

att ifrågavarande motion II: 48 icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

14:o.

F. d. dragonen Carl Arvid Löf. I motion II:231 har herr *Olsson* i Golvasta hemställt, att riksdagen måtte till förre dragonen vid Kungl. livregementets dragoner Carl Arvid Löf i Boglösa församling, Uppsala län, bevilja ett understöd ur Vadstena krigsmanshuskassa eller av andra medel av 500 kronor per år.

Av tillgängliga handlingar framgår,
att Löf är född den 10 november 1868 och alltså över 64 år gammal;
att han varit anställd vid förutvarande Livregementets dragoner under tiden 6 februari 1890—5 september 1896;
att Löf den 21 maj 1890 under tjänstgöring träffats av ett löst skott i ansiktet, varvid vänstra ögat något skadats;
samt att Löf i anledning av ifrågavarande skada enligt beslut av arméförvaltningens civila departement den 10 januari 1924 från och med den 1 augusti 1923 uppbär underhåll från Vadstena krigsmanshuskassa.

Enligt vad av utredningen framgår har Löf — som under endast omkring 6 år haft anställning såsom soldat — i anledning av skada på grund av olycksfall erhållit understöd från Vadstena krigsmanshuskassa. Underhållet utgör för närvarande 100 kronor om året, vartill kommer dyrtidstillägg å 150 kronor för år. Efter uppnådda 67 levnadsår ökas underhållet till 200 kronor årligen, varjämte Löf, om han styrker sig vara i behövande omständigheter, vid sagda ålder även äger uppbära pensions-tillägg å 50 kronor för år. Sammanlagda underhållsförmånerna komma alltså efter den 10 november 1935 att, under angiven förutsättning, för Löf utgöra 400 kronor för år.

Utskottet.

Vad motionären anført om att Löf endast uppbär gratial med 73 kronor årligen samt att framställning om förhöjda underhållsförmåner för Löf lämnats utan bifall synes vara grundat på oriktiga upplysningar.

Vid nu angivna förhållanden och då enligt utskottets mening anledning saknas att bevilja Löf understöd utöver till honom författningensligt utgående förmåner, får utskottet avstyrka bifall till den föreliggande motionen.

På grund härav hemställer utskottet,

att förevarande motion II:231 icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

15:o.

F. d. båtsmannen Alfred Andersson Ekelund. I motion II:235 hemställer herr *Ström*, »att riksdagen må medgiva f. d. båtsmannen Alfred Andersson Ekelund underhåll från flottans pensionskassa, enligt samma grunder, som om han tjänat för underhålls erhållande föreskriven tid».

Av tillgängliga handlingar framgår,
att Andersson Ekelund är född den 12 augusti 1862 och alltså över
70 år gammal;

att han, som haft anställning såsom båtsman vid Bohus andra båts-
manskompani, beviljats avsked ur krigstjänst den 2 januari 1902 efter en
tjänstetid av 17 år 2 månader från 20 års ålder;

att han vid avskedet erhållit vitsord att under tjänstetiden hava sig
redligen skickat;

samt att han är medellös.

Över ifrågavarande motion har utskottet införskaffat utlåtande av
direktionen över flottans pensionskassa. Direktionen har anfört, bland
annat, att Andersson Ekelund visserligen innehade pensionsberättigande
tjänstetid men att han författningsenligt icke vore berättigad till pen-
sion, enär han vid avskedet icke erhållit gott vitsord om uppförande. Då
emellertid den förseelse — olovligt undanhållande och fylleri — Anders-
son Ekelund under tjänstetiden låtit komma sig till last, icke syntes vara
av alltför svår beskaffenhet, hemställde direktionen, med hänsyn jämväl
till hans nödställda belägenhet, att Andersson Ekelund måtte tillerkännas
pension, som om han uppfyllt härför stadgade villkor.

Utskottet.

Med hänsyn till förut av riksdagen i liknande fall fattade beslut får
utskottet tillstyrka, att Andersson Ekelund tilldelas båtsmanspension
från flottans pensionskassa.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen, i anledning av förevarande motion
II:235, må medgiva, att förutvarande båtsmannen
vid Bohus andra båtsmanskompani Alfred Andersson
Ekelund må tilldelas pension, såsom om han uppfyllt
härför författningsenligt stadgade villkor, att utgå
från och med den 1 juli 1933.

C. Allmänna indragningsstaten.

I. Justitiedepartementet.

16:o.

Vice häradshövdingen Arne Helgo Söderberg. I en den 27 januari 1933
dagtecknad proposition nr 91, vilken beträffande justitiedepartementet in-
nefattar förslag i två med nummer 1 och 2 betecknade punkter, har Kungl.
Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådspro-
tokollet över finansärenden för samma dag, i punkten 1 föreslagit riksdä-

gen medgiva, att vice häradshövdingen Arne Helgo Söderberg må från och med månaden näst efter den, under vilken han frånträder sitt förordnande såsom vice häradshövding, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 2,400 kronor.

Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Söderberg, som är född den 3 januari 1888, antagits till extra ordinarie notarie i Göta hovrätt den 18 november 1910 och den 21 oktober 1921 förordnats till vice häradshövding;

att han, intill dess hans domarverksamhet år 1926 upphört, med endast mindre avbrott tjänstgjort vid olika underrätter och i hovrätt samt därvid innehåft förordnande såsom biträdande domare 1 år 8 månader, såsom domhavande omkring 3 år 4 månader och såsom adjungerad ledamot i Göta hovrätt omkring 1 år;

samt att han på grund av iråkad psykisk sjukdom alltsedan förra delen av januari 1928 varit urståndsatt att tjänstgöra såsom domare eller i annan befattning vid rättsväsendet och enligt ingivet läkarintyg även för framtiden är oförmögen att fullgöra domarförordnande eller eljest utöva stats-tjänst.

Utskottet tillstyrker, att pension beviljas Söderberg, och har intet att erinra mot det av Kungl. Maj:t föreslagna pensionsbeloppet. Då det emellertid att döma av utredningen icke kan anses uteslutet, att Söderberg framdeles kan återvinna hälsa i sådan grad, att han kan bereda sig utkomst genom arbete, har utskottet funnit pensionen böra utgå endast så länge Kungl. Maj:t prövar omständigheterna böra därtill föranleda.

På grund av det anförda får utskottet hemställa,

att riksdagen, i anledning av Kungl. Maj:ts förevarande framställning, må medgiva, att vice häradshövdingen Arne Helgo Söderberg må från och med månaden näst efter den, under vilken han frånträder sitt förordnande såsom vice häradshövding, å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 2,400 kronor, att utgå så länge Kungl. Maj:t prövar omständigheterna därtill föranleda.

17:o.

E. o. kanslibiträdet i Svea hovrätt Anna Maria Hambn, född Holmqvist. I punkten 2 av förevarande proposition nr 91 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att e. o. kanslibiträdet i Svea hovrätt Anna Maria Hambn, född Holmqvist, må från och med dagen näst efter den, då hon

lämnar sin befattning, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 900 kronor.

Av handlingarna i ärendet inhämtas,
att Anna Maria Hambn är född den 9 december 1864;
att hon tjänstgjort i Svea hovrätt under följande tider, nämligen

1 mars 1886—30 september 1892	såsom skrivbiträde,
1 januari 1915—30 september 1918	»
sammanlagt 7 månader 10 dagar	»
1 oktober 1918—31 december 1921	såsom extra biträde å aktuariiekontoret med huvudsaklig uppgift att förvalta stämpelkassan samt handhava viss därtill hörande bokföring, och
fr. o. m. 1 januari 1922	såsom e. o. kanslibitråde med fortsatt placering å aktuariiekontoret;

att hon således för närvarande kan åberopa en tjänstetid av 21 år 6 månader;
att hon sedan den 1 juli 1925 åtnjutit lön enligt 7 lönegraden i löneplanen för icke-ordinarie befattningshavare vid allmänna civilförvaltningen;
att hon år 1892 ingått äktenskap och att hennes man avlidit år 1931;
samt att hon för sitt uppehälle numera är hänvisad uteslutande till inkomst av eget arbete.

Med biträdande av Kungl. Maj:ts ifrågavarande förslag hemställer utskottet,

att Kungl. Maj:ts förevarande framställning må av riksdagen bifallas.

18:o.

Förre stallförmannen och kusken vid statens uppfostringsanstalt å Bona Emil Andersson. I en den 17 mars 1933 dagtecknad proposition nr 237 har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, i punkten 1, avseende justitiedepartementet, föreslagit riksdagen medgiva, att förre stallförmannen och kusken vid statens uppfostringsanstalt å Bona Emil Andersson må, räknat från och med den 1 juli 1933, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 852 kronor.

Av handlingarna i ärendet inhämtas,
att Andersson är född den 6 april 1872;

att han under tiden 1 november 1904—30 juni 1932 innehaft anställning såsom stallförman och kusk vid uppfostringsanstalten å Bona, dock att han sedan den 17 november 1931 åtnjutit tjänstledighet på grund av sjukdom;

att han uppburit ett årligt arvode å 1,980 kronor, motsvarande avlöning enligt 3 lönegraden 5 löneklassen i gällande löneplan för extra ordinarie befattningshavare vid allmänna civilförvaltningen, jämte dyrtidstillägg därå;

att han enligt för honom utfärdat läkarintyg lider av kronisk ledgångsreumatism, bristfällig cirkulation i vänstra underbenet till följd av åderbräck och blodpropp samt nedsättning av hjärtmuskulaturens kraft och att han med hänsyn till sin ålder och arten av de sjukdomar, varav han lider, med sannolikhet aldrig kan återvinna den för hans befattning erforderliga arbetsförmågan;

samt att Andersson av styrelsen för uppfostringsanstalten förklarats berättigad att i avvaktan å prövning av frågan om pension av egendomens avkastning åtnjuta ålderdomsunderstöd med 800 kronor för år jämte förman av fri bostad med nödigt bränsle och elektriskt ljus.

Utskottet, som biträder Kungl. Maj:ts förslag, får alltså hemställa,

att Kungl. Maj:ts förevarande framställning må vinna riksdagens bifall.

19:o.

Förre extra vaktkonstapeln J. A. Gustafsson. I en den 17 mars 1933 dagtecknad proposition nr 241, avseende justitiedepartementet, har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, föreslagit riksdagen medge, att förre extra vaktkonstapeln vid centralfängelset å Långholmen Johan August Gustafsson må från och med den 1 juli 1933 under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära ett årligt understöd av 1,200 kronor.

Tidigare träffades i vissa fall avtal mellan fångvården och enskilda industriidkare, varigenom fångarbetskraft mot ersättning ställdes till dessas förfogande. Ett dylikt avtal har sedan lång tid tillbaka varit gällande med aktiebolaget Stockholms skofabrik, vilket bolag tillhandahållit icke blott erforderliga materialier utan även särskilda av bolaget avlönade verkmästare. Efter prövning av direktören vid centralfängelset å Långholmen hava ifrågavarande verkmästare fått handleda för arbetena avdelade fångar, varjämte verkmästarna, i vad avser ordning och säkerhet, varit ställda under direktörens befäl.

Sedan ifrågavarande avtal upphört att gälla med utgången av oktober månad 1932, har Gustafsson, vilken tjänstgjort såsom verkmästare vid skofabrikens arbeten inom centralfängelset, anhållit att genom statens försorg komma i åtnjutande av pension.

Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Gustafsson är född den 13 november 1867;

att han, med tillämpning av berörda avtal, den 10 januari 1898 antagits till extra vaktbejänt vid centralfängelset för att tjänstgöra såsom verkmästare vid skofabrikens arbeten samt att han därefter i samma egenkap (sedermera med benämning extra vaktkonstapel) tjänstgjort inom fängelset intill avtalets upphörande eller i det närmaste 35 år;

att den till honom från bolaget utgående avlöningen under åren 1922—1931 utgjort i medeltal omkring 4,300 kronor för år;

samt att han, som i början av november månad 1932 fått lämna sin ifrågavarande anställning hos bolaget utan att därifrån erhålla pension, befinner sig i knappa ekonomiska villkor.

Fångvårdsstyrelsen har tillstyrkt årligt understöd åt Gustafsson med lämpligt belopp.

Statskontoret har anfört, att då Gustafsson utfört ifrågavarande arbete icke för statens utan för Stockholms skofabriks räkning och för detsamma icke uppburit någon som helst avlöning av statsmedel, statskontoret funne sig icke gärna kunna tillstyrka utverkande av årlig pension åt honom.

Departementschefen har anfört bland annat följande:

Då Gustafsson icke varit anställd i statens tjänst och icke till någon del uppburit avlöning av statsverket, kan självfallet råda tvekan, huruvida pension eller därmed jämförligt understöd bör beredas honom av statsmedel. För min del är jag av den uppfattningen, att man vid denna frågas bedömande bör fästa stort avseende vid att det mellan fångvården och aktiebolaget Stockholms skofabrik träffade avtalet, sett från statens synpunkt, haft till ändamål att främja ett fångvårdsintresse, nämligen att bereda lämplig sysselsättning åt fångarna, samt att Gustafssons under omkring 35 år bedrivna arbete inom centralfängelset å Långholmen kan sägas hava utgjort ett led i fångvårdsanstaltens verksamhet på ungefär samma sätt, som om han varit statstjänsteman.

Utskottet.

De särskilda omständigheter, som i detta fall åberopats, hava föranlett utskottet att, om ock med tvekan, tillstyrka årligt understöd åt Gustafsson, oaktat han formellt sett icke utfört sitt arbete i statens tjänst.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts förevarande proposition.

II. Utrikesdepartementet.

20:o.

Skrivbiträdet vid svenska beskickningen i Helsingfors Emilia Dorothea Winberg, född Horstmeyer. I en den 17 mars 1933 dagtecknad proposition nr 237, vilken beträffande utrikesdepartementet innefattar förslag i två med nummer 2 och 3 betecknade punkter, har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, i punkten 2 föreslagit riksdagen medgiva, att skrivbiträdet vid svenska beskickningen i Helsingfors Emilia Dorothea Winberg, född Horstmeyer, må från och med månaden näst efter den, varunder hon avgår ur tjänst, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 1,056 kronor.

Av en inom utrikesdepartementet upprättad promemoria inhämtas, att Winberg, som är finsk undersåte, är född den 17 mars 1864; att hon är änka;

att hon sedan år 1912 varit anställd inom svenska utrikesförvaltningen, först en kortare tid vid generalkonsulatet i S:t Petersburg, därefter till och med juni månad 1920 vid beskickningen därstädes samt från och med juli månad 1920 vid beskickningen i Helsingfors;

att hon under sin anställning i S:t Petersburg uppar ett arvode, vilket till en början utgick i rubel till växlande belopp, därefter med 300 svenska kronor i månaden och under sista delen av tjänstgöringen med 400 svenska kronor i månaden;

att hennes arvode under tjänstgöringen i Helsingfors uppgått till omkring 300 kronor för månad;

att hennes arbetsförmåga numera är nedsatt;

samt att hennes arbetsuppgifter vid beskickningen i Helsingfors bestått i skötseln av passärenden, legalisationer, matrikelföring samt expedition av den omfattande kurirposten till Ryssland.

Med biträdande av Kungl. Maj:ts förslag får utskottet hemställa,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts förevarande framställning.

21:o.

Förra skrivbiträdet vid svenska konsulatet i Chicago Ida Pauline Nelson. Uti punkten 3 av förevarande proposition har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att förra skrivbiträdet vid svenska konsulatet i Chicago Ida Pauline Nelson må från och med månaden näst efter den, varunder hon lämnat sin anställning vid konsulatet, under sin återstående

livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 1,104 kronor.

Av en inom utrikesdepartementet upprättad promemoria inhämtas, att Nelson, som är amerikansk medborgare, är född den 11 mars 1874; att hon varit anställd vid svenska konsulatet i Chicago från och med den 1 mars 1914 intill utgången av år 1932;

att hennes arbetsförmåga på grund av sjukdom (psykoneuros) är betydligt nedsatt och att några utsikter till hälsans återvinnande icke anses föreligga;

att hennes arvode, som till en början utgått med 12 dollar för vecka, sedermera successivt höjts till 36 dollar för vecka, dock att hon sedan juli månad 1930 uppburit ett i förhållande till hennes på grund av sjuklighet minskade arbetstid reducerat arvode av 20 dollar för vecka;

samt att Ida Nelsons arbete, vilket tidigare bestått i handhavandet av konsulatets arkiv, registrering av in- och utgående handlingar, förande av kortregister m. m. samt bokföring, i samband med lönesänkningen inskränkts till att blott omfatta bokföringen och räkenskaperna, vilket arbete hon under alla år skött på ett mönstergillt sätt.

Utskottet hemställer,

att Kungl. Maj:ts förevarande framställning må vinna riksdagen bifall.

III. Försvarsdepartementet.

22:o.

Indelte furiren vid Skaraborgs regemente Karl Melker Bäck (*pension för s. k. ständig tjänstgöring*). I en den 20 januari 1933 dagtecknad proposition nr 63 har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för samma dag, i punkten 1 föreslagit riksdagen medgiva, att indelte furiren vid Skaraborgs regemente Karl Melker Bäck må från och med månaden näst efter den, under vilken han erhåller avsked från sin anställning vid regementet, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension till så stort belopp, att densamma, tillika med honom tillkommande gratial från Vadstena krigsmanshuskassa, uppgår till sammanlagt 948 kronor.

Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Bäck, som är född den 5 juli 1867 och alltså över 65 år gammal, varit anställd vid Skaraborgs regemente såsom indelt soldat sedan den 1 april 1887 och således innehar en anställningstid av i det närmaste 46 år;

att han sedan den 8 oktober 1918 eller under en tid av över 14 år varit i ständig tjänstgöring vid regementets matinrättning, under åren 1918—1926 såsom kökskorpral och därefter såsom köksmästare (i kokerskas ställe);

att han under sin tjänstgöring, utom ersättning från roten, åtnjutit för indelt manskap stadgad dagavlönning och dagavlöningsstillägg;

att han lider av kronisk ledgångsreumatism i höger axelled samt av lindrigare kronisk hjärtmuskelinflammation, i anledning varav hans arbetsförmåga är väsentligt nedsatt;

samt att han på grund av nämnda sjukdomar inom kort måste lämna sin anställning vid regementet.

Chefen för Skaraborgs regemente har såsom stöd för av honom gjord framställning om pension åt Bäck bland annat åberopat, att 1923 års riksdag beviljat indelte furiren vid samma regemente Carl August Thorsell, vilken innehaft enahanda befattning i regementets matinrättning som Bäck, särskild pension jämte Thorsell tillkommande underhåll från Vadstena krigsmanshuskassa.

Arméförvaltningens civila departement har i avgivet utlåtande förklarat sig, med hänsyn till de vittgående konsekvenser ett tilldelande av särskild pension i förevarande fall skulle medföra, icke kunna tillstyrka proposition till riksdagen om beredande av dylik pension åt Bäck.

Statskontoret har anfört, bland annat, att då omständigheterna beträffande Bäck syntes i allt huvudsakligt alldeles enahanda som i fråga om Thorsell, jämväl åt Bäck borde utverkas liknande pension, som beviljats Thorsell.

Departementschefen har för egen del anfört följande:

»Av den lämnade redogörelsen framgår, att 1923 års riksdag i ett med det föreliggande likartat fall beviljat särskild pension av statsmedel åt indelte furiren vid Skaraborgs regemente C. A. Thorsell. Dennes pension uppgår numera till 972 kronor, inklusive vad Thorsell uppbär i underhåll från Vadstena krigsmanshuskassa, och har statskontoret föreslagit, att enahanda belopp måtte tillerkännas indelte furiren Bäck. För egen del tillstyrker jag, att Bäck efter avskedet må komma i åtnjutande av särskild pension i anledning av hans arbete vid Skaraborgs regementes matinrättning. Då emellertid Bäck varit i ständig tjänstgöring vid regementet under en tid, som med omkring två år understiger motsvarande tjänstgöringstid för Thorsell, har jag ansett att pensionen i nu förevarande fall bör bestämmas till något lägre belopp än det av statskontoret ifrågasatta, och får jag i sådant hänseende föreslå en pension av 948 kronor för år, inberäknat vad Bäck kan komma att uppbära från Vadstena krigsmanshuskassa.»

Utredningen i ärendet giver vid handen, att den tjänstgöring vid Skaraborgs regementes matinrättning, för vilken enligt Kungl. Maj:ts förslag särskild pension skulle utgå till Bäck utöver honom tillkommande underhåll från Vadstena krigsmanshuskassa, fullgjorts av Bäck i hans

Utakottet.

egenskap av indelt furir, varvid han mot stadgad ersättning varit inkallad till tjänstgöring mellan regementsövningarna (s. k. ständigt tjänstgöring). Hittills har, såsom av utredningen framgår, endast i ett fall av liknande art beviljats särskild pensionsförmån utöver författningen enligt soldatunderhåll. Av uppgifter, vilka under hand tillställts utskottet från arméförvaltningens civila departement, synes framgå, att antalet indelta, som under avsevärd tid varit inkallade i ständigt tjänstgöring, är så stort, att ett medgivande såsom regel av särskild pensionsförmån kan befaras medföra ganska omfattande konsekvenser. Vid sådant förhållande och då ett beslut i enlighet med Kungl. Maj:ts nu föreliggande förslag uppenbarligen skulle bli av prejudicerande natur, har utskottet icke kunnat undgå att ställa sig tveksamt till förslaget. Enligt utskottets mening är det önskvärt att, innan avgörande träffas i fråga om särskild pensionsförmån för indelta, vilka varit inkallade till ständigt tjänstgöring, närmare utredning verkställs angående omfattningen av de konsekvenser, ett beviljande av sådan förmån skulle medföra samt, därest det efter prövning av utredningens resultat anses lämpligt och möjligt att bereda dylik särskild pensionsförmån, under vilka förutsättningar och efter vilka grunder detta bör ske. Vid ett övervägande i sistnämnda hänseende torde bland annat böra beaktas spörsmålet, om ej vid bedömning av frågan om särskild tilläggsförmån hänsyn bör tagas till de i varje särskilt fall föreliggande ekonomiska förhållandena.

I avvaktan på en utredning av här antydd art har utskottet ansett sig böra avstyrka bifall till Kungl. Maj:ts förslag och får sålunda hemställa,

att Kungl. Maj:ts förevarande framställning icke må vinna riksdagens bifall.

23:o.

F. d. indelte distinktionskorpralen Johan Edvin Josefsson Högberg (*pension för s. k. ständigt tjänstgöring*). I punkten 2 av förevarande proposition nr 63 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att f. d. indelte distinktionskorpralen i Hallands regemente Johan Edvin Josefsson Högberg må från och med den 1 oktober 1932 under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension till så stort belopp, att densamma tillika med honom tillkommande gratial från Vadstena krigsmanshuskassa, uppgår till sammanlagt 1,056 kronor.

Av handlingarna i ärendet inhämtas, att Högberg, som är född den 2 juli 1866 och alltså över 66 år gammal, varit anställd vid Västgötadals och Hallands regementen såsom indelt soldat under tiden 10 mars 1888—7 september 1932;

samt att han från och med den 7 maj 1907 till och med den 9 mars 1925

samt sedan den 6 juni 1927 intill tidpunkten för avskedet varit i ständigt tjänstgöring vid Hallands regementes matinträttning.

Av skäl, som i nästföregående punkt angivits i fråga om där behandlat ärende, får utskottet hemställa,

Utskottet.

att Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning icke må av riksdagen bifallas.

24:o.

Johan Martin Härrnell (*bestridande från allmänna indragningsstaten av livränta*). I en den 27 januari 1933 dagtecknad proposition nr 77 har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för samma dag, föreslagit riksdagen medgiva, att det Johan Martin Härrnell jämlikt Svea hovrätts dom den 15 april 1932 tillerkända årliga understödet av 2,000 kronor, minskat med beloppet av till Härrnell från riksförsäkringsanstalten utgående livränta, må från och med budgetåret 1933/1934 bestridas från anslaget till allmänna indragningsstaten med iakttagande av att å understödsbeloppet icke må åtnjutas någon sådan tilläggsförmån, som enligt gällande bestämmelser tillkommer pensionstagare.

Av åberopade statsrådsprotokollet framgår, bland annat, att kronan genom lagakraftgående dom förpliktats att till Härrnell, som under militärtjänstgöring drabbats av olycksfall, utbetala — förutom visst belopp såsom ersättning för sveda och värk — ett årligt understöd av 2,000 kronor, minskat med till Härrnell från riksförsäkringsanstalten utgående livräntebelopp.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts förevarande proposition.

25:o.

Tillsyningsmannen vid Djupasundsbatteriet i Karlskrona samt skansarna å Tjurkö och Sturkö Johan Almqvist. I en den 27 januari 1933 dagtecknad proposition nr 91, vilken beträffande försvarsdepartementet innefattar förslag i tio med nummer 3—12 betecknade punkter, har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, i punkten 3 föreslagit riksdagen medgiva, att tillsyningsmannen vid Djupasundsbatteriet i Karlskrona samt skansarna å Tjurkö och Sturkö Johan Almqvist må från och med

månaden näst efter den, varunder han lämnar sin anställning, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 600 kronor.

Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Almqvist är född den 1 oktober 1862;

att han tjänstgjort såsom artillerist vid Svea artilleriregemente från och med den 25 augusti 1882 till och med den 24 augusti 1886, såsom fortifikationsarbetare vid befästningsarbetena i Karlskrona fästning från och med den 1 mars 1902 till och med den 14 juni 1905 och såsom tillsyningsman vid Djupasunds batteriet och skansarna å Tjurkö och Sturkö sedan den 16 september 1908;

samt att han från och med budgetåret 1925/1926 uppburit i arvode 600 kronor för år ävensom dyrtidstillägg, varjämte han åtnjutit fri bostad om två rum och kök jämte vedbrand och lyse.

Utskottet får hemställa,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts förevarande framställning.

26:o.

Packmästaren vid arméns intendenturförråds i Stockholm förrådsavdelning Carl Fridolf Braun. I punkten 4 av förevarande proposition har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att packmästaren vid arméns intendenturförråds i Stockholm förrådsavdelning Carl Fridolf Braun må från och med månaden näst efter den, varunder han lämnar sin anställning vid intendenturförrådet, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 1,356 kronor.

Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Braun är född den 18 november 1864;

att han sedan den 4 juni 1885 och således över 47 år varit anställd vid arméns intendenturförråds i Stockholm förrådsavdelning, nämligen till år 1895 såsom förrådsarbetare, under åren 1895—1915 såsom vaktmästare, under åren 1916—1921 såsom förman samt därefter såsom packmästare;

samt att hans avlöning, dyrtidstillägg inberäknat, under åren 1927—1931 uppgått till i medeltal omkring 4,000 kronor om året.

Utskottet hemställer,

att Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning må av riksdagen bifallas.

27:o.

Daglönaren vid ekipagedepartementet vid Stockholms örlogsvarv James Haarlef Egobert Gustaf Adolf Haasum. Kungl. Maj:t har i punkten 5 av förevarande proposition föreslagit riksdagen medgiva, att daglönaren vid ekipagedepartementet vid Stockholms örlogsvarv James Haarlef Egobert Gustaf Adolf Haasum må från och med månaden näst efter den, varunder han lämnar sin anställning vid örlogsvarvet, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 696 kronor.

Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Haasum är född den 26 februari 1876;

att han varit anställd såsom daglönare vid ekipagedepartementet vid Stockholms örlogsvarv sedan den 21 oktober 1914;

att hans inkomst vid varvet år 1930 uppgick till 3,484 kronor;

att han tidvis under år 1931 samt alltsedan februari 1932 åtnjutit sjukledighet;

samt att han på grund av kronisk sinnessjukdom för framtiden är oförmögen att tillfyllest sköta sin tjänst.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts förevarande framställning.

28:o.

Föreståndaren för Gotlands artillerikårs skomakeriverkstad Per Alfred Kahlström. Kungl. Maj:t föreslår i punkten 6 av samma proposition riksdagen medgiva, att föreståndaren för Gotlands artillerikårs skomakeriverkstad Per Alfred Kahlström må från och med månaden näst efter den, varunder han avgår ur tjänst, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 924 kronor.

Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Kahlström är född den 23 maj 1854;

att han den 1 april 1910, således vid 55 års ålder, tillträtt anställningen såsom skomakeriföreståndare vid Gotlands artillerikår, vilken anställning han beräknas komma att lämna den 1 juli 1933;

att å verkstaden varit anställd förutom Kahlström allenast en arbetare; samt att Kahlströms avlöning, dyrtidstillägg inräknat, under budgetåren 1927/1928—1931/1932 utgjort i medeltal omkring 3,200 kronor för år.

Utskottet får hemställa,

att Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning må av riksdagen bifallas.

29:o.

Arbetaren vid Åkers krutbruk Axel Gunnar Lundberg. Kungl. Maj:t har i punkten 7 föreslagit riksdagen medgiva, att arbetaren vid Åkers krutbruk Axel Gunnar Lundberg må från och med månaden näst efter den, varunder han lämnar sin anställning vid krutbruket, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 900 kronor.

Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Lundberg är född den 27 november 1882;

att han varit anställd vid Åkers krutbruk sedan den 9 oktober 1905 eller således över 27 år;

att hans avlöningsförmåner under åren 1929—1931 utgjort i medeltal omkring 2,200 kronor för år, dyrtidstillägg inberäknat, jämte förmån av fri bostad med vedbrand, vilken förmån uppskattats till ett årligt värde av 360 kronor;

samt att enligt av krutbrukets läkare den 9 oktober 1932 utfärdat läkarbetyg Lundbergs arbetsförmåga, som varit i viss mån nedsatt genom en sedan åratal bestående asthma bronchiale, numera blivit ytterligare och avsevärt nedsatt och att utsikt icke föreligger till snar eller på lång sikt väsentlig förbättring.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts förevarande framställning.

30:o.

Förre skrädderiarbetaren vid Göta trängkärs intendenturverkstäder Wilhelm Nilsson-Holmberg. Under punkten 8 föreslår Kungl. Maj:t riksdagen medgiva, att förre skrädderiarbetaren vid Göta trängkärs intendenturverkstäder Wilhelm Nilsson Holmberg må, räknat från och med den 1 januari 1932, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 444 kronor.

Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Nilsson-Holmberg är född den 3 april 1862;

att han varit anställd vid Svea artilleriregementes skrädderiverkstad tillhopa omkring 10 år under åren 1884—1894, vid Skaraborgs regementes skrädderiverkstad sammanlagt omkring 3 år under åren 1915—1918 och

vid Göta trängkärs intendenturverkstäder under tiden 1 april 1918—31 december 1929;

samt att hans arbetsinkomst under åren 1925—1929 i medeltal utgjort allenast omkring 670 kronor för år, dyrtidstillägg ej medräknat.

Utskottet hemställer,

att Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning må av riksdagen bifallas.

31:o.

Förmanen vid Bodens artilleriregementes skomakeriverkstad Per August Pettersson. I punkten 9 av ifrågavarande proposition har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att förmanen vid Bodens artilleriregementes skomakeriverkstad Per August Pettersson må från och med månaden näst efter den, varunder han lämnar sin anställning vid regementet, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 996 kronor.

Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Pettersson är född den 26 november 1871;

att han från och med den 1 april 1913 eller således under omkring 20 år varit anställd vid Bodens artilleriregementes skomakeriverkstad, varav såsom arbetare till och med den 30 oktober 1921 och såsom förman under tiden därefter;

att hans avlöningsförmåner, dyrtidstillägg inberäknat, under åren 1928—1932 utgjort i medeltal omkring 4,200 kronor för år;

samt att hans arbetsförmåga numera på grund av sjukdom är varaktigt nedsatt till mindre än en tredjedel av den för fullt arbetsför person normala arbetsförmågan.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning.

32:o.

Snickeriförmanen John Vilhelm Wetterstrand. Kungl. Maj:t har i punkten 10 av förevarande proposition föreslagit riksdagen medgiva, att snickeriförmanen John Vilhelm Wetterstrand må från och med månaden näst efter den, varunder han avgår från sin befattning, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 924 kronor.

Av handlingarna i ärendet inhämtas,
att Wetterstrand, som är född den 8 juni 1884, varit anställd såsom fortifikationsarbetare vid Vaxholms fästnings fortifikationsförvaltning alltsedan den 6 februari 1910 samt tjänstgjort såsom snickeriförman från och med oktober månad 1919;

att hans avlöningsförmåner under senare år utgjort omkring 3,500 kronor för år;

samt att han enligt läkarintyg är på grund av nervsjukdom arbetsoförmögen och att någon väsentlig förbättring av sjukdomen ej är att förvänta.

Utskottet.

Utskottet tillstyrker, att pension beviljas Wetterstrand, och har intet att erinra mot det av Kungl. Maj:t föreslagna pensionsbeloppet. Då det emellertid att döma av utredningen icke kan anses uteslutet, att Wetterstrand framdeles kan återvinna hälsa i sådan grad, att han kan bereda sig utkomst genom arbete, har utskottet funnit pensionen böra utgå endast så länge Kungl. Maj:t prövar omständigheterna böra därtill föranleda.

På grund av det anförda får utskottet hemställa,

att riksdagen, i anledning av Kungl. Maj:ts förevarande framställning, må medgiva, att snickeriförmannen John Vilhelm Wetterstrand må från och med månaden näst efter den, varunder han avgår från sin befattning, å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 924 kronor, att utgå så länge Kungl. Maj:t prövar omständigheterna därtill föranleda.

33:o.

Kokerskan vid Kronobergs regementes detachment i Karlskrona Matilda Charlotta Danielsson. Uti punkten 11 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att kokerskan vid Kronobergs regementes detachment i Karlskrona Matilda Charlotta Danielsson må från och med månaden näst efter den, varunder avgång från tjänsten äger rum, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 564 kronor.

Av handlingarna i ärendet inhämtas,
att Danielsson är född den 4 mars 1862;
att hon sedan den 1 augusti 1918 varit anställd såsom kokerska, till en början vid Karlskrona grenadjärregemente och därefter vid Kronobergs regementes detachment i Karlskrona;

att hon beräknas komma att avgå från sin befattning den 1 augusti 1933, vid vilken tidpunkt hon sålunda kan återropa en anställningstid i statens tjänst av 15 år;

att hon i avlöningsförmåner (kontant och in natura) under åren 1927—1931 uppburit i medeltal omkring 1,500 kronor;

samt att hon enligt läkarintyg av den 15 juli 1932 lider av åderförkalkning och svårartade, stora kroniska bensår å båda benen, i anledning varav hon icke synes kunna sköta sin nuvarande anställning längre än till den 1 augusti 1933.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning.

34:o.

Kokerskan vid Kronobergs regemente Anna Matilda Karlsson. I punkten 12 av ifrågavarande proposition nr 91 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att kokerskan vid Kronobergs regemente Anna Matilda Karlsson må från och med månaden näst efter den, varunder hon lämnar sin anställning vid regementet, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 696 kronor.

Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Karlsson är född den 5 maj 1874;

att hon sedan den 14 april 1913 varit anställd såsom kokerska vid Kronobergs regemente;

att hennes avlöning, förutom dyrtidstillägg, under vart och ett av åren 1927—1931 utgjort i medeltal omkring 1,200 kronor för år;

samt att hon enligt utfärdad läkarintyg lider av nervklenhet och kronisk magkatarr.

Utskottet får hemställa,

att Kungl. Maj:ts förevarande framställning må av riksdagen bifallas.

35:o.

F. d. förrådsvaktmästaren Fritz Fridolf Svensson (*pensionsförbättring*). I en den 17 februari 1933 dagtecknad proposition nr 136 har Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, föreslagit riksdagen medgiva, att f. d. förrådsvaktmästaren vid Jönköpings-Kalmar regemente Fritz Fridolf

Svensson må, räknat från och med den 1 maj 1932, under sin återstående livstid uppbära pensionsförbättring till belopp av 549 kronor för år, att utgå från allmänna indragningsstaten och åtnjutas i enlighet med bestämmelserna i kungörelsen den 15 juni 1922 (nr 336) med grunder för pensionsförbättring åt officerare och underofficerare samt civilmilitära beställningshavare vid armén och marinen.

Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Svensson, som är född den 31 mars 1884, innehaft anställning under åren 1905—1915 såsom underofficersvolontär vid dåvarande Kalmar regemente, under åren 1916—1927 såsom förrådsvaktmästare vid samma regemente samt från och med den 1 januari 1928 såsom förrådsvaktmästare vid Jönköpings-Kalmar regemente;

att Svensson erhållit avsked från och med den 1 maj 1932, enär han under de senaste tre åren på grund av sinnessjukdom varit ur stånd att tjänstgöra och vore för framtiden oförmögen till tjänstgöring;

att han förklarats berättigad att från och med dagen näst efter erhållet avsked under sin återstående livstid uppbära pension från allmänna indragningsstaten med 900 kronor årligen;

samt att han vid sitt avsked innehade en levnadsålder av 48 år och en tjänstetid av något över 27 år.

Enligt gällande bestämmelser angående pensionsförbättring åt officerare och underofficerare samt civilmilitära beställningshavare vid armén och marinen skulle Svensson vid avgång ur tjänst efter uppnådd pensionsålder hava varit berättigad till ett pensionsbelopp av sammanlagt 1,610 kronor. Då han emellertid avgått före uppnådd pensionsålder, äro de ifrågakvarande bestämmelserna icke utan vidare å honom tillämpliga.

Direktionen över arméns pensionskassa har meddelat, att, därest Svensson beviljades pensionsförbättring, dylik förmån enligt av riksdagen i liknande fall tillämpade grunder skulle till Svensson, som innehade 27 tjänst-år, utgå med ett årligt belopp av ($^{27/30} \times 1,610 - 900 =$) 549 kronor.

Utskottet hemställer,

att Kungl. Maj:ts ifrågakvarande proposition må av riksdagen bifallas.

36:o.

Konstruktören å marinförvaltningens ingenjöravdelning Axel Hugo Nygren. I en den 17 mars 1933 dagtecknad proposition nr 237, vilken beträffande försvarsdepartementet innefattar förslag i tretton med nummer 4—16 betecknade punkter, har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, i punkten 4 föreslagit riksdagen medgiva, att konstruktören å

marinförvaltningens ingenjöravdelning Axel Hugo Nygren må från och med dagen näst efter den, då han lämnar sin anställning hos marinförvaltningen, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 3,504 kronor.

Av handlingarna i ärendet inhämtas,
att Nygren är född den 16 oktober 1865;
att han avlagt examen vid Chalmers tekniska institut, skeppsbyggeriavdelningen;

att han under tiden 1 oktober 1890—17 december 1893 tjänstgjort såsom ritare vid ingenjördepartementet å Stockholms örlogsvarv, samt under tiden 18 december 1893—30 september 1918 ävensom från och med den 1 mars 1922 varit anställd såsom konstruktör å marinförvaltningens ingenjöravdelning, varjämte han under åren 1920 och 1921 under sammanlagt omkring 8 månader utfört arbete för marinberedningens räkning;

att han således för närvarande kan åberopa en tjänstetid i statens tjänst av omkring 39 år 8 månader;

samt att han sedan den 1 januari 1928 åtnjutit lön, motsvarande 24 löneklassen i den i kungörelsen den 22 juni 1928 (nr 215) intagna löneplanen för extra ordinarie civila och civilmilitära befattningshavare vid försvarsväsendet.

Med biträdande av vad Kungl. Maj:t föreslagit hemställer utskottet,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts förevarande framställning.

37:o.

Arbetarna vid Carl Gustafs stads gevärsfaktori Carl Edvin Alm, Johan Emil Eldin, Anton Julius Ståhl, Johan Axel Hjulström, Nikolaus August Blomqvist, Karl Erik Jonsson, Carl August Eriksson och Gustaf Henning Andersson. I punkten 5 av förevarande proposition föreslår Kungl. Maj:t riksdagen medgiva, att följande arbetare vid Carl Gustafs stads gevärsfaktori må från och med månaden näst efter den, varunder avgång från anställningen äger rum, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära årliga pensioner med följande belopp, nämligen: Carl Edvin Alm 1,260 kronor, Johan Emil Eldin 1,200 kronor samt envar av Anton Julius Ståhl, Johan Axel Hjulström, Nikolaus August Blomqvist, Karl Erik Jonsson, Carl August Eriksson och Gustaf Henning Andersson 1,152 kronor.

Av handlingarna i ärendet inhämtas rörande ifrågavarande anställningshavares ålder, tjänstetid och arbetsinkomst följande:

N a m n	Född	Anställd vid gevärsfak- toriet sedan	Summa tjänstår 1/7 1933	Inkomst i medeltal 1930—1932 kronor
Alm	16/6 1866	16/4 1890	43	3,000
Eldin	16/1 1869	16/6 1899	34	3,350
Ståhl	21/3 1868	{ 3/11 1890 (med avbrott 1/6 1896 — 19/6 1897) }	41	3,400
Hjulström	2/2 1871	18/7 1897	35	3,700
Blomqvist	6/12 1868	18/8 1897	35	3,100
Jonsson	2/6 1870	1/11 1897	35	3,200
Eriksson	6/11 1867	18/1 1898	35	3,100
Andersson	22/6 1874	1/2 1898	35	3,200

Vidare inhämtas, att Alm och Eldin fullgjort förmans tjänstäligganden under respektive omkring 30 och omkring 17 år.

Arméförvaltningens artilleridepartement har föreslagit pensioner med följande belopp, nämligen åt Alm 1,548 kronor, åt Eldin 1,344 kronor, åt Ståhl 1,248 kronor samt åt envar av Hjulström, Blomqvist, Jonsson, Eriksson och Andersson 1,116 kronor.

Statskontoret har efter jämförelse med de pensionsbelopp, som beviljats i tidigare liknande fall, föreslagit, att pensionerna måtte bestämmas till följande belopp, nämligen för Alm till 1,260 kronor, för Eldin till 1,200 kronor, för Ståhl till 1,176 kronor samt för var och en av Hjulström, Blomqvist, Jonsson, Eriksson och Andersson till 1,152 kronor.

Departementschefen har biträtt statskontorets förslag, dock att pensionen åt Ståhl i överensstämmelse med hittills tillämpad praxis synts departementschefen icke böra bestämmas till högre belopp än för Hjulström, Blomqvist, Jonsson, Eriksson och Andersson eller 1,152 kronor.

I *motion II: 466* har herr *Laurén* yrkat, »att riksdagen måtte bevilja nämnde *Alm*, *Eldin* och *Ståhl* pensioner med de belopp, arméförvaltningens artilleridepartement för dem föreslagit» eller respektive 1,548, 1,344 och 1,248 kronor för år.

Utskottet.

Av utredningen i ärendet framgår, att Kungl. Maj:ts förslag om pension åt ifrågavarande anställningshavare avvägs i överensstämmelse med den praxis, som under senare år tillämpats vid pensionering av här avsedd och därmed närmast jämförlig personal, varvid emellertid arbetarna Alm och Eldin, vilka under avsevärd tid fullgjort förmans tjänstäligganden, behandlats såsom om de innehaft förmans ställning. För det från nämnda praxis avvikande förslag, som framlagts av arméförvalt-

ningens artilleridepartement och som delvis upptagits i motionen, har av artilleridepartementet icke förebragts någon motivering.

Inom utskottet har emellertid beträffande en av de i motionen berörda anställningshavarna, nämligen Alm, framlagts utredning om vissa särskilda omständigheter, vilka åberopats såsom stöd för att åt honom bevilja en högre pension än vad i propositionen föreslagits. Det har påvisats, att Alm redan år 1898 konstruerat ett verktyg för rundskavning av kornringen å gevärspipor, varigenom i denna del av gevärstillverkningen åstadkommits en förenkling, som under årens lopp medfört en besparing i statsverkets tillverkningskostnader av omkring 50,000 kronor. Efter tagen del av utredningen i nu angivna hänseende har utskottet — med erinran om riksdagens av liknande omständigheter förestavade beslut år 1923 beträffande pension åt arbetaren vid ammunitionsfabriken L. G. Öhman samt år 1930 om pension åt förmannen vid Carl Gustafs stads gevärsfaktori L. A. Håkansson — ansett skäl föreligga att för Alm, såsom uttryck av erkännande för det gagn kronan haft av den av honom konstruerade anordningen, vidtages någon höjning av det pensionsbelopp, som enligt vanliga grunder skulle tillkomma honom. Utskottet har ansett sig böra såsom skälig pension ifrågasätta ett belopp av 1,368 kronor.

Vad angår övriga här avsedda anställningshavare föreligga icke särskilda omständigheter av beskaffenhet att för dessas vidkommande motivera en särställning i förhållande till personal i allmänhet vid ifrågasvarande och jämförliga institutioner. Ett tillmötesgående av motionärens förslag om högre pensionsbelopp åt arbetarna Eldin och Ståhl skulle vid sådant förhållande innebära ett avsteg från den praxis, som under senare år utvecklats beträffande pensionering av arbetarpersonal och därigenom vara ägnat att medföra icke önskvärda konsekvenser. Utskottet avstyrker därför motionen i denna del.

I detta sammanhang har utskottet ansett sig böra fästa uppmärksamheten å att, såsom framgår av såväl förevarande proposition som andra propositioner rörande pension åt anställningshavare vid försvarsväsendet, den förberedande behandlingen inom arméförvaltningen av dylika pensionsärenden allt efter ärendenas beskaffenhet äger rum å ämbetsverkets vederbörande departement utan att, såvitt av utlåtandena framgår, samarbete mellan de olika departementen äger rum i erforderlig mån för säkerställande av enhetlighet i frågornas behandling. Enligt utskottets erfarenhet medför detta förhållande åtskilliga ojämnheter i den förberedande handläggningen av ifrågasvarande ärenden. Då dylika ojämnheter givetvis kunna vara ägnade att förringa värdet av ämbetsverkets förslag i pensionsärenden, kan efter utskottets uppfattning ifrågasättas sådan omläggning, varigenom samtliga pensionsärenden inom arméförvaltningen komma att behandlas av ett och samma departement.

Aberopande vad i det föregående anförts hemställer utskottet,

att riksdagen, i anledning av Kungl. Maj:ts förevarande framställning och omförmälda motion II: 466, må medgiva, att följande arbetare vid Carl Gustafs stads gevärsfaktori må från och med månaden näst efter den, varunder avgång från anställningen äger rum, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära årliga pensioner med följande belopp, nämligen Carl Edvin Alm 1,368 kronor, Johan Emil Eldin 1,200 kronor samt envar av Anton Julius Ståhl, Johan Axel Hjulström, Nikolaus August Blomqvist, Karl Erik Jonsson, Carl August Eriksson och Gustaf Henning Andersson 1,152 kronor.

38:o.

Skräddaren vid Upplands regementes skrädderiverkstad Olof Blanck. I punkten 6 av förevarande proposition har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att skräddaren vid Upplands regementes skrädderiverkstad Olof Blanck må från och med månaden näst efter den, varunder han lämnar sin anställning, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 900 kronor.

Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Blanck är född den 8 mars 1865;

att han tjänstgjorde såsom soldat vid Dalregementet under tiden 10 oktober 1884—7 september 1901;

att han innehade anställning såsom skrädderiarbetare vid fälttelegrafkåren under tiden 26 juni 1911—21 mars 1914;

att han varit anställd såsom skräddare vid Upplands (infanteri-)regementes skrädderiverkstad från och med den 23 mars 1914;

att hans avlöning, dyrtidstillägg inberäknat, under åren 1927—1931 utgjort i medeltal omkring 2,600 kronor för år;

samt att hans arbetsförmåga på grund av sjukdom är varaktigt nedsatt och för närvarande motsvarar högst en tredjedel av den för fullt arbetsför person normala arbetsförmågan.

Utskottet hemställer,

att Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning må vinna riksdagens bifall.

39:o.

Tygarbetaren vid Göta artilleriregementes tyganstalt Johan Henning Larsson. Kungl. Maj:t föreslår i punkten 7 av samma proposition riksdagen medgiva, att tygarbetaren vid Göta artilleriregementes tyganstalt Johan Henning Larsson må från och med månaden näst efter den, varunder han lämnar sin anställning vid tyganstalten, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 1,260 kronor.

Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Larsson är född den 14 februari 1867;

att han sedan den 30 april 1884 eller således i nära 49 år varit anställd vid regementet och sedan den 1 november 1888 tjänstgjort såsom tygarbetare vid Göta artilleriregementes tyganstalt, varest han sedan år 1895 såsom förman förestått målarverkstaden;

att han enligt intyg av vederbörande vapenofficer haft att såsom förman vid målarverkstaden utföra de åligganden, som vid vissa verkstäder ankomma å tyghantverkare med underofficers tjänsteställning;

samt att Larssons avlöning, dyrtidstillägg inberäknat, senast utgjort omkring 3,600 kronor för år.

Utskottet hemställer,

att Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning må av riksdagen bifallas.

40:o.

Förre timlönaren vid Stockholms örlogsvarvs byggnadsdepartement Karl Gustaf Lindmark. Under punkten 8 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att förre timlönaren vid Stockholms örlogsvarvs byggnadsdepartement Karl Gustaf Lindmark må från och med månaden näst efter den, varunder han avgått ur tjänst, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 624 kronor.

Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Lindmark är född den 8 juli 1864;

att han varit anställd vid Stockholms örlogsvarv under tiden 7 september 1916—7 juli 1932 eller således under 15 år 10 månader;

att han senast tjänstgjort såsom renhållnings- och trädgårdsarbetare vid varvet;

att hans inkomst utgjort under år 1930 omkring 4,400 kronor, under år 1931 omkring 4,000 kronor och under år 1932 (t. o. m. den 7 juli) omkring 1,500 kronor;

samt att han numera är på grund av sjukdom (lungemphysem) mindre arbetsduglig.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts förevarande framställning.

41:o.

Förmännen vid fästnings- och kasernbyggnadsarbetena i Boden Adolf Julius Olofsson, Lars August Broström och Jonas Albert Olofsson. I punkten 9 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att följande förmän vid fästnings- och kasernbyggnadsarbetena i Boden må från och med månaden näst efter den, varunder efter uppnådd levnadsålder av 60 år avgång från anställningen vid nämnda byggnadsarbeten äger rum, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära årliga pensioner med följande belopp, nämligen Adolf Julius Olofsson 960 kronor samt vardera av Lars August Broström och Jonas Albert Olofsson 924 kronor.

Fortifikationsbefälhavaren i Boden och arméförvaltningens fortifikationsdepartement, vilka myndigheter gjort framställning om beredande av pension åt ifrågavarande anställningshavare, hava beträffande dessas tjänstgöringsförhållanden m. m. lämnat följande uppgifter, nämligen

beträffande *Adolf Julius Olofsson*,

att han är född den 14 januari 1874;

att han varit anställd *dels* vid vissa statens järnvägars arbeten under tillhoppa omkring 7 år 7 månader, nämligen under åren 1891—1894, under tiden 3 juni—16 september 1896, 15 maj—20 oktober 1897 och 25 maj—22 september 1898, under år 1900, under tiden 1 januari—24 juni och 25 september—31 december 1913, 1—31 januari 1914, 1 januari—17 maj och 24 september—31 december 1915 samt 1—31 januari 1916, *dels ock* vid fästnings- och kasernbyggnadsarbetena i Boden sedan den 12 november 1901 under en tid av sammanlagt omkring 22 år 7 månader;

att han, om han kvarstår i tjänst till utgången av den månad, varunder han uppnår en levnadsålder av 60 år, eller januari 1934, sålunda varit anställd i statens tjänst under sammanlagt mer än 31 år;

samt att hans arbetsinkomst under åren 1927—1931 uppgått till i medeltal omkring 2,800 kronor för år;

beträffande *Broström*,

att han är född den 1 december 1873;

att han med vissa avbrott varit anställd vid fästnings- och kasernbyggnadsarbetena i Boden sedan den 17 juli 1903;

att han, om han kvarstår i tjänst intill utgången av den månad, varunder han uppnår en levnadsålder av 60 år, eller december 1933, kan åberopa en tjänstetid i statens tjänst av sammanlagt mer än 27 år;

samt att hans arbetsinkomst under åren 1927—1931 uppgått till i medeltal omkring 3,800 kronor för år; och

beträffande *Jonas Albert Olofsson*,

att han är född den 20 december 1871;

att han varit anställd *dels* vid vissa statens järnvägars arbeten under tillhoppa omkring 6 år 9 månader, nämligen under åren 1891—1893, under tiden 3 juni—2 oktober 1895, under åren 1896 och 1897, under tiden 7 juli—5 september 1898, 5 maj—11 september 1899, 26 maj—22 oktober 1900 samt 1 maj—31 oktober 1918, *dels ock* vid fästnings- och kasernbyggnadsarbetena i Boden sedan den 28 september 1903 under sammanlagt omkring 20 år 6 månader;

att han sålunda varit anställd i statens tjänst under sammanlagt mer än 27 år;

samt att hans arbetsinkomst under åren 1927—1931 uppgått till i medeltal omkring 2,800 kronor för år.

Utskottet, som biträder Kungl. Maj:ts förslag, får alltså hemställa,

att Kungl. Maj:ts förevarande framställning må vinna riksdagens bifall.

42:o.

Rullföringsbiträdet, löjtnanten i armén Gustaf Georg Svenson. Kungl. Maj:t föreslår i punkten 10 riksdagen medgiva, att rullföringsbiträdet vid Arboga rullföringsområde nr 52, löjtnanten i armén Gustaf Georg Svenson må från och med månaden näst efter den, varunder hans förordnande såsom rullföringsbiträde upphör, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 996 kronor.

Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Svenson är född den 1 oktober 1868;

att han antogs till volontär vid förutvarande Västmanlands regemente den 25 januari 1886;

att han den 1 december 1893 erhöll konstitutorial och den 1 december 1895 fullmakt såsom sergeant av 2:a klass;

att han den 25 april 1899 avgick från sergeantbeställningen och samtidigt inträdde i förenämnda regementes reserv;

att han den 8 april 1927 utnämndes till löjtnant i armén;

att han från och med den 20 maj 1903 varit förordnad såsom rullföringsbiträde vid Arboga rullföringsområde nr 52;

att det för honom för närvarande gällande förordnandet såsom rullföringsbiträde, vilket förordnande meddelats av chefen för östra arméfördelningen, avser tiden intill utgången av september 1933;

att Svensons arvode såsom rullföringsbiträde sedan den 1 juli 1928 utgör 2,730 kronor för år jämte dyrtidstillägg;

samt att Svenson, som är ägare till en villafastighet med ett taxeringsvärde av 9,700 kronor men icke äger något kapital, år 1931 taxerades för en beskattningsbar inkomst av 4,980 kronor.

Utskottet.

På sätt departementschefen framhållit, äro befattningarna såsom rullföringsbiträde huvudsakligen avsedda för pensionerade militärer, och tjänstgöring i dylik befattning bör därför i regel icke föranleda pension. Då emellertid Svenson efter 13 års militäranställning, därav drygt 5 år såsom underofficer på stat, kommer att kunna räkna mer än 30 tjänstår såsom rullföringsbiträde, har utskottet ansett skäl i detta fall föreligga för medgivande av pension. Mot vad Kungl. Maj:t i sådant hänseende föreslagit har utskottet intet att erinra.

Utskottet hemställer,

att Kungl. Maj:ts föreliggande framställning må av riksdagen bifallas.

43:o.

Kokerskan vid garnisonssjukhuset å Karlsborg Augusta Adamsson. I punkten 11 av förevarande proposition nr 237 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att kokerskan vid garnisonssjukhuset å Karlsborg Augusta Adamsson må från och med månaden näst efter den, varunder hon lämnar sin anställning, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 696 kronor.

Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Adamsson är född den 10 januari 1883;

att hon varit anställd vid garnisonssjukhuset å Karlsborg från och med den 1 november 1910 till och med den 31 augusti 1917 såsom tjänstepiga och under tiden därefter såsom kokerska (föreståndarinna för köket);

att hon sedan den 1 juli 1928 åtnjutit avlöning enligt 3 lönegraden i den i kungörelsen den 22 juni 1928 (nr 215) intagna löneplanen för kvinnlig sjukvårds- och ekonomipersonal med den för sagda lönegrad angivna högsta lönen eller, förutom dyrtidstillägg, 1,050 kronor, varjämte hon åtnjutit naturaförmåner, bestående av fri kost, bostad, bränsle, lyse och tvätt;

att hennes arbetsförmåga enligt för henne den 30 december 1932 utfärdat läkarintyg på grund av sjukdom (kronisk njursjukdom med äggvita, förhöjt blodtryck och inkompensationsbesvär) är i väsentlig grad nedsatt samt att hon inom en snar framtid kan förväntas bliva oförmögen att vidare fullgöra de med hennes anställning vid garnisonssjukhuset förenade göromålen och för framtiden oförmögen att med arbete försörja sig;

samt att hon för sitt uppehälle är helt beroende av inkomst av arbetsanställning.

Med biträdande av vad Kungl. Maj:t föreslagit hemställer utskottet,
att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts förevarande framställning.

44:o.

Sömmerskan vid Upplands regementes skrädderiverkstad Katarina Charlotta Brunn, född Krantz. Under punkten 12 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att sömmerskan vid Upplands regementes skrädderiverkstad Katarina Charlotta Brunn, född Krantz, må från och med månaden näst efter den, varunder hon lämnar sin anställning, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 660 kronor.

Av handlingarna i ärendet inhämtas,
att Brunn är född den 6 februari 1865;
att hon varit anställd såsom sömmerska vid Upplands (infanteri-)regementes skrädderiverkstad sedan den 1 augusti 1913;
att hennes avlöning, dyrtidstillägg inberäknat, under åren 1927—1931 utgjort i medeltal omkring 1,700 kronor för år;
samt att hennes arbetsförmåga på grund av sjukdom är varaktigt nedsatt och för närvarande motsvarar högst en tredjedel av den för fullt arbetsför person normala arbetsförmågan.

Utskottet hemställer,

att Kungl. Maj:ts förevarande framställning må av riksdagen bifallas.

45:o.

Förra kokerskan vid Göta trängkår Ellen Ingeborg Freijd, född Magnusson. Uti punkten 13 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att förra kokerskan vid Göta trängkår Ellen Ingeborg Freijd, född Magnusson, må från och med månaden näst efter den, varunder hon lämnat sin anställning vid kåren, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 624 kronor.

Av handlingarna i ärendet inhämtas,
att Freijd är född den 30 december 1876;
att hon var anställd såsom kokerska vid Göta trängkår under tiden 1 mars 1917—30 september 1932 eller sålunda omkring 15 $\frac{1}{2}$ år;
att hennes avlöning vid kåren under de två senaste åren av anställningstiden uppgick till 930 kronor för år jämte dyrtidstillägg, varjämte hon åtnjöt förmån av fri bostad, kost och tvätt samt bränsle och lyse;

att hon i pension efter sin avlidne man från Bergslagernas järnvägar uppbär 701 kronor för år jämte dyrtidstillägg;

samt att hon enligt av regementsläkaren vid Göta trängkår utfärdat intyg lider av kronisk ledgångsreumatism med deformationer av ett flertal leder, till vilken sjukdom hennes arbete i kårens kokinrättning i väsentlig grad bidragit.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning.

46:o.

Tvätterskan vid Gotlands truppers ångtvättinrättning Ida Kristina Högberg, född Gustafsson. Kungl. Maj:t har i punkten 14 av förevarande proposition nr 237 föreslagit riksdagen medgiva, att tvätterskan vid Gotlands truppers ångtvättinrättning Ida Kristina Högberg, född Gustafsson, må från och med månaden näst efter den, varunder hon avgår ur tjänst, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 600 kronor.

Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Högberg är född den 20 december 1868;

att hon sedan den 23 oktober 1916 — med undantag av tiden 20 maj 1917 — 31 mars 1918 samt 2 juli 1922—3 maj 1923, varunder hon på grund av arbetsbrist varit permitterad — innehaft anställning såsom tvätterska vid Gotlands truppers ångtvättinrättning, vilken anställning hon kommer att lämna den 30 juni 1933;

att hennes avlöning vid tvättinrättningen — dyrtidstillägg inberäknat — under de senaste fem budgetåren uppgått till omkring 1,250 kronor för år;

samt att hennes arbetsförmåga är nedsatt på grund av hjärtsjukdom och begynnande ålderdomssvaghet.

Utskottet hemställer,

att Kungl. Maj:ts förevarande framställning må vinna riksdagens bifall.

47:o.

Förra föreståndarinnan för Bodens ingenjörkårs tvättinrättning Hilda Josefina Malmqvist, född Månsson. I punkten 15 av samma proposition föreslår Kungl. Maj:t riksdagen medgiva, att förra tvättföreståndarinnan

vid Bodens ingenjörkår Hilda Josefina Malmqvist, född Månsson, må från och med månaden näst efter den, varunder hon lämnat sin anställning, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 756 kronor.

Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Malmqvist är född den 25 december 1877;

att hon varit anställd vid Bodens ingenjörkår under omkring 22 år, nämligen såsom kokerska under tiden 1 januari 1909—15 augusti 1910, såsom baderska under sammanlagt ett halvt år under hösten 1911 och våren 1912 samt såsom föreståndarinna för kårens tvättinrättning från och med den 1 mars 1913 till och med den 31 december 1932, då tvättinrättningen blivit nedlagd i samband med inrättandet av central tvättinrättning för Bodens garnison;

att Malmqvist efter utgången av år 1932 ej kunnat beredas lämpligt arbete vid den centrala tvättinrättningen eller vid Bodens ingenjörkår;

att Malmqvists avlöningsförmåner vid tvättinrättningen sedan den 1 januari 1927 utgjort kontant lön till belopp av 1,800 kronor för år, vartill kommit dyrtidstillägg jämte förmån av fri bostad om två rum och kök samt vedbrand och lyse, dock att hon sedan oktober 1931 i stället för naturaförmåner åtnjutit tillägg å den kontanta lönen med 600 kronor för år;

samt att Malmqvist enligt läkarintyg lider av organiskt hjärtfel med betydlig blodtrycksförhöjning, sannolikt helt stående i samband med åderförkalkning inom kärlsystemet, på grund av vilken sjukdom hennes arbetsförmåga i en snar framtid torde komma att bliva mycket starkt nedsatt.

Utskottet hemställer,

att Kungl. Maj:ts förevarande framställning må av riksdagen bifallas.

48:o.

Tvätterskan vid Upplands regementes tvättinrättning Ida Eugenia Maria Omberg, född Karlsson. Kungl. Maj:t har under punkten 16 föreslagit riksdagen medgiva, att tvätterskan vid Upplands regementes tvättinrättning Ida Eugenia Maria Omberg, född Karlsson, må från och med månaden näst efter den, varunder hon lämnar sin anställning, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 660 kronor.

Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Omberg är född den 20 mars 1872:

att hon varit anställd såsom tvätterska vid Upplands (infanteri-)regementes tvättinrättning sedan den 15 juni 1913;

att hennes avlöning, dyrtidstillägg inberäknat, under åren 1927—1931 utgjort i medeltal omkring 1,650 kronor för år;

samt att hennes arbetsförmåga på grund av sjukdom är varaktigt nedsatt och för närvarande motsvarar högst en tredjedel av den för fullt arbetsför person normala arbetsförmågan.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts förevarande framställning.

49:o.

Förre fortifikationsarbetsförmannen J. A. Johansson. I motion I:15 har herr *Bergqvist* hemställt, att riksdagen måtte bevilja förre förmanen vid fästnings- och kasernbyggnadsarbetena i Boden Johan Axel Johansson »en årlig pension av 600 kronor eller eljest det belopp vederbörande utskott kan finna skäligt föreslå att utgå från och med den 1 juli innevarande år».

Av tillgängliga handlingar inhämtas,

att Johansson, som numera är ägare av en mindre hemmansdel i Sävast, Överluleå socken, är född den 16 februari 1873 och alltså 60 år gammal;

att han under olika perioder åren 1902—1920 tillhopa 15 år 8 månader 26 dagar haft anställning vid fästnings- och kasernbyggnadsarbetena i Boden;

samt att han dessförinnan under vissa icke närmare angivna tider åren 1892—1901 haft arbete vid järnvägsbyggnader för statens räkning, därvid han emellertid, av handlingarna att döma, under större delen av tiden varit anställd hos enskilda entreprenörer.

Utskottet.

Enligt de för statens ordinarie befattningshavare inom olika förvaltningsområden gällande pensionsbestämmelserna kräves för erhållande av statspension, att befattningshavaren varit i statens tjänst intill uppnådd pensionsålder, där han ej på grund av sjukdom nödgats avgå dessförinnan. I överensstämmelse med denna för statens tjänstemannapensionering grundläggande princip har ej heller pension pläгат beviljas icke-ordinarie anställningshavare, som ej kvarstått i tjänst till en ålder, som kunnat anses motsvara normal pensionsålder, eller, om han avgått dessförinnan, varit på grund av sjukdom förhindrad att vidare sköta sitt arbete. Att f. d. förmanen Johansson, som redan år 1920 vid 47 års ålder slutat sitt arbete i statens tjänst, skulle tillerkännas pension kan utskottet ej tillstyrka.

På grund härav och då ej heller beträffande Johanssons anställningstid styrkts sådana förhållanden, som pläга förutsättas för pension åt

grovarbetare, har utskottet ansett sig böra avstyrka bifall till motionen och alltså hemställa,

att förevarande motion I:15 icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

50:o.

Musiksergeanten i reserven Carl Axel Erik Cederblad. I motion II:218 har herr *Eriksson* i Stockholm hemställt, »att riksdagen måtte besluta, att musiksergeanten i Livregementets till häst reserv Carl Axel Erik Cederblad må från och med den 1 juli 1933 från Vadstena krigsmanshuskassa tilldelas understöd enligt samma grunder, som om han tjänat för understöds erhållande föreskriven tid».

Av tillgängliga handlingar framgår,

att Cederblad är född den 27 mars 1884 och alltså 49 år gammal;

att han antagits till musikelev vid Göta trängbataljon den 1 mars 1900;

att han, som därjämte varit fast anställd vid Göta ingenjörkår och förutvarande Livgardet till häst, erhållit avsked ur krigstjänst för framtida väl den 4 mars 1916 efter en sammanlagd tjänstetid av 16 år 3 dagar, därav 11 år 11 månader 7 dagar från 20 års ålder;

att han — efter att i omkring fem års tid hava innehaft enskild civil anställning — den 25 november 1921 åter blivit stamanställd vid Livgardet till häst, vilken anställning han till följd av 1925 års omorganisation av försvarsväsendet nödgats lämna den 31 december 1927 efter en tjänstetid av 6 år 1 månad 6 dagar;

att han efter avskedet antagits till musiksergeant i Livregementets till häst reserv;

samt att han är medellös och för närvarande för sig och en minderårig dotter åtnjuter arbetslöshetsunderstöd.

Hos Kungl. Maj:t har Cederblad gjort särskilda framställningar om pension, senast den 5 december 1932.

I utlåtande över sistnämnda ansökning har *arméförvaltningens civila departement* framhållit bland annat följande:

Cederblad, som tillhörde kategorien f. d. fast anställd värvad personal, kunde för erhållande av pension ur Vadstena krigsmanshuskassa åberopa en tjänstetid av sammanlagt omkring 18 år. Tjänstetiden före 20-årsåldern kunde jämlikt kungörelse den 7 april 1818 icke tillgodoräknas för pensions erhållande. När Cederblad sålunda med avseende å tjänstetidens längd icke uppfyllt de villkor — för värvat manskap en tjänstetid av minst 20 år från 20 års ålder — som funnes föreskrivna för erhållande av underhåll ur Vadstena krigsmanshuskassa, hade departementet funnit sig icke kunna tilldela honom dylikt underhåll. Några andra föreskrifter, enligt vilka understöd i förevarande fall skulle kunna utgå från till departementets disposition stående medel, funnes icke meddelade.

Till någon pension på grund av sin anställning i reserven vore Cederblad icke berättigad, enär musikunderofficerare enligt 1912 års reservbefälsförordning vore undantagna från åtnjutande av reservpension. På grund av det anförda och då någon anledning icke föreläge för departementet att tillstyrka framställning till riksdagen om beredande av särskild pension åt Cederblad, hemställde departementet, att ansökningen icke måtte för-
anleda någon Kungl. Maj:ts åtgärd.

Statskontoret, som härefter yttrade sig i ärendet, anförde, bland annat, följande:

Med hänsyn till de föreliggande omständigheterna ifrågasatte statskontoret för sin del. huruvida icke något understöd av statsmedel i detta fall billigtvis borde beredas.

I motion vid nu pågående riksdag (nr II: 218) hade hemställts om medgivande, att sökanden finge från och med den 1 juli 1933 från Vadstena krigsmanshuskassa erhålla understöd enligt samma grunder, som om han tjänat för understöds erhållande föreskriven tid. Enligt uppgift av pensionskamreraren i arméförvaltningens civila departement skulle Cederblad, om han uppfyllt villkoren för sådant understöd, till en början be-
komma allenast 75—100 kronor för år; först när han år 1944 uppnådde 60 års ålder, ökades underhållet till 310 kronor årligen för att efter uppnådda 67 levnadsår stiga till 460 kronor för år.

Dessa huvudsakligen för det indelta manskapet med dess korta tjänstetider avsedda underhållsbelopp syntes knappast kunna anses tillfredsställande, när det, såsom i detta fall, gällde beredande av understöd efter 22 års effektiv tjänstetid. För det indelta manskapet erfordrades för att komma i åtnjutande av underhåll från Vadstena krigsmanshuskassa enligt kungörelsen nr 43/1931 att hava tjänstgjort minst 600 dagar, medan Cederblad syntes kunna räkna inemot 8,000 tjänstgöringsdagar.

Om man för jämförelses skull undersökte vad en civil löntagare vid försvarsväsendet, vilken blivit övertalig genom 1925 års omorganisation, erhållit i förtidspension enligt kungörelsen nr 10/1926, så skulle man finna, att en sådan löntagare av lägsta gruppen med 22 tjänstår erhållit 972 kronor ($680 + 140 + 156 = 976$, avrundat 972). Då Cederblad vid avgången icke uppnått den levnadsålder av 50 år, som förutsattes för erhållande av dylik förtidspension, kunde ju jämförelsen icke återopas; och det kunde ingalunda komma i fråga att här föreslå något sådant belopp; men jämförelsen syntes dock kunna visa, att ett understödsbelopp av 600 kronor knappast kunde anses vara för högt tilltaget.

Statskontoret hemställde därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att Cederblad finge från och med den 1 januari 1933 under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära ett årligt understöd av 600 kronor.

I anledning av vad statskontoret sålunda anført återremitterades ärendet till *arméförvaltningens civila departement*. I sitt förnyade yttrande återopade departementet, att departementet tid efter annan avslagit ansökningar om pension från Vadstena krigsmanshuskassa åt sådan f. d. fast anställd värvad personal, som icke kunde räkna 20 tjänstår från 20 års ålder. Speciellt hade detta gällt personal, som medelst kontrakt vunnit sin första anställning vid krigsmakten såsom musikelever (spel i

nummer och trumslagare). Dylika elever kunde värvas vid mycket låg ålder. Exempel finnes på att såsom spel i nummer antagits ynglingar, som ej fyllt 10 år. Skulle Cederblad tilldelas pension ur Vadstena krigsmanshuskassa, innebure ett dylikt beslut, att värvat manskap skulle få räkna tjänstår före 20-årsåldern. Vilka ekonomiska konsekvenser detta skulle medföra, kunde ej nu exakt angivas, men säkerligen skulle ett stort antal f. d. värvade, i synnerhet sådana, som i likhet med Cederblad börjat sin militära bana som musikelever, inkomma med ansökningar om pension.

Med hänsyn till uppkommande ekonomiska konsekvenser förklarade sig civila departementet icke kunna tillstyrka statskontorets förslag.

Genom beslut den 17 mars 1933 fann *Kungl. Maj:t* Cederblads ansöknings icke föranleda någon Kungl. Maj:ts åtgärd.

Av utredningen framgår, att Cederblad kan åberopa en relativt lång tjänstetid såsom fast anställd vid olika truppförband samt att ömmande omständigheter onekligen i detta fall föreligga. Detta oakttat har utskottet, med hänsyn till svårigheten att överblicka konsekvenserna av ett beslut om understöd åt Cederblad samt under beaktande av att förevarande pensionsfråga nyligen varit underställd Kungl. Maj:ts prövning utan att föranleda någon Kungl. Maj:ts åtgärd, ansett sig icke kunna tillstyrka bifall till den ifrågavarande motionen. Utskottet har ej heller funnit sig böra i anledning av motionen föreslå pension åt Cederblad från allmänna indragningsstaten, varom statskontoret i sitt ovannämnda utlåtande hemställt.

Utskottet.

På grund av det anförda hemställer utskottet,

att förevarande motion II:218 icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

51:o.

Ritaren Ivar Adolf Svensson (*tilläggs pension*). I motion II:223 har herr *Holmgren* hemställt, »att riksdagen ville besluta, att ritaren vid artilleridepartementet vid flottans varv i Karlskrona Ivar Adolf Svensson måtte tillerkännas en tilläggs pension av 792 kronor om året att utgå från allmänna indragningsstaten».

Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Svensson är född den 11 januari 1868;

att han antagits såsom daglönare vid artilleridepartementet vid Karlskrona örlogsvarv den 10 mars 1882 och såsom ritare därstädes den 1 maj 1891;

att han från och med den 1 juli 1928 erhållit ställning av extra ordinarie tjänsteman — ritare av 2:a klass — med lön enligt 11:e lönegraden 12:e löneklassen i den i kungörelsen den 22 juni 1928 (nr 215) med avlöningsbestämmelser för vissa civila och civilmilitära icke-ordinarie befattningshavare vid försvarsväsendet intagna löneplanen för extra ordinarie tjänstemän;

att Svensson, som synes hava avgått från sin anställning i januari 1933, författningsenligt är berättigad till pension såsom daglönare till belopp av 1,152 kronor för år;

samt att Kungl. Maj:t genom särskilda beslut den 17 juni och den 16 december 1932 funnit av Svensson gjorda framställningar rörande tilläggspension icke föranleda någon Kungl. Maj:ts åtgärd.

Utskottet.

Av utredningen framgår, att Svensson författningsenligt är berättigad till en årlig pension av 1,152 kronor eller det högsta pensionsbelopp, som tillkommer daglönare vid marinen. Hittills har särskild pensionsförmån därutöver icke ansetts böra beviljas daglönare, som år 1928 eller senare blivit underkastad lönebestämmelserna för extra ordinarie tjänstemän vid försvarsväsendet. Vid sådant förhållande och då i ärendet icke anförts några skäl att för Svensson bereda en särställning i pensionshänseende, får utskottet avstyrka bifall till den ifrågavarande motionen.

Utskottet hemställer alltså,

att förevarande motion II: 223 icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

52:o.

F. d. sjuksköterskan Lilly Nordström. I motion II: 224 hemställer herr *Törnkvist* i Karlskrona, »att riksdagen måtte bevilja f. d. sjuksköterskan vid flottans sjukhus i Karlskrona, Lilly Nordström, ett årligt understöd av 500 kronor».

Av handlingar i ärendet framgår,

att Nordström varit anställd vid flottans sjukhus i Karlskrona såsom extra sköterska under tiden 28 december 1926—31 maj 1927 och som ordinarie avdelningssköterska 1 juni 1927—30 april 1931;

att hon på anmodan av sjukhusets förste läkare begärt entledigande från sin anställning på grund av sjukdom (tuberkulos);

samt att hon ådragit sig sjukdomen i tjänsten.

Över motionen har utskottet inhämtat utlåtanden dels av statskontoret, som hört marinförvaltningen, dels ock av statens pensionsanstalt.

Statens pensionsanstalt har meddelat, att anstalten den 5 maj 1933, ef-

ter framställning av vederbörande huvudman och efter medicinalstyrelsens hörande, prövat Nordströms rätt till pension från anstalten och därvid funnit henne berättigad att från och med den 1 maj 1931, då hon avgick från sin befattning, komma i åtnjutande av hel pension med 1,000 kronor för år.

Under åberopande av vad sålunda förekommit hemställer utskottet,

att förevarande motion II:224 icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

53:o.

F. d. daglönaren Axel Hjalmar Gustafsson. I motion II:228 hemställer herr *Andersson* i Stockholm, »att riksdagen måtte besluta att tilldela f. d. daglönaren Axel Hjalmar Gustafsson en årlig pension av 680 kronor att jämte dyrtidstillägg utgå från och med den 1 juli 1931, dock att till Gustafsson utbetald avskedsersättning avräknas från pensionen».

Av tillgängliga handlingar framgår,

att Gustafsson är född den 12 april 1879 och alltså 54 år gammal;

att han den 12 oktober 1916 antogs till daglönare vid Karlskrona örlogsvarv, från vilken anställning han, såsom övertalig på grund av 1925 års försvarsbeslut, entledigades den 30 juni 1931 med en avskedsersättning av 3,093 kronor 2 öre;

samt att han, enligt ett den 10 januari 1933 utfärdat läkarintyg, lider av dubbelsidig lungtuberkulos, vilken sjukdom daterar sig från år 1924, ävensom att han på grund av sjukdomen är urständssatt att försörja sig.

Över ifrågavarande motion har utskottet införskaffat utlåtande av statskontoret, som hört marinförvaltningen.

Marinförvaltningen har framhållit bland annat, att då Gustafsson vid avgång ur tjänst erhållit avskedsersättning till författningsenligt belopp, det vore tveksamt, huruvida den gjorda framställningen borde vinna tillmötesgående. Med hänsyn till att Gustafsson på grund av sjukdom vore oförmögen försörja sig genom arbete hade dock marinförvaltningen funnit sig böra tillstyrka, att ett årligt understöd tilldelades honom. Enligt marinförvaltningens uppfattning hade Gustafsson bort avskedas på grund av sjukdom och icke på grund av 1925 års försvarsbeslut.

Statskontoret, som anslutit sig till vad marinförvaltningen sålunda anfört, har vidare för sin del framhållit, att Gustafsson, vilken vid avskedet kunde räkna en tjänstetid av 14 år 8 månader, under förutsättning av en 4 månader längre tjänstetid skulle hava erhållit förtidspension till belopp av (680 + 136) 816 kronor, samt att man därför vid bestämmande av pension åt Gustafsson syntes böra utgå från detta belopp, vilket dock borde reduceras med kapitalvärdet av uppuren avskedsersättning, 3,093

kronor 2 öre. Enligt dödlighetstabell R 32 skulle sistnämnda belopp med beräkning av en ränta å 4 procent för en man i Gustafssons ålder motsvara en livränta å 220 kronor 38 öre. I betraktande härav syntes pensionen i detta fall lämpligen kunna bestämmas till 600 kronor årligen att utgå från och med den 1 juli 1933.

Utskottet. Med hänsyn till eventuella konsekvenser måste tvekan råda om lämpligheten av att bereda förtidspension i stället för avskedsersättning åt övertalig personal vid försvarsväsendet, som ej uppfyllt de för förstnämnda förmån stadgade villkoren beträffande tjänstetidens längd. Av utredningen i ärendet framgår emellertid, att Gustafsson, redan innan han erhöll avsked, led av lungtuberkulos och att i anledning därav varvschefen vid Karlskrona örlogsstation gjorde framställning om utverkande av förtidspension åt Gustafsson. I betraktande av de omständigheter, som sålunda förelegat vid Gustafssons entledigande, och då Gustafsson därjämte innehar en tjänstetid, som med allenast 4 månader understiger den tid, vid vilken förtidspension utgått till viss personal, avskedad på grund av 1925 års försvarsbeslut, har utskottet ansett sig kunna tillstyrka, att pension beviljas i föreliggande fall. I fråga om pensionsbeloppets storlek ansluter sig utskottet till vad statskontoret i sådant hänseende föreslagit.

På grund av det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen, i anledning av förevarande motion II: 228, må medgiva, att f. d. daglönaren vid Karlskrona örlogsvarv Axel Hjalmar Gustafsson må från och med den 1 juli 1933 under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 600 kronor.

54:o.

Städerskan Ebba Sofia Lovisa Lundin. I motion II: 229 har herr *Andersson* i Stockholm hemställt, »att riksdagen måtte bevilja städerskan Ebba Lundin en årlig pension av 480 kronor».

Av tillgängliga handlingar framgår,

att Lundin är född den 27 maj 1872 och alltså i det närmaste 61 år gammal;

att hon, till synes sedan den 1 januari 1906 med undantag för tiden september 1928—mars 1930, varit städerska vid den till Strömsholms slott förlagda ridskolan;

att hon även dessförinnan synes hava under några år deltagit i städerskarbete å slottet;

att hon för sitt ifrågavarande arbete uppburit ersättning med varie-

rande belopp dels, i mindre utsträckning, av statsmedel och dels, till övervägande del, av medel från ridskolans officersklubb;

att ersättningen för städningsarbeten vid ridskolan från och med den 1 september 1927 utgått uteslutande av statsmedel;

att Lundin för närvarande uppbär ett belopp av 2 kronor för dag eller 730 kronor om året; samt

att hennes arbetsförmåga enligt ett den 25 januari 1933 utfärdat läkarintyg är i hög grad nedsatt.

Frågan om pension åt Lundin var i anledning av väckt motion föremål för prövning av 1927 års riksdag. Med hänvisning till att Lundin endast i obetydlig omfattning syntes hava utfört arbete för statens räkning avstyrkte bankoutskottet (utlåtande 36, p. 79) motionen, vilken blev av riksdagen avslagen.

Över den nu föreliggande motionen har bankoutskottet införskaffat utlåtande av statskontoret, som hört arméförvaltningens civila departement.

Arméförvaltningens civila departement har anfört, bland annat, följande:

Tid efter annan hade framställningar om pension åt städerskor vid armén till civila departementet inkommit. I sina över nämnda framställningar avgivna utlåtanden hade departementet framhållit, att departementet med hänsyn därtill att det arbete, ifrågavarande städerskor utfört i statens tjänst, icke kunde anses hava utgjort deras huvudsakliga sysselsättningar, ansett sig icke kunna tillstyrka, att årlig pension av statsmedel bereddes dem. Någon annan Kungl. Maj:ts åtgärd hade ej heller framställningarna föranlett, än att ifrågavarande städerskor tilldelats gratifikationer vid avskedet. Sålunda hade Kungl. Maj:t genom särskilda beslut den 28 september 1928, den 1 mars 1929, den 19 juli 1929 och den 9 december 1932 tilldelat en var av städerskan vid platsbefälhavarens i Karlsborg expedition Anna Fredrika Svärd, städerskan vid femte arméförvaltningens stabs expedition Maria Charlotta Kronvall, städerskan vid förutvarande Andra livgrenadjärregementets regementsexpedition i Linköping Anna Karolina Cecilia Gustafsson och städerskan vid skjutskolan för infanteriet och kavalleriet Charlotta Josefina Eriksson gratifikation å 600 kronor från lantförsvarets anslag till extra utgifter. Svärd hade utfört städningsarbete i omkring 40 år, Kronvall i 18 år 8 månader, Gustafsson i omkring 18 år och Eriksson i 37 år.

Av vad motionen åtföljande handlingar utvisade rörande Lundins ersättning av statsmedel för sitt städningsarbete syntes framgå, att det arbete, Lundin utfört i statens tjänst, icke kunde betraktas såsom hennes huvudsakliga sysselsättning.

På grund av vad sålunda anförts och med hänsyn till de ekonomiska konsekvenser ett bifall till här ifrågavarande motion skulle medföra, anså sig departementet icke kunna tillstyrka bifall till densamma.

Statskontoret har för sin del bland annat framhållit, att Lundin, fastän hennes ersättning tidigare delvis utgått av andra medel än statsmedel,

dock under hela anställningstiden syntes hava fullgjort i huvudsak samma arbete. Det syntes statskontoret i viss mån tveksamt, huruvida, på sätt nu blivit ifrågasatt, pension borde beredas Lundin. Då hon emellertid efter en anställningstid av omkring 26 år på grund av ålder och sjukdom hade i hög grad nedsatt arbetsförmåga, föreläge onekligen ömmande omständigheter. Pension syntes dock ej böra utgå med högre belopp än 384 kronor årligen.

Utskottet.

Enligt den förebragta utredningen har Lundin allenast under de senaste åren uppburit ersättning för sitt arbete uteslutande av statsmedel, medan ersättningen tidigare till övervägande del bestritts av ridskolans officersklubb. Utskottet har med anledning härav funnit det tveksamt, om pension bör beredas henne av staten. Den nu föreliggande utredningen har emellertid icke förefallit utskottet tillfyllest för ståndpunkts-tagande i ärendet. Utredningen synes nämligen såtillvida mindre tillfredsställande, som den innehåller i vissa avseenden mot varandra stridande uppgifter, vartill kommer att yttrande icke avgivits av chefen för ridskolan. Frågan om pension åt Lundin torde — så mycket hellre som hon fortfarande synes förrätta arbete vid ridskolan — i första hand böra underställas Kungl. Maj:ts prövning.

På grund av det anförda får utskottet avstyrka bifall till motionärens förslag och således hemställa,

att ifrågavarande motion II: 229 icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

55:o.

Skrädderiarbetaren Axel Vilhelm Svensson. I motion II: 230 har herr *Andersson* i Stockholm hemställt, bland annat, »att riksdagen måtte besluta

1)¹ att bevilja skrädderiarbetaren Axel Vilhelm Svensson en årlig pension av 700 kronor att jämte dyrtidstillägg utgå från och med månaden näst efter den, då han avgått ur tjänst».

Av tillgängliga handlingar inhämtas,

att Svensson är född den 19 januari 1867;

att han varit anställd såsom skrädderiarbetare vid förutvarande Andra livgrenadjärregementets intendenturverkstäder den 18 september 1914 — 31 december 1927 och vid Livgrenadjärregementets intendenturverkstäder från och med den 1 januari 1928;

att hans avlöning — exklusive dyrtidstillägg — under de senaste åren uppgått till omkring 1,500 kronor för år;

¹ Beträffande mom. 2 av ifrågavarande motion, se punkten 106 av detta utlåtande.

samt att han, enligt ett den 12 januari 1933 utfärdat läkarintyg, numera på grund av sjukdom är oförmögen att längre vederbörligen sköta sitt arbete.

Vidare inhämtas, att *chefen för Livgrenadjärregementet* i skrivelse den 14 oktober 1932 gjort framställning om pension åt Svensson. I avgivet utlåtande i ärendet framhöll *arméförvaltningens intendentsdepartement*, bland annat, att Svensson visserligen uppnått en ålder av över 65 år, men att, när hans arbetsförmåga enligt framställningen bilagt läkarintyg endast vore obetydligt nedsatt, Svensson syntes ännu någon tid framåt kunna på ett nöjaktigt sätt bestrida sina göromål vid regementet. Genom beslut den 16 december 1932 fann *Kungl. Maj:t* ifrågavarande framställning icke föranleda någon *Kungl. Maj:ts* åtgärd.

Över föreliggande motion, i vad den avser pension åt Svensson, har bankoutskottet införskaffat utlåtande av *statskontoret*, som anfört, att det med hänsyn till innehållet i förenämnda för Svensson den 12 januari 1933 utfärdade läkarbetyg förefölle statskontoret, som om i detta fall sådana omständigheter skulle föreligga, vilka i liknande fall funnits böra föranleda till beviljande av pension. 1932 års riksdag hade sålunda beviljat pensioner å 792 kronor åt två skomakeriarbetare (bankoutskottets utl. nr 30 p. 20 o. 33) med en anställningstid av respektive 17 och 20 år. Då Svensson innehade en tjänstetid av över 18 år, syntes en pension åt honom till samma belopp eller 792 kronor kunna anses skälig.

Av den förebragta utredningen framgår, att sådana omständigheter numera i detta fall föreligga, som pläga föranleda till beviljande av pension. På grund härav får utskottet tillstyrka, att dylik förmån beredes Svensson. Mot det av statskontoret föreslagna pensionsbeloppet av 792 kronor för år har utskottet intet att erinra.

Utskottet.

Utskottet hemställer förty,

att riksdagen, i anledning av förevarande motion II: 230, i vad den avser pension åt skrädderiarbetaren vid Livgrenadjärregementets intendenturverkstäder Axel Vilhelm Svensson, må medgiva, att Svensson må från och med månaden näst efter den, varunder avgång från tjänsten äger rum, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 792 kronor.

56:o.

Förre fästningsbyggnadsarbetaren Bror Henning Ekfelt. I motion II: 348 har herr *Persson* i Tidaholm hemställt, »att riksdagen må medgiva, att förre arbetaren Bror Henning Ekfelt, Stora Vaberget, Forsvik, må från

och med den 1 januari 1933 under sin återstående livstid uppbära en årlig pension av 852 kronor».

Av tillgängliga handlingar framgår,
att Ekfelt är född den 28 maj 1872 och alltså inemot 61 år gammal;
att han varit anställd vid Svea artilleriregemente under 3 år 9 månader samt vidare haft arbeten vid Karlsborgs fästningsbyggnad 17 år 10 månader, vid statens vattenfallsverks byggnadsavdelning 3 år 3 månader samt vid statens järnvägar 1 år 5 månader;
att han alltså kan räkna en sammanlagd anställningstid i statens tjänst av omkring 26 år, varav emellertid inemot 5 år infalla under åldern 15—20 år;
att Ekfelts senaste statsanställning upphört i september månad 1917;
samt att en av Ekfelt gjord ansökning om pension av statsmedel varit föremål för prövning av Kungl. Maj:t den 15 april 1932 utan att föranleda åtgärd.

Utskottet.

Enär, såvitt utredningen giver vid handen, Ekfelt icke varit i statens tjänst sedan år 1917, då han endast uppnått 45 levnadsår, har utskottet — i överensstämmelse med hittills tillämpad praxis — funnit pension av statsmedel icke böra beviljas honom.

Utskottet hemställer,

att förevarande motion II: 348 icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

57:o.

F. d. rullföringsbiträdet, fanjunkaren i reserven Otto Lundblad. I motion II: 352 har herr *Hammarlund* hemställt, att riksdagen måtte bevilja fanjunkaren Otto Lundblad, Ängelholm, en årlig pension av 732 kronor.

Av tillgängliga handlingar framgår,
att Lundblad är född den 21 juni 1888 och alltså 44 år gammal;
att han den 1 november 1907 antagits till volontär vid Hallands regemente samt där sedermera vunnit befordran till vicekorpral, distinktionskorpral och furir;
att han den 31 oktober 1916 på egen begäran erhållit avsked från regementet;
att han senare utnämnts till sergeant och till fanjunkare i regementets reserv;
att han den 23 oktober 1918 förordnats till rullföringsbiträde vid Ängelholms rullföringsområde nr 7;
att hans avlöning såsom rullföringsbiträde utgjort intill den 1 novem-

ber 1928 2,130 kronor samt därefter 2,730 kronor för år förutom dyrtids-tillägg;

att han, efter att under tiden 19 maj 1931—31 juli 1932 hava varit tjänstledig på grund av sjukdom, från och med den 1 augusti 1932 entledigats från förordnandet såsom rullföringsbiträde;

att han i samband med avgången från anställningen såsom rullföringsbiträde kommit i åtnjutande av gratifikation av statsmedel med 500 kronor enligt Kungl. Maj:ts beslut den 16 september 1932;

samt att Lundblad, som varit underkastad bestämmelserna i 1927 års reservbefälsförordning och fullgjort tjänstgöring enligt denna förordning, enligt beslut av arméförvaltningens civila departement den 30 september 1930 utbetalt 3,670 kronor, utgörande kapitaliserade värdet av honom i egenskap av underofficer i reserven jämlikt bestämmelserna i nämnda förordning tillkommande pension.

Vidare inhämtas, att Lundblad — sedan det visat sig, att han på grund av sjukdom vore oförmögen att vidare uppehålla tjänsten såsom rullföringsbiträde — hos Kungl. Maj:t i november 1931 gjort ansökning om erhållande av pension, över vilken ansökning arméförvaltningens civila departement och statskontoret avgivit utlåtanden.

Arméförvaltningens civila departement förklarade sig med hänsyn till Lundblads levnadsålder samt i betraktande av att han under endast omkring 13 år varit rullföringsbiträde icke kunna tillstyrka vare sig att Lundblad skulle komma i åtnjutande av gratifikation för en gång eller att framställning skulle avlätas till riksdagen om beredande av pension åt Lundblad.

Statskontoret yttrade huvudsakligen följande:

Enligt skrivelse nr 306, p. 13 c) hade 1924 års riksdag medgivit, att rullföringsbiträdet J. P. Borg finge å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 600 kronor. I samband därmed hade riksdagen anfört bland annat följande:

»På sätt i propositionen framhållits, torde befattningarna såsom biträden vid rullföringsområdena — vid vilka befattningar ersättning utgår i form av arvoden — i huvudsak vara avsedda för pensionerade militärer. Tjänstgöring av ifrågakvarande art har vid sådant förhållande hittills icke ansetts böra föranleda beviljande av pension. Då någon ändring härutinnan i allmänhet icke synes böra äga rum, kunde det enligt riksdagens mening ifrågasättas, huruvida pension av statsmedel i förevarande fall borde beviljas. Vid det förhållande att Borg, efter att före uppnådd pensionsålder hava tagit avsked från anställning å aktiv stat vid armén, under en tid av över 20 år tjänstgjort vid rullföringen, har riksdagen emellertid funnit det vara billigt att någon pension tillerkännes honom med anledning av denna tjänstgöring.»

Då av handlingarna i förevarande ärende framgår, att Lundblad, som är 43 år, allenast under omkring 13 år varit rullföringsbiträde, torde med hänsyn till riksdagens ovanberörda uttalande kunna ifrågasättas, huruvida pension i denna hans egenskap bör beredas honom, helst som Lundblad uppburit det kapitaliserade värdet av honom i egenskap av

underofficer i reserven tillkommande pension. I betraktande av att ömmande omständigheter här otvivelaktigt föreligga anser sig statskontoret emellertid icke böra motsätta sig, att åtgärd vidtages för utverkande av något understöd åt Lundblad. Därest av riksdagen i ovannämnda fall beviljade pensionsbelopp å 600 kronor — motsvarande en nyreglerad pension å 996 kronor — får anses utgöra hel pension, torde för Lundblad med hänsyn till hans kortare tjänstgöring såsom rullföringsbiträde lämpligen kunna fastställas ett pensionsbelopp av 732 kronor för år, motsvarande en oreglerad pension å 350 kronor.

Genom beslut den 22 januari 1932 fann *Kungl. Maj:t* den gjorda ansökningen om pension åt Lundblad icke föranleda åtgärd.

Utskottet.

Utskottet vidhåller den uppfattning, varåt utskottet vid behandlingen av förenämnda pensionsfråga år 1924 givit uttryck, nämligen att pensionering av rullföringsbiträden med hänsyn till dessa biträdestjänsters karaktär såsom regel icke bör förekomma. Då i det nu behandlade fallet tjänstetiden såsom rullföringsbiträde understiger 14 år, har utskottet ansett sig icke kunna tillstyrka beviljande av pensionsförmån.

Utskottet hemställer,

att förevarande motion II: 352 icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

IV. Socialdepartementet.

58:o.

Mejerskan Amanda Fredrika Edlund. I en den 10 februari 1933 dagtecknad proposition nr 109, avseende socialdepartementet, har *Kungl. Maj:t*, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, föreslagit riksdagen medgiva, att mejerskan vid skyddshemmet åkerbrukskolonien Hall Amanda Fredrika Edlund må från och med månaden näst efter den, varunder hon avgår från sin anställning vid skyddshemmet, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 852 kronor.

Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Edlund är född den 6 januari 1869;

att hon sedan den 28 oktober 1899 varit anställd såsom mejerska vid skyddshemmet och oavbrutet tjänstgjort därstädes till och med den 30 april 1930, från vilken dag hon åtnjutit ledighet på grund av sjukdom;

att hennes arbetsförmåga är på grund av sjukdom varaktigt nedsatt och för närvarande anses motsvara högst en tredjedel av den för fullt arbetsför person normala arbetsförmågan;

samt att hennes avlöning under åren 1925—1929 utgjort i medeltal omkring 1,350 kronor för år jämte naturaförmåner, uppskattade till ett årligt värde av omkring 300 kronor.

Under erinran, att riksdagen vid ett flertal tillfällen under liknande förhållanden beviljat pensioner åt befattningshavare vid åkerbrukskolonien Hall, får utskottet tillstyrka, att sådan förmån beredes jämväl i detta fall. I fråga om pensionsbeloppet biträder utskottet Kungl. Maj:ts förslag.

Utskottet

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts förevarande proposition.

59:o.

Karantänsmästaren Johan Harald Herman Skantze, karantänsbiträdena Carl Rudolf Olsson och Georg Carlsson samt maskinisten Karl August Blomberg. I en den 17 mars 1933 dagtecknad proposition nr 237, vilken beträffande socialdepartementet innefattar förslag i två med nummer 17 och 18 betecknade punkter, har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, i punkten 17 föreslagit riksdagen medgiva, att karantänsmästaren vid karantänsanstalten på Kängö Johan Harald Herman Skantze, karantänsbiträdena därstädes Carl Rudolf Olsson och Georg Carlsson samt maskinisten vid karantänsanstalten på Fejan Karl August Blomberg må från och med månaden näst efter den, varunder de avgå från anställning vid nyssnämnda karantänsanstalter, dock tidigast från och med den 1 juli 1933, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära årliga pensioner med följande belopp, nämligen Skantze 1,320 kronor, Olsson 996 kronor, Carlsson 996 kronor och Blomberg 1,200 kronor.

Av handlingarna i ärendet inhämtas,
beträffande *Skantze*,
att han är född den 24 januari 1877;
att han sedan den 1 december 1919 eller sålunda över 13 år varit anställd såsom karantänsmästare vid karantänsanstalten på Kängö;
samt att han i avlöning åtnjuter dels kontant 3,600 kronor för år, varav arvode 2,500 kronor, personligt lönetillägg 500 kronor, ersättning för ved- och belysningsämnen 450 kronor och ersättning för båtlega och skrivmaterialier 150 kronor, dels ock förmån av fri bostad jämte trädgård, vilken förmån uppskattats till ett årligt värde av omkring 500 kronor;
beträffande *Olsson*,

att han är född den 27 november 1867;

att han sedan april 1894 eller sålunda under nära 39 år varit anställd som karantänsbiträde vid karantänsanstalten på Kängö;

att han i avlöning åtnjuter kontant 1,162 kronor 50 öre för år, varav 1,080 kronor såsom arvode och 82 kronor 50 öre såsom ersättning för mistad förmån av fri läkarvård, ävensom fri bostad, vilken sistnämnda förmån uppskattats till ett årligt värde av omkring 200 kronor;

samt att han enligt uppgift av t. f. karantänsläkaren numera är föga arbetsför;

 beträffande *Carlsson*,

att han är född den 1 december 1883;

att han sedan november 1905 eller sålunda över 27 år varit anställd såsom karantänsbiträde vid karantänsanstalten på Kängö;

samt att han åtnjuter samma avlöningsförmåner som Olsson; och

 beträffande *Blomberg*,

att han är född den 26 september 1860;

att han under tiden 20 december 1884—3 januari 1891 eller något över 6 år tjänstgjorde såsom sjöman vid 2:a eldare- och hantverkskompaniet samt såsom eldare och eldarekorpral m. m. å flottans fartyg och vid dess varv i Stockholm;

att han år 1890 avlade maskinistexamen vid flottans station i Stockholm och år 1892 avlade övermaskinistexamen vid navigationsskolan i Stockholm;

att han sedan den 11 januari 1912 eller sålunda över 21 år varit anställd såsom maskinist vid karantänsanstalten på Fejan;

samt att Blomberg enligt mellan honom och medicinalstyrelsen den 25 maj 1926 upprättat kontrakt äger åtnjuta arvode med 3,000 kronor för år ävensom under den tid, Fejans karantänsanstalt är i verksamhet, förmån av fri bostad, kost, lyse och vedbrand för honom själv.

Samtliga förenämnda befattningshavare hava med hänsyn till ifrågasatt omorganisation av karantänsväsendet i Sverige blivit av medicinalstyrelsen uppsagda från sina befattningar från och med den 1 juli 1933.

Utskottet, som icke haft något att erinra mot Kungl. Maj:ts förslag, hemställer,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning.

60:o.

Förre polismannen Jonas Andersson Stertman. I punkten 18 av förevarande proposition nr 237 föreslår Kungl. Maj:t riksdagen medgiva att förre polismannen Jonas Andersson Stertman må räknat från och

med den 1 januari 1933, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 900 kronor.

Av i ärendet verkställd utredning inhämtas,

att Stertman är född den 5 december 1871;

att han var anställd vid Svea livgarde under tiden 23 augusti 1890—23 oktober 1894;

att han under tiden 1 december 1900—15 januari 1932 under olika tidsperioder å tillhopa omkring 15 år 7 månader enligt förordnanden av länsstyrelser m. fl. myndigheter innehaft anställning med avlöning helt eller delvis av statsmedel, nämligen

under tiden 1 december 1900—9 maj 1902 såsom extra polisman i Forsa socken av Gävleborgs län (lönebidrag av statsmedel 400 kronor för år),

under tiden 1 januari 1907—30 juni 1909 såsom extra polisman i Bjuråkers socken av Gävleborgs län (lönebidrag av statsmedel 500 å 600 kronor för år),

under tiden 1 maj 1910—15 oktober 1912 såsom länsdetektiv i Väster-norrlands län (avlöning 1,000 kronor för år av statsmedel och 1,000 kronor för år av landstingsmedel),

under tiden 12 juli—31 december 1918 såsom förste inspektör vid livs-medelsfiskalskontoret för Stockholms stad (avlöning av statsmedel tillhopa omkring 1,870 kronor),

under tiden 1 februari 1919—10 oktober 1923 såsom extra polisman inom Stockholms län (lönebidrag av statsmedel 1,500 kronor för år, motsvarande hälften av sammanlagda avlöningen).

under tiden 11 oktober 1923—30 april 1925 samt under september 1928 såsom extra befattningshavare (tulldetektiv) i tullverket (avlöning 600 kronor för månad, vilken utgått helt av statsmedel),

och under tiden 20 november 1925—15 januari 1932 i olika perioder å tillhopa 2 år 4 månader 20 dagar såsom spritpolis i Värmlands eller Gävleborgs län (vid tjänstgöringen i Värmlands län traktamente 25 kronor för dag jämte reseersättning och vid tjänstgöringen i Gävleborgs län 350 kronor för månad jämte rese- och traktamentsersättning, i bägge fallen helt av statsmedel);

att han under tiden emellan förenämnda anställningsperioder innehaft åtskilliga anställningar och uppdrag såsom polisman eller detektiv i kommunal eller enskild tjänst;

samt att enligt den 25 oktober 1932 utfärdad läkarintyg Stertmans arbetsförmåga på grund av nervsjukdom och muskelreumatism — »båda sjukdomarna tydligen ådragna efter misshandelsskada i tjänsten» — är varaktigt nedsatt och för närvarande kan anses motsvara högst $\frac{1}{3}$ av den för fullt arbetsför person normala arbetsförmågan.

I en vid 1928 års riksdag inom andra kammaren väckt motion, nr 60. hemställdes om pension åt Stertman till belopp av 1,000 kronor för år.

Bankoutskottet fann visserligen (utlåtande nr 30, p. 62) vissa billighets-skäl kunna åberopas till stöd för förslaget om pension åt Stertman men ansåg sig icke kunna på grundval av då föreliggande utredning intaga ståndpunkt till pensionsfrågan.

I utlåtande över en av Stertman nu gjord ansökning om pension har *statskontoret* tillstyrkt utverkande av sådan förmån. Beträffande storleken av pensionen har statskontoret, med erinran att ämbetsverket i utlåtande till 1928 års bankoutskott ifrågasatt pension åt Stertman till belopp av 1,008 kronor, framhållit, att med hänsyn till den ytterligare tid, varunder Stertman därefter använts i statens tjänst, ett något högre belopp, förslagsvis 1,200 kronor, syntes böra beviljas honom.

Departementschefen, som icke velat motsätta sig, att pension av statsmedel beredes Stertman, har ansett pensionen skäligen icke böra bestämmas till högre belopp än 900 kronor för år.

I *motion II: 480* har herr *Holmström* anført och hemställt följande:

»I sin kamp mot smugglare och lönnbrännare har Stertman till följd av misshandel ådragit sig sådana sjukdomar, att två tredjedelar av hans arbetsförmåga gått förlorad. I likhet med statskontoret anser jag att han därför bör hållas skadeslös med en högre pension än vad Kungl. Maj:t föreslagit och hemställer alltså, att riksdagen, med ändring av Kungl. Maj:ts förslag, ville bevilja Stertman en årlig pension av 1,200 kronor.»

Utskottet.

Ehuru Stertmans direkta statsanställning varit jämförelsevis kort, har utskottet, med hänsyn till föreliggande omständigheter i övrigt, icke velat motsätta sig, att pension av statsmedel beredes honom. I fråga om pensionens storlek har utskottet, som finner det av Kungl. Maj:t föreslagna beloppet 900 kronor väl avvägt, icke ansett sig kunna biträda motionärens yrkande.

Utskottet hemställer,

att riksdagen, med bifall till Kungl. Maj:ts förvarande proposition och med avslag å omförmälda motion II: 480, i vad den skiljer sig från Kungl. Maj:ts förslag, må medgiva, att förre polismannen Jonas Andersson Stertman må, räknat från och med den 1 januari 1933, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 900 kronor.

V. Kommunikationsdepartementet.

61:o.

Förre nattvakten Georg Nikolaus Dahlgren. I en den 27 januari 1933 dagtecknad proposition nr 91 har Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, i punkten 13, avseende Kommunikationsdepartementet, föreslagit riksdagen medgiva, att förre nattvakten vid de av statsverket förhyrda lokalerna i Auditorium i Stockholm Georg Nikolaus Dahlgren må, räknat från och med den 1 november 1932, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 792 kronor.

Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Dahlgren är född den 26 september 1868;

att han från och med den 1 september 1917 till och med den 31 oktober 1932 eller således under 15 år 2 månader tjänstgjort såsom nattvakt inom de av statsverket förhyrda lokalerna i Auditorium i Stockholm, därvid han varit anställd av bränsle- och industrikommissionerna samt riksförsäkringsanstalten under tiden intill utgången av år 1922 och av byggnadsstyrelsen från och med den 1 januari 1923;

att enligt det mellan Kungl. Maj:t och kronan samt vederbörande fastighetsägare gällande hyresavtalet kronan varit förpliktad att hålla nattvakt inom de förhyrda lokalerna, vilka intill den 1 april 1932 omfattat 280 rum;

att Dahlgren entledigats från sin anställning med hänsyn till avvecklingen av statsverkets förhyrning av ifrågavarande lokaler;

att Dahlgrens tjänstgöring varit förlagd mellan den dagliga expeditionstidens slut och dess början påföljande dag;

att hans avlöning under åren 1923—1931 ävensom första kvartalet 1932 utgjort 3,600 kronor för år jämte förmån av hyresfri bostad, uppskattad till 500 kronor för år;

samt att Dahlgren enligt för honom utfärdat läkarintyg lider av hjärtsjukdom, för vilken han vårdats sedan september månad 1926 och vilken förvärrats genom natttjänstgöringen.

Utskottet, som icke velat motsätta sig bifall till Kungl. Maj:ts förevarande förslag, får hemställa,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts förevarande framställning.

62:o.

Arbetaren vid statens vattenfallsverks byggnadsavdelning Svante Alfred Berggren. I en den 17 mars 1933 dagtecknad proposition nr 237, vilken beträffande kommunikationsdepartementet innefattar förslag i två med nummer 19 och 20 betecknade punkter, har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, i punkten 19 föreslagit riksdagen medgiva, att arbetaren vid statens vattenfallsverks byggnadsavdelning Svante Alfred Berggren må från och med månaden näst efter den, varunder han lämnar sin anställning, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 756 kronor.

Av handlingarna i ärendet inhämtas,
att Berggren är född den 7 juni 1868;
att han varit anställd såsom soldat vid Hallands (Vestgöta-Dals) regemente under tiden 30 september 1891—6 september 1904;
att han sedan den 3 oktober 1907 under sammanlagt omkring 21 1/2 år tjänstgjort vid statens vattenfallsverks byggnadsavdelning;
att hans arbetsförtjänst under åren 1929—1932 utgjort i medeltal omkring 2,700 kronor om året;
samt att han på grund av sjukdom (åderförkalkning, hjärtsvaghet och kronisk ledgångsreumatism) är för all framtid oförmögen till arbete.

Utskottet hemställer,

att Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning må av riksdagen bifallas.

63:o.

Förre arbetaren vid statens vattenfallsverks byggnadsavdelning Oskar Olsson. I punkten 20 av förevarande proposition har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att förre arbetaren vid statens vattenfallsverks byggnadsavdelning Oskar Olsson må, räknat från och med den 1 januari 1933, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 624 kronor.

Av handlingarna i ärendet inhämtas,
att Olsson är född den 22 augusti 1863;
att han under tiden 1 april 1909—15 mars 1913, 17 mars 1913—18 mars 1925 och 5 maj—6 juli 1925 eller under sammanlagt något över 16 år varit anställd vid statens vattenfallsverks byggnadsavdelning;
att hans avlöning från statens vattenfallsverk uppgått till 2,422 kronor år 1923, 3,141 kronor år 1924 samt 1,343 kronor år 1925;
samt att han enligt företett läkarintyg sedan år 1914 lider av astma bronchiale, vilken sjukdom med stor sannolikhet kan förmodas vara ådra-

gen genom arbetet i statens vattenfallsverks tjänst, och på grund av denna sjukdom varit oförmögen till arbete sedan år 1925.

Utskottet, som ej velat motsätta sig bifall till Kungl. Maj:ts förslag, får hemställa,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts förevarande framställning.

64:o.

Förre förmannen vid statens järnvägsbyggnader A. Lidman. I motion II:225 yrkar herr *Lövgren*, »att riksdagen måtte bevilja förre arbetsförmannen Anton Lidman i Svensbyn, Piteå landsförsamling av Norrbottens län, en pension från och med den 1 januari 1933 till ett med hänsyn till hans långa anställningstid skäligt belopp».

Av tillgängliga handlingar inhämtas,

att Lidman är född den 25 oktober 1866 och alltså 66 år gammal;

att han före år 1928 haft åtskilliga anställningar vid statliga arbeten, företrädesvis såsom arbetare och arbetsförman vid statens järnvägsbyggnader;

att Lidman, efter framställning om pension och sedan järnvägsstyrelsen icke funnit styrkt att Lidman haft anställning i statens tjänst under så lång tid, som erfordras för pension åt järnvägsbyggnadsarbetare, av styrelsen år 1925 tillerkänts en gratifikation till belopp av 500 kronor ävensom att Lidman därefter årligen erhållit gratifikationer med samma belopp;

att Lidman åren 1926, 1927, 1928 och 1930 hos järnvägsstyrelsen gjort förnyade framställningar om pension, vilka framställningar av järnvägsstyrelsen avslagits;

samt att järnvägsstyrelsens beslut den 12 maj 1930 i fråga om pension åt Lidman varit föremål för besvär hos kammarrätten, som enligt utslag den 11 februari 1931 ej funnit skäl göra ändring i överklagade beslutet.

Över ifrågavarande motion har utskottet inhämtat utlåtande av statskontoret, som hört järnvägsstyrelsen.

Järnvägsstyrelsen har anfört bland annat följande:

Den av Lidman uppgivna anställningstiden vid statens järnvägar och statens järnvägsbyggnader anser styrelsen kunna i pensionshänseende tillgodoräknas honom allenast i följande omfattning:

1892—1893	$\frac{1}{2}$ år,	1917	$\frac{1}{2}$ år,
1900—1901	$1\frac{1}{2}$ » ,	1919—1921	$1\frac{1}{2}$ » ,
1902—1906	5 » ,	1922—1923	$1\frac{1}{2}$ » ,
1907—1908	1 » ,	1924	$\frac{1}{2}$ » ,
1909—1910	$1\frac{1}{2}$ » ,	1926—1927	$\frac{1}{2}$ » .
1912—1915	1 » ,		
		Summa	15 år.

Beträffande grunderna för angivna beräkning får styrelsen hänvisa till sitt utlåtande i anledning av de besvär, Lidman anfört hos kammarrätten över styrelsens beslut den 12 maj 1930, varigenom en av Lidman gjord framställning om pension lämnats utan bifall. De skäl, som i berörda utlåtande i övrigt anförts mot beviljande av pension åt Lidman, äga enligt styrelsens uppfattning alltjämt tillämpning.

På grund av vad sålunda anförts anser sig styrelsen förhindrad tillstyrka den ifrågavarande motionen.

Statskontoret har framhållit, att det årliga gratifikationsbelopp å 500 kronor, som Lidman syntes kunna påräkna att i fortsättningen erhålla, kunde anses utgöra skäligt understöd i förhållande till den styrkta anställningstiden.

Utskottet. Enligt utskottets mening har i förevarande ärende icke förebragts utredning om tjänstgöring i den omfattning, att densamma bör föranleda beslut om pension. På grund härav avstyrker utskottet åtgärd i anledning av motionen och hemställer,

att förevarande motion II:225 icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

VI. Finansdepartementet.

65:o.

Städerskan hos kammarkollegiet Helena Maria Carlqvist, född Johnsdotter. I en den 17 mars 1933 dagtecknad proposition nr 237, vilken beträffande finansdepartementet innefattar förslag i två med nr 21 och 22 betecknade punkter, har Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, i punkten 21 föreslagit riksdagen medgiva, att städerskan hos kammarkollegiet Helena Maria Carlqvist, född Johnsdotter, må från och med månaden näst efter den, varunder hon lämnar sin anställning hos kollegiet, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 600 kronor.

Av handlingarna i ärendet inhämtas,
att Carlqvist är född den 2 juli 1859;
att hon sedan den 1 april 1910 med biträde av en sonhustru samt, efter den 1 juli 1929, jämväl av ytterligare en kvinnlig arbetskraft utfört städningen och rengöringen inom kammarkollegiets ämbetslokaler;
att hon varit sysselsatt med detta arbete omkring 5 timmar om dagen;
att hon för städningsarbetets utförande under de senaste åren uppburit sammanlagt 370 kronor i månaden, av vilket belopp hon utgivit 215 kronor till sina biträden, i anledning varav hennes egen andel utgjort 155 kronor, motsvarande 1,860 kronor för år räknat;

att hon vid sidan av anställningen hos kollegiet icke haft annan avlönad sysselsättning;

samt att hon för sitt uppehälle är helt beroende av sin arbetsförtjänst.

Utskottet, som icke velat motsätta sig bifall till Kungl. Maj:ts förslag, hemställer,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts förevärande framställning.

66:o.

Arbetarna vid mynt- och justeringsverket August Viktor Salén, Gustaf Alfred Andersson och Per Walfrid Andersson. I punkten 22 av förevärande proposition nr 237 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att arbetarna vid mynt- och justeringsverket August Viktor Salén, Gustaf Alfred Andersson och Per Walfrid Andersson må från och med månaden näst efter den, varunder de lämna sin anställning, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära årliga pensioner, Salén till belopp av 1,200 kronor och vardera av Gustaf Alfred Andersson och Per Walfrid Andersson till belopp av 996 kronor.

Av handlingarna i ärendet inhämtas,
beträffande *Salén*:

att han är född den 16 november 1862;

att han sedan den 21 december 1889 eller således mer än 43 år varit anställd vid mynt- och justeringverket;

samt att han varit placerad å verkets medaljverkstad, där han tjänstgjort såsom ersättare för förmannen och tidvis vikarierat för denne;

beträffande *Gustaf Alfred Andersson*,

att han är född den 15 december 1863;

att han sedan den 2 mars 1908 eller således under 25 år varit anställd vid mynt- och justeringsverket;

samt att han haft sitt arbete förlagt till verkets präglingsverkstad, där han tjänstgjort såsom ersättare för förmannen; och

beträffande *Per Walfrid Andersson*,

att han är född den 11 februari 1865;

att han varit anställd i mynt- och justeringsverkets tjänst sedan den 1 juli 1908 och således den 1 juli 1933, då han beräknas komma att lämna sin anställning, kan åberopa en anställningstid i statens tjänst av 25 år;

samt att hans arbete vid verket under de senare åren bestått i uppräkning och granskning av de färdiga mynten.

Av utredningen framgår vidare, att förenämnda arbetare för närvarande åtnjuta en avlöning av 4,080 kronor för år.

Mynt- och justeringsverket har gjort framställning om pension åt ifrågavarande tre arbetare och därvid — med framhållande att dessa hörde till mynt- och justeringsverkets äldsta och mest betrodda arbetare och samtliga hade varit placerade på ansvarsfulla poster — förklarat, att verket för sin del funne det önskvärt, att myntverkets arbetare, på grund av de stora personliga kvalifikationer, som måste ställas på desamma, borde betraktas såsom stående i en viss särställning och i detta avseende närmast jämföras med sedeltryckeriets arbetare, ehuru de i lönehänseende intoge en avsevärt ogynnsammare ställning. Verket har föreslagit, att pensionerna måtte bestämmas till samma belopp, som skulle hava tillkommit ifrågavarande anställningshavare, därest de varit ordinarie tjänstemän i 7:e lönegraden, eller för Salén till 1,824 kronor samt för envar av Gustaf Alfred Andersson och Per Walfrid Andersson till 1,308 kronor.

Statskontoret har med hänsyn till riksdagens beslut i tidigare fall hemställt, att pensionerna måtte bestämmas för Salén till 1,080 kronor och för envar av Gustaf Alfred Andersson och Per Walfrid Andersson till 900 kronor.

Departementschefen, som ansett den av mynt- och justeringsverket föreslagna beräkningsgrunden icke kunna godtagas, har med hänsyn till vad i ärendet blivit upplyst angående arten av ifrågavarande anställningshavares arbete förordat, att pensionsbeloppen måtte bestämmas till något högre belopp än statskontoret föreslagit, nämligen för Salén till 1,200 kronor och för envar av Gustaf Alfred Andersson och Per Walfrid Andersson till 996 kronor.

I *motion I: 303* har herr *Lindley*, med åberopande av mynt- och justeringsverkets förslag, yrkat att riksdagen måtte besluta »att tilldela nedan angivna personer årliga pensioner att utgå från allmänna indragningsstaten, med för August Viktor Salén 1,824 kronor och till Gustaf Alfred Andersson samt Per Walfrid Andersson vardera 1,308 kronor».

Utskottet. Utskottet tillstyrker, att pension beviljas här avsedda anställningshavare.

Vad pensionsförmånernas storlek beträffar, hava arbetare vid myntverket hittills i de tämligen fåtaliga fall, där pensionering förekommit, plägat i pensionshänseende jämföras med yrkesutbildad arbetarpersonal i allmänhet i statens tjänst, t. ex. arbetare vid försvarets centrala fabriker, vid truppförbandens intendenturverkstäder o. s. v., en praxis som senast bekräftats vid 1928 års riksdag. Kungl. Maj:ts förslag går ut på en viss höjning av de pensionsbelopp, som med tillämpning av denna praxis skulle kunna ifrågakomma. I motionen har föreslagits en ytterligare, avsevärd pensionsförhöjning.

Motionärens förslag — vilket innebär, att arbetarna i fråga skulle, på

sätt mynt- och justeringsverket hemställt, erhålla pension såsom om de varit ordinarie tjänstemän i 7:e lönegraden enligt allmänna civilförvaltningens lönesystem — kan utskottet icke biträda. Med hänsyn till de speciella kvalifikationer, vilka på grund av myntverkets uppgift måste krävas av verkets arbetare, har det däremot syntts utskottet, som om särskilda skäl skulle kunna åberopas för en förmånligare ställning i pensionshänseende för dessa anställningshavare än för arbetare i allmänhet i statens tjänst. Dessa skäl hava ock syntts utskottet vara av den art, att man utan risk för konsekvenser av icke önskvärd beskaffenhet torde kunna vidtaga något större höjning av pensionsbeloppen än vad Kungl. Maj:t ifrågasatt. I anslutning till vad nu anförts har utskottet ansett sig böra ifrågasätta, att pensionerna bestämmas till 1,368 kronor för Salén samt till 1,080 kronor för vardera av G. A. Andersson och P. W. Andersson.

På grund av det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen, i anledning av Kungl. Maj:ts ifrågasvarande framställning och omförmälda motion I: 303, må medgiva, att arbetarna vid mynt- och justeringsverket August Viktor Salén, Gustaf Alfred Andersson och Per Walfrid Andersson må från och med månadens näst efter den, varunder de lämna sin anställning, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära årliga pensioner, Salén till belopp av 1,368 kronor och vardera av Gustaf Alfred Andersson och Per Walfrid Andersson till belopp av 1,080 kronor.

VII. Ecklesiastikdepartementet.

67:o.

Expeditionschefen G. V. Tottie (*tilläggs pension*). I en den 20 januari 1933 dagtecknad proposition nr 58, avseende ecklesiastikdepartementet, har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, föreslagit riksdagen medgiva, att expeditionschefen i ecklesiastikdepartementet Gustaf Vilhelm Tottie må från och med dagen näst efter den, då efter avsked från kanslirådsbefattningen förordnandet för honom å expeditionschefsämbetet upphör, under sin återstående livstid uppbära — utöver honom författningens tillkommande pension — en tilläggs pension å allmänna indragningsstaten till belopp av 600 kronor för år.

Tottie, som är född den 15 augusti 1866, antogs efter avlagd examen till rättegångsverken till extra ordinarie notarie i Svea hovrätt den 16 september 1889 samt utnämndes den 30 maj 1893 till vice häradshövding. Den 2 maj 1896 antogs Tottie till amanuens i ecklesiastikdepartementet. Han utnämndes därstädes den 14 december 1906 till kanslisekreterare, den 21 december 1917 till förste kanslisekreterare från och med den 1 januari 1918 samt den 1 augusti 1919 till kansliråd från och med den 1 januari 1920.

Den 7 december 1917 förordnades Tottie att från och med den 1 januari 1918 vara expeditionschef i ecklesiastikdepartementet, vilket förordnande fortfarande gäller. Före sistnämnda dag hade Tottie alltse-dan den 25 januari 1914 med endast kortare avbrott uppehållit expeditionschefsbefattningen i sagda departement.

Under hänvisning till av riksdagen tidigare i likartade fall meddelade beslut får utskottet hemställa,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts ifrågava-rande proposition.

68:o.

F. d. lektorn vid folkskoleseminariet i Uppsala Johan Axel Boman (till-läggspension). I en den 20 januari 1933 dagtecknad proposition nr 62, avseende ecklesiastikdepartementet, har Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansären-den för samma dag, i punkten 1 föreslagit riksdagen medgiva, att f. d. lektorn vid folkskoleseminariet i Uppsala Johan Axel Boman må, räknat från och med den 1 januari 1932, under sin återstående livstid uppbära — utöver honom författningsenligt tillkommande pension — en tilläggspen-sion å allmänna indragningsstaten till belopp av 280 kronor för år, med rätt att å sammanlagda pensionsförmånen åtnjuta förhöjning enligt be-stämmelserna i kungörelsen den 18 juni 1925 (nr 280).

Av handlingarna i ärendet inhämtas, att Boman, som är född den 25 juni 1860, tjänstgjort i prästerlig befattning eller såsom lärare under föl-jande tider, nämligen

1 juni—31 december 1894	såsom pastorsadjunkt i Sundsvall,
1 januari 1895—27 augusti 1899 ...	» sjömanspastor i Bordeaux,
28 augusti 1899—20 augusti 1900 ...	» pastorsadjunkt i Sundsvall,
läsåret 1899/1900	» extra lärare vid Sundsvalls högre allmänna läroverk,
1 juni—31 augusti 1900	» predikant vid kronohäktet i Sundsvall,

20 januari—20 december 1901, åren 1902 och 1903, 1 april 1904—31 mars 1905 och 1 januari 1918— 30 juni 1925	} såsom predikant vid straffängelset (länsfängelset) i Uppsala,
vårterminen 1903 och 1 september 1903—30 juni 1925	
	» lärare vid folkskoleseminariet i Uppsala med undervis- ningsskyldighet huvudsak- ligen i kristendom (ordina- rie adjunkt 1 maj 1904—31 december 1918 och ordi- narie lektor från och med den 1 januari 1919),
10 juli 1925—30 april 1926	» vice komminister i Myssjö,
1 maj 1926—31 oktober 1928	» ordinarie komminister i Mys- sjö.

Genom beslut den 19 mars 1925 har statskontoret förklarat Boman berättigad att från och med månaden näst efter den, vari avgång från lektorsbefattningen efter den 25 juni 1925 uppnådda 65 levnadsår komme att äga rum, åtnjuta avkortad pension till belopp av 3,630 kronor för år, motsvarande $\frac{26}{33}$ av det för honom gällande pensionsunderlaget, 4,600 kronor. Därvid har Boman utöver den tid, varunder han tjänstgjort såsom lärare vid allmänt läroverk och folkskoleseminarium, såsom tjänstår tillgodoräknats den tid, varunder han, utan att samtidigt innehava sådan lärarbefattning, uppehållit tjänst såsom predikant vid kronohäktet i Sundsvall och straffängelset (länsfängelset) i Uppsala. Därjämte har av förbiseende i tjänstetiden inräknats även den tid av sju månader, varunder Boman under år 1894 tjänstgjort såsom pastorsadjunkt i Sundsvall. Efter frånräknande av sistnämnda tid utgör, såvitt handlingarna giva vid handen, den tid, Boman författningsenligt ägt tillgodoräkna sig för pension såsom lektor, 25 år 5 månader.

Kungl. Maj:ts föreliggande förslag innebär, att åt Boman skulle beviljas tilläggspension grundad på tillgodoräknande av två tredjedelar av den tid han före inträde i statstjänst fullgjort prästerlig tjänstgöring. Vid fastställande av storleken av denna tilläggspension skulle rättelse vidtagas av den oriktighet, som ägt rum vid bestämmande av den Boman författningsenligt tillkommande pensionen och vilken bestått däri, att Bomans tjänstgöring under 7 månader under år 1894 såsom pastorsadjunkt i Sundsvall tillgodoräknats honom. I enlighet härmed skulle sammanlagda tjänstetiden för Boman beräknas till 28 år och tilläggspensionen utgöra 280 kronor ($\frac{26}{33} \times 4,600 - 3,630$).

I anslutning till vad riksdagen tidigare i liknande fall medgivit har utskottet ansett sig böra tillstyrka, att Boman beredes tilläggspension i anledning av den prästerliga tjänstgöring, som han fullgjort före inträdet

Utskottet.

i statstjänst. Beträffande tilläggspensionens storlek och den tidpunkt, från vilken densamma bör utgå, ansluter sig utskottet till Kungl. Maj:ts förslag.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning.

69:o.

F. d. adjunkten vid högre latinläroverket å Norrmalm i Stockholm Gustaf Livius Anton Stenbäck (tilläggspension). I punkten 2 av förevarande proposition har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att f. d. adjunkten vid högre latinläroverket å Norrmalm i Stockholm Gustaf Livius Anton Stenbäck må, räknat från och med den 1 oktober 1932, under sin återstående livstid uppbära — utöver honom författningsenligt tillkommande pension — en tilläggspension å allmänna indragningsstaten till belopp av 480 kronor för år, med rätt att å sammanlagda pensionsförmånen åtnjuta förhöjning enligt bestämmelserna i kungörelsen den 18 juni 1925 (nr 280).

Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Stenbäck är född den 14 november 1866;

att han från och med höstterminen 1907 till och med den 9 september 1932, då han erhållit avsked, eller således under 25 år tjänstgjort såsom lärare vid allmänna läroverk, därav såsom ordinarie adjunkt vid högre latinläroverket å Norrmalm i Stockholm från och med den 1 oktober 1911;

att han före inträdet i statstjänst under sammanlagt 6 år utan åtnjutande av tjänstledighet bestritt full tjänstgöring vid statsunderstödda enskilda läroanstalter, nämligen under vårterminen 1901 såsom lärare vid Borlänge samskola, under läsåret 1901/1902 såsom föreståndare för samma skola och under tiden från och med vårterminen 1903 till och med vårterminen 1907 såsom lärare vid Beskowska skolan i Stockholm;

samt att han genom beslut av statskontoret den 25 augusti 1932 förklarats berättigad till avkortad pension till årligt belopp av 3,040 kronor, motsvarande efter föreskriven avrundning $\frac{25}{33}$ av det för honom gällande pensionsunderlaget, 4,000 kronor.

Kungl. Maj:ts föreliggande förslag innebär, att åt Stenbäck skulle beviljas tilläggspension av statsmedel, beräknad för två tredjedelar av den till 6 läsår uppgående tjänstetid, under vilken han bestritt förenämnda tjänstgöring vid statsunderstödda enskilda läroanstalter, eller 4 hela år. Vid bifall härtill skulle Stenbäck's sammanlagda för statspension beräknliga tjänstetid uppgå till 29 år och hans årliga pension till $\frac{29}{33} \times 4,000$ kronor eller 3,515 kronor 15 öre och med föreskriven avrundning av pen-

sionsbeloppet uppåt 3,520 kronor. Tilläggspensionen skulle alltså, då den Stenbäck författningsenligt tillkommande pensionen uppginge till 3,040 kronor, utgöra 480 kronor.

Kungl. Maj:ts förslag ansluter sig till vad riksdagen tidigare i liknande fall beslutit och har icke givit utskottet anledning till erinran. Utskottet.

På grund härav hemställer utskottet,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning.

70:o.

F. d. adjunkten vid samrealskolan i Gudmundrå Hjalmar Emanuel Lundborg (tilläggspension). I punkten 3 av förevarande proposition har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att f. d. adjunkten vid samrealskolan i Gudmundrå Hjalmar Emanuel Lundborg må, räknat från och med den 1 augusti 1932, under sin återstående livstid uppbära — utöver honom författningsenligt tillkommande pension — en tilläggspension å allmänna indragningsstaten till belopp av 410 kronor för år, med rätt att å sammanlagda pensionsförmånen åtnjuta förhöjning enligt bestämmelserna i kungörelsen den 18 juni 1925 (nr 280).

Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Lundborg är född den 23 december 1866;

att han under läsåren 1898/1899 och 1899/1900 var anställd såsom e. o. folkskollärare vid folkskolan för gossar inom Luleå stads församling;

att han under tiden den 1 september 1900—den 4 juli 1909 tjänstgjorde såsom föreståndare för Mönsterås samskola, vilken skola erhöll statsunderstöd från och med höstterminen 1903;

att han den 5 juli 1909 tillträdde befattning såsom rektor och ordinarie lärare vid högre folkskolan i Gudmundrå, vilken befattning han innehade intill dess skolan med ingången av år 1922 ombildades till kommunal mellanskola, då han övergick till motsvarande befattning vid sistnämnda skola;

att Lundborg, sedan beslut fattats om nyssberörda skolas ombildning till en statens samrealskola, utnämndes att från och med den 1 juli 1931 vara adjunkt vid samrealskolan, å vilken befattning han kvarstått intill utgången av juli månad 1932;

att Lundborg, som jämlikt bestämmelserna i 2 § av 1907 års civila pensionslag och mom. 12 i övergångsstadgandena till kap. IV i reglementet för statens pensionsanstalt i pensionshänseende tillhört sistnämnda pensionsanstalt även efter övergången till statstjänst, genom beslut av pensionsanstalten den 19 maj 1932 förklarats berättigad att efter av-

gången ur tjänst komma i åtnjutande av avkortad tjänstepension med 2,556 kronor 81 öre, motsvarande $\frac{25}{33}$ av hel pensions belopp, 3,375 kronor; samt att statens pensionsanstalt vid fastställandet av pensionen tillgodoräknat Lundborg den tid av sammanlagt 25 år, varunder han tjänstgjort vid folkskolan för gossar inom Luleå stads församling samt vid högre folkskolan, sedermera kommunala mellanskolan och nuvarande samrealskolan i Gudmundrå, men däremot icke tillgodoräknat honom tjänstgöringen vid Mönsterås samskola.

Kungl. Maj:ts föreliggande förslag innebär, att Lundborg skulle beredas tilläggs pension grundad på tillgodoräknande av två tredjedelar av den del av hans tjänstetid vid Mönsterås samskola, under vilken sagda skola åtnjtit statsunderstöd, eller läsåren 1903—1909, d. v. s. $\frac{2}{3} \times 6$ år eller 4 år. Vid bifall härtill skulle Lundborgs sammanlagda för pension beräknliga tjänstetid uppgå till 29 år och hans årliga pension till $\frac{29}{33} \times 3,375$ kronor eller 2,965 kronor 91 öre. Tilläggs pensionen skulle sålunda, då Lundborgs författningsenliga pension uppginge till 2,556 kronor 81 öre, utgöra 409 kronor 10 öre eller i avrundat belopp 410 kronor.

Utskottet biträder Kungl. Maj:ts förslag och hemställer alltså,

att Kungl. Maj:ts förevarande framställning må av riksdagen bifallas.

71:o.

F. d. första lärarinnan vid samrealskolan i Vadstena Augusta Maria Lybeck (tilläggs pension). I punkten 4 av förevarande proposition har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva,

dels att f. d. första lärarinnan vid samrealskolan i Vadstena Augusta Maria Lybeck må, räknat från och med den 1 september 1932, under sin återstående livstid uppbära — utöver henne författningsenligt tillkommande pension — en tilläggs pension å allmänna indragningsstaten till belopp av 70 kronor för år,

dels ock att pensionsförhöjning enligt kungörelsen den 18 juni 1925 (nr 280) och dyrtidstillägg för Augusta Maria Lybeck må beräknas å ett sammanlagt belopp av 2,700 kronor.

Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Lybeck är född den 11 mars 1872;

att hon alltifrån höstterminen 1905 intill utgången av augusti 1932, då hon avgått ur tjänst, eller således under 27 år tjänstgjort vid allmänna läroverk;

att hon före inträdet i statstjänst under sammanlagt 8 år utan åtnjutande av tjänstledighet bestritt full tjänstgöring vid statsunderstödd enskild läroanstalt, nämligen såsom ämneslärarinna vid Sala elementar-

läroverk för flickor under läsåret 1894/1895 och under läsåren 1896/1897—1902/1903;

att statskontoret genom beslut den 27 augusti 1932 tillerkänt Lybeck avkortad pension till årligt belopp av 2,430 kronor, motsvarande $\frac{27}{30}$ av det för henne gällande pensionsunderlaget, 2,700 kronor;

samt att Lybeck från pensionsinrättningen för lärarinnor vid Sveriges högre skolor för kvinnlig ungdom åtnjuter en pension av 200 kronor för år.

Kungl. Maj:ts föreliggande förslag innebär, att Lybeck skulle beredas tilläggs pension grundad på tillgodoräknande av två tredjedelar av den till 8 läsår uppgående tid, under vilken hon tjänstgjort vid Sala elementarläroverk för flickor, eller 5 hela år. Vid sådant tillgodoräknande skulle hennes sammanlagda tjänstetid uppgå till mer än 30 år och hon komma i åtnjutande av pension, motsvarande det för henne gällande pensionsunderlaget, 2,700 kronor. Tilläggs pensionen skulle alltså, då den författningens enliga pensionen uppginge till 2,430 kronor, utgöra 270 kronor. Detta belopp skulle emellertid reduceras med den pension å 200 kronor, som Lybeck åtnjuter från pensionsinrättningen för lärarinnor vid Sveriges högre skolor för kvinnlig ungdom.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts förevarande framställning.

72:o.

F. d. folkskolinspektören Ola Thrulsson Huldén (tilläggs pension). I punkten 5 av förevarande proposition nr 62 har Kungl. Maj:t slutligen föreslagit riksdagen medgiva, att f. d. folkskolinspektören Ola Thrulsson Huldén må, räknat från och med den 1 oktober 1932, under sin återstående livstid uppbära — utöver honom författningens enligt tillkommande pension — en tilläggs pension å allmänna indragningsstaten till belopp av 1,370 kronor för år, med rätt att å sammanlagda pensionsförmånen åtnjuta förhöjning enligt bestämmelserna i kungörelsen den 18 juni 1925 (nr 280).

Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Huldén är född den 27 september 1867;

att han under åren 1915 och 1916 innehade förordnande såsom folkskolinspektör i Skånes norra inspektionsområde samt den 10 november 1916 konstituerades och förordnades att från och med den 1 januari 1917 vara folkskolinspektör i samma inspektionsområde;

att han vid avgång från folkskolinspektörsbefattningen den 27 september 1932 således innehaft statstjänst i 17 år 8 månader 27 dagar;

att han före inträdet i statstjänst under sammanlagt mer än 26 år tjänst-

gjorde såsom lärare vid folkskola, nämligen såsom vikarierande folkskol-lärare i Simris församling under en månad år 1888 och i Örkeneds försam-ling höstterminen samma år, såsom e. o. folkskollärare vid Kristianstads folkskolor år 1889 samt såsom ordinarie lärare vid sistnämnda skolor åren 1890—1914, varjämte han under åren 1911—1914 innehade förordnande så-som kommunal folkskolinspektör i Kristianstad;

samt att statskontoret genom beslut den 21 juli 1932 förklarat Huldén berättigad att åtnjuta avkortad pension till årligt belopp av 2,930 kronor, motsvarande $\frac{17}{25}$ av det för Huldén gällande pensionsunderlaget, 4,300 kronor.

Kungl. Maj:ts föreliggande förslag innebär, att Huldén skulle för er-hållande av pension såsom folkskolinspektör tillgodoräknas två tredjedelar av tjänstgöringen såsom folkskollärare. Vid bifall härtill komme den för pension beräkneliga tjänstetiden att för Huldén överstiga den för hel pension erforderliga eller 25 tjänstår, och skulle Huldéns pensionsförmå-ner följaktligen uppbringas till samma belopp som hel pension för folk-skolinspektör.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts förevarande framställning.

73:o.

E. o. konservatorsbiträdet hos vitterhets-, historie- och antikvitetsakade-mien Ella Lovisa Öberg. I en den 27 januari 1933 dagtecknad proposition nr 91, vilken beträffande ecklesiastikdepartementet innefattar förslag i sex med nummer 14—19 betecknade punkter, har Kungl. Maj:t, under åbero-pande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finans-ärenden för samma dag, i punkten 14 föreslagit riksdagen medgiva, att e. o. konservatorsbiträdet hos vitterhets-, historie- och antikvitetsakade-mien Ella Lovisa Öberg må från och med dagen näst efter den, då hon lämnar sin anställning hos akademien, under sin återstående livstid å all-männa indragningsstaten uppbära en årlig pension av 756 kronor.

Av handlingarna i ärendet inhämtas,
att Öberg är född den 19 februari 1869;

att hon varit anställd hos vitterhets-, historie- och antikvitetsakademien från och med den 1 maj 1914, därvid hon tjänstgjort intill utgången av år 1917 såsom xylograf samt därefter såsom fotograf och e. o. konservators-biträde vid akademien och de under akademiens inseende ställda stats-samlingarna, statens historiska museum och antikvariskt-topografiska arkivet;

att hon från och med den 1 juli 1925 varit placerad i 4 lönegraden i löneplanen för icke-ordinarie befattningshavare vid allmänna civilförvaltningen och för närvarande åtnjuter avlöning enligt 6 löneklassen i samma lönegrad;

samt att hon under åren 1894—1914 innehaft anställning hos den xylograf, som regelmässigt anlåtats av akademien vid klichétillverkningar.

Utskottet får hemställa,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts förevarande framställning.

74:o.

Gårdskarlen vid universitetshuset i Uppsala Gustaf Alfred Eriksson. I punkten 15 av förevarande proposition har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att gårdskarlen vid universitetshuset i Uppsala Gustaf Alfred Eriksson må från och med månaden näst efter den, varunder han lämnar sin anställning, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 804 kronor.

Av handlingarna i ärendet inhämtas,
att Eriksson är född den 17 november 1857 och sålunda 75 år gammal;
att han varit anställd i universitetets tjänst sedan den 1 oktober 1886 eller alltså över 46 år;

att Erikssons arbetsåligganden bestått i renhållningen — inberäknat snöskottning och sandning — omkring universitetshuset, Gustavianum, f. d. konsistoriebyggnaden och på senare tid även f. d. folkskoleseminariet, varjämte Eriksson i mycket stor utsträckning anlåtats för förekommande smärre reparationsarbeten i samtliga universitetet tillhöriga fastigheter i Uppsala;

att Eriksson icke haft annan anställning än vid universitetet;
samt att Erikssons avlöning utgått i form av timpenning, vilken från och med oktober 1919 varit bestämd till 1 krona 10 öre, och för åren 1920—1931 uppgått till i medeltal omkring 2,000 kronor för år.

Uppsala universitets drätselnämnd har för Eriksson föreslagit ett pensionsbelopp av 1,000 kronor.

Statskontoret har funnit pensionsbeloppet icke böra överstiga 800 kronor.

Utskottet, som tillstyrker att pension beviljas Eriksson, har med hänsyn till Erikssons långa anställningstid ansett pensionsbeloppet böra, i avslutning till vad universitetets drätselnämnd hemställt, bestämmas till 996 kronor för år, vilket belopp överensstämmer med vad som hittills plä-

Utskottet.

gat tillerkännas arbetare med motsvarande tjänstetid i anställning, för vilken yrkesutbildning ej kräves.

På grund härav får utskottet hemställa,

att riksdagen, i anledning av Kungl. Maj:ts förevarande framställning, må medgiva, att gårdskarlen vid universitetshuset i Uppsala Gustaf Alfred Eriksson må från och med månaden näst efter den, varunder han lämnar sin anställning, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 996 kronor.

75:o.

Vaktmästaren vid högre allmänna läroverket i Kalmar Johan Gottfrid Andersson. Kungl. Maj:t har i punkten 16 av förevarande proposition föreslagit riksdagen medgiva, att vaktmästaren vid högre allmänna läroverket i Kalmar Johan Gottfrid Andersson må från och med månaden näst efter den, varunder han avgår från sin befattning, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 1,584 kronor.

Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Andersson är född den 16 mars 1867;

att han oavbrutet tjänstgjort såsom vaktmästare vid högre allmänna läroverket i Kalmar sedan den 1 juli 1898;

att han anhållit om entledigande från vaktmästarbefattningen från och med den 1 juli 1933;

samt att hans löneförmåner sedan den 1 januari 1927 utgjort 2,100 kronor för år jämte dyrtidstillägg enligt för statens befattningshavare vid oreglerade verk gällande grunder ävensom fri bostad med lyse och vedbrand.

Av utredningen i ärendet inhämtas vidare, att Andersson under militärtjänstgöring år 1887 ådragit sig en knäskada, vilken nedsatt hans arbetsförmåga och vore bidragande orsak till att Andersson funne sig böra avgå från vaktmästarbefattningen med utgången av innevarande läsår.

Utskottet hemställer,

att Kungl. Maj:ts förevarande framställning må av riksdagen bifallas.

76:o.

Maskinisten och eldaren vid högre allmänna läroverket i Örebro Knut Metodius Berg. I punkten 17 av ifrågavarande proposition har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att maskinisten och eldaren vid högre allmänna läroverket i Örebro Knut Metodius Berg må från och med månaden näst efter den, varunder han avgår från sin befattning, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 1,584 kronor.

Av handlingarna i ärendet inhämtas,
att Berg är född den 18 september 1863;

att han tjänstgjort såsom maskinist och eldare vid högre allmänna läroverket i Örebro sedan den 1 oktober 1900;

samt att hans löneförmåner utgjort dels kontant lön å 1,985 kronor för år jämte dyrtidstillägg enligt de för befattningshavare vid oreglerade verk gällande grunderna och dels fri bostad om två rum och kök med värme, vilka naturaförmåner beräknats till ett årligt värde av 800 kronor.

Utskottet får hemställa,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning.

77:o.

Förre vaktmästaren och eldaren vid samrealskolan i Örnsköldsvik Carl Vilhelm Bäckman. Under punkten 18 föreslås, att förre vaktmästaren och eldaren vid samrealskolan i Örnsköldsvik Carl Vilhelm Bäckman må från och med månaden näst efter den, varunder han avgått från sin befattning, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 1,212 kronor.

Av handlingarna i ärendet inhämtas,
att Bäckman är född den 20 mars 1862;

att han under tiden den 15 augusti 1905—den 15 augusti 1932 eller således under 27 år tjänstgjort såsom vaktmästare och eldare vid samrealskolan (tidigare samskolan) i Örnsköldsvik;

samt att hans löneförmåner — bortsett från vissa tillfälliga inkomster och rengöringsbidrag — under åren 1922—1931 utgjort kontant lön, i medeltal uppgående till 1,740 kronor om året förutom dyrtidstillägg, ävensom naturaförmåner, bestående av fri bostad, lyse och värme.

Utskottet hemställer,

att Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning må av riksdagen bifallas.

78:o.

Gårdskarlen och eldaren vid högre allmänna läroverket i Kalmar Per Edvard Henriksson. Uti punkten 19 av förevarande proposition nr 91 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att gårdskarlen och eldaren vid högre allmänna läroverket i Kalmar Per Edvard Henriksson må från och med månaden näst efter den, varunder han lämnar sin anställning vid läroverket, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 564 kronor.

Enligt utskottet tillhandakommet meddelande har Henriksson numera avlidit. Till följd härav påkallar Kungl. Maj:ts förevarande framställning icke någon riksdagens åtgärd; vilket utskottet härmed får

anmäla.

79:o.

Föreståndarinnan för fackskolan för huslig ekonomi i Uppsala Ida Norrby. I en den 3 mars 1933 dagtecknad proposition nr 207, avseende ecklesiastikdepartementet, har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, föreslagit riksdagen medgiva, att föreståndarinnan för fackskolan för huslig ekonomi i Uppsala Ida Norrby må från och med månaden näst efter den, då hon frånträder sin befattning vid skolan, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 2,400 kronor.

Av handlingarna i ärendet framgår,

att Norrby är född den 27 februari 1869;

att hon alltsedan vårterminen 1895 varit och fortfarande är föreståndarinnan vid den sistnämnda år grundade fackskolan för huslig ekonomi i Uppsala;

att hon i egenskap av föreståndarinna alltsedan år 1921 åtnjutit en avlöning av 6,795 kronor jämte fri bostad och fri kost;

att hon av trycket utgivit åtskilliga skrifter i ämnen, berörande huslig ekonomi;

samt att hon vid Uppsala universitets jubelfest år 1927 promovrats till medicine hedersdoktor för sina förtjänster om folkhälsan.

Vidare inhämtas, att Norrby sedan år 1894 varit delägare i pensionsinrättningen för lärarinnor vid Sveriges högre skolor för kvinnlig ungdom, att såväl hon som fackskolan erlagt årliga avgifter till denna pensionsinrättning intill år 1929, då Norrby uppnådde sextio års ålder — dessa avgifter hava utgjort för Norrbys egen del 30 kronor årligen och för fackskolans del 25 eller 30 kronor årligen — att pensionsinrättningen under åren 1897—1929 för henne erhållit statsbidrag, under olika perioder utgående med respektive 10, 30 eller 60 kronor om året, ävensom att Norrby

på grund av dessa pensionsavgifter och statsbidrag från och med den 1 juli 1929 uppbär en pension från pensionsinrättningen av 740 kronor om året, utan rätt att därå åtnjuta någon tilläggsförmån.

Fackskolan för huslig ekonomi i Uppsala har sedan lång tid tillbaka åtnjutit statsunderstöd för särskilda grenar av sin verksamhet. Från och med år 1921 har för understödjande av skolan i dess helhet utgått ett under åttonde huvudtiteln uppfört statsanslag, för budgetåret 1932/1933 upptaget till belopp av 80,000 kronor.

Styrelsen för sällskapet *Uppsala enskilda läroverk*, som jämväl är styrelse för fackskolan för huslig ekonomi, har gjort framställning om pension av statsmedel åt Norrby till belopp av 5,000 kronor årligen. Styrelsen har bland annat omnämnt, att fackskolans lärarinnor från och med år 1928 vunnit inträde i statens pensionsanstalt men att i skolstyrelsens framställning om pensionsrätt föreståndarinnan icke medtagits, emedan skolans ekonomiska tillgångar icke medgivit de betydande retroaktiva avgifter, vilka beräknades bliva nödvändiga för att hon på eljest vanliga villkor skulle vinna inträde i anstalten.

I ärendet har *skolöverstyrelsen* avgivit infortrat utlåtande. Med framhållande att Norrby icke utan betydande retroaktiva avgifter kunnat vinna delaktighet i statens pensionsanstalt och att det pensionsbelopp av 740 kronor, som hon åtnjöte, icke kunde anses på långt när motsvara det arbete, som hon nedlagt i fackskolans och därmed i det allmännas tjänst, har överstyrelsen förklarat sig vilja tillstyrka, att pension av statsmedel bereddes henne. Överstyrelsen ville härvid framhålla det för det allmänna, särskilt hemmen, betydelsefulla arbete, som Norrby utfört i sin egenskap av föreståndarinna för fackskolan.

Beträffande storleken av den pension, som borde beviljas, har överstyrelsen yttrat bland annat följande:

Den befattning, med vilken ifrågavarande föreståndarinnebefattning syntes vara närmast jämförlig med avseende på arbetets art och omfattning, vore befattningen som biträdande föreståndarinna vid statens skolköksseminarium och hushållsskola. Bestämmelser saknades ännu angående storleken av pensionsunderlag för sistnämnda befattning, men överstyrelsen hade föreslagit, att pensionsunderlaget måtte bestämmas till 3,080 kronor. Genom pensionsförhöjning I jämlikt kungörelsen nr 280/1925 skulle sammanlagda pensionsförmånen vid hel pension uppböras till 3,480 kronor.

Överstyrelsen ville föreslå, att åt Ida Norrby måtte beviljas pension av statsmedel till så högt belopp, att ifrågavarande pension tillsammans med den pension av 740 kronor, som hon uppbure från pensionsinrättningen för lärarinnor vid Sveriges högre skolor för kvinnlig ungdom, uppginge till nyssnämnda belopp av 3,480 kronor.

Statskontoret har anfört bland annat följande:

När fråga väckts om beredande av pension av statsmedel i fall, likartade med det här förevarande, har alltid framhållits, att stor varsamhet uppenbarligen bör iakttagas, när det gäller att åt personer, vilka icke haft statsanställning, bereda pension såsom uttryck av erkännande för för-

tjänstfull verksamhet utom statens tjänst. Statskontoret kan icke bilda sig något eget omdöme, huruvida det kan anses vara på sin plats att i detta fall bereda personligt understöd på grund av förtjänstfull verksamhet. Under sådana förhållanden måste statskontoret inskränka sig till yttrande om beloppet under förutsättning, att pension av statsmedel finnes böra beredas.

Med erinran om 1929 års riksdags beslut i ett par liknande pensionsfrågor, nämligen beviljande av pension å 4,008 kronor åt konstnären Nils Forsberg och å 5,004 kronor åt lantbruksskoleföreståndaren Per Rösiö, får statskontoret framhålla, att det förefaller, som om i förevarande fall, där det är upplyst att Ida Norrby äger åtnjuta en pension till belopp av 740 kronor, vilken delvis är grundad på av staten erlagda avgifter, pensionen av statsmedel bör nedsättas med vad sålunda från annat håll åtnjutes. Då det i förevarande framställning begärda pensionsbeloppet synes något för högt, men statskontoret å andra sidan knappast kan finna det av skolöverstyrelsen förordade beloppet fullt tillfredsställande, skulle statskontoret vilja ifrågasätta, huruvida icke pensionen av statsmedel och pensionen från förenämnda pensionsinrättning böra tillhopa utgöra 4,000 kronor avjämnat till närmast högre med tolv i fullt krontal delbara belopp, eller alltså 4,008 kronor.

Föredragande *departementschefen* har för egen del yttrat följande:

»Jag delar statskontorets uppfattning om angelägenheten av att varsamhet iakttages, då det gäller att bereda pension såsom uttryck av erkännande för verksamhet utom statens tjänst. Jag har även beträffande här föreliggande fall hyst tvekan, huruvida pension bör utverkas. Efter samråd med chefen för ecklesiastikdepartementet har jag dock kommit till den uppfattningen, att det arbete, som Norrby utfört såsom föreståndarinna för fackskolan för huslig ekonomi, varit av den betydelse, att det kan anses motiverat, att staten bereder pensionsförmån i anledning av denna verksamhet utan hinder av att den icke utövats i statens tjänst.

I fråga om storleken av en statspension åt Norrby kan jag emellertid icke ansluta mig till något av de förslag, som i ärendet framställes. Från och med den 1 juli 1926 har möjlighet stått öppen för Norrby att mot erläggande av vederbörliga avgifter vinna delaktighet i statens pensionsanstalt. Vid bedömandet av frågan om pensionsbeloppets storlek torde det då vara av intresse att undersöka, vilken pensionsförmån som skulle hava tillkommit henne, därest hon vunnit sådan delaktighet. I detta avseende får jag med stöd av beräkningar, som verkställes inom statens pensionsanstalt, meddela följande. Därest Norrby under innevarande år bereddes delaktighet i pensionsanstalten med ett pensionsunderlag av 3,480 kronor — motsvarande det av skolöverstyrelsen ifrågasatta pensionsunderlaget, ökat med därå belöpande pensionsförhöjning — samt härför erforderliga engångsavgifter erlades, ehuru med den lindring i huvudmannens avgift, som kan beredas jämlikt bestämmelserna i punkten 5 mom. a) och e) av övergångsstadgandena till kap. IV i anstaltens reglemente, skulle pensionsbeloppet uppgå till 2,664 kronor årligen. Om Norrby jämlikt föreskrifterna i § 9 mom. 2 andra stycket i reglementet befriades från den på henne belöpande andelen i engångsavgiften och motsvarande minskning ägde rum i pensionsrätten, skulle pensionsbeloppet utgöra 1,965 kronor. I båda fallen finge av huvudmannen erläggas en engångsavgift av omkring 11,000 kronor. Vid beräkningarna, som äro approximativa, har minskning i pensionsförmånen skett med hänsyn till den Norrby tillkommande

pensionen från pensionsinrättningen för lärarinnor vid Sveriges högre skolor för kvinnlig ungdom till den del denna pension grundar sig på statsbidrag samt däremot svarande obligatoriska avgifter.

I betraktande av de pensionsbelopp, som under nu angivna förutsättningar skulle kunna utgå från statens pensionsanstalt, har jag — oavsett de i det föregående angivna skäl, vilka i detta fall tala för beviljande av statspension — ansett det knappast böra ifrågakomma, att pensionsförmånen skulle bestämmas till så högt belopp, som av statskontoret föreslagits. Även det av skolöverstyrelsen ifrågasatta beloppet synes vara väl högt. För min del finner jag pensionen böra något understiga det förut angivna beloppet å 2,664 kronor.»

I samband härmed har utskottet till behandling förehaft två i anledning av propositionen avgivna *motioner I: 295 och II: 465*, väckta den förstnämnda av herr *Hammar skjöld* jämte tre av första kammarens övriga ledamöter och den sistnämnda av herrar *Linnér* och *Olsson* i Golvvasta. I nämnda motioner har hemställts, »att föreståndarinnan för fackskolan för huslig ekonomi i Uppsala Ida Norrby må från och med månaden näst efter den, då hon frånträder sin befattning vid skolan, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 3,268 kronor».

Motionärernas förslag överensstämmer beträffande pensionsbeloppet med vad statskontoret ifrågasatt.

Såsom utskottet tidigare vid upprepade tillfällen framhållit, är det enligt utskottets uppfattning angeläget, att stor varsamhet iakttages, då det gäller att åt personer, vilka ej haft statsanställning, bevilja pension såsom uttryck av erkännande för förtjänstfull verksamhet. I överensstämmelse med denna uppfattning har utskottet åren 1929 och 1930 avstyrkt motionsvis framställda förslag om pension åt förra skolföreståndarinnan Anna Sandström i anledning av banbrytande verksamhet på skolväsendets område, förslag vilka jämväl blivit av riksdagen avslagna. Utan att underskatta värdet av Norrbys arbete såsom föreståndarinna för fackskolan för huslig ekonomi kan utskottet för sin del icke finna tillräckliga skäl i detta fall föreligga för beviljande av statspension. Utskottet vill i detta sammanhang framhålla, att Norrby bort med den jämförelsevis höga avlöning, hon såsom föreståndarinna uppburit, kunna vidtaga erforderliga åtgärder för en tillfredsställande pensionering samt att fackskolan för huslig ekonomi — som enligt uppgift i propositionen åtnjutit betydande inkomst av en av Norrby utgiven kokbok — bort kunna verksamt bidra till en dylik pensionering.

På grund av det anförda avstyrker utskottet såväl Kungl. Maj:ts förslag som de i ämnet väckta motionerna.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må avslå såväl Kungl. Maj:ts förevarande proposition som omförmälda motioner I: 295 och II: 465.

80:o.

Professorn vid Uppsala universitet Carl Otto Lagercrantz (*tilläggs pension*). I en den 17 mars 1933 dagtecknad proposition nr 235, vilken beträffande ecklesiastikdepartementet innefattar förslag i fyra med nr 1—4 betecknade punkter, har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, i punkten 1 föreslagit riksdagen medgiva, att professorn vid Uppsala universitet Carl Otto Lagercrantz må från och med månaden näst efter den, under vilken avgång från tjänsten äger rum, under sin återstående livtid å allmänna indragningsstaten uppbära — utöver honom författningsenligt tillkommande pension — en årlig tilläggs pension av 600 kronor.

Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Lagercrantz är född den 26 februari 1868;

att han förordnats till docent vid Uppsala universitet den 5 maj 1898 och kvarstått i sådan egenskap till den 2 oktober 1907;

att han den 12 mars 1907 förordnats till docent vid Göteborgs högskola samt vid denna högskola dels förestått professuren i grekiska den 1 september 1907—den 25 april 1913, dels varit innehavare av nämnda professur den 26 april 1913—den 3 april 1919;

att han från och med den 4 april 1919 varit professor i grekiska vid Uppsala universitet;

att statskontoret förklarar honom berättigad att från och med månaden näst efter avgång från tjänsten under återstående livstiden åtnjuta avkortad pension till belopp av 6,900 kronor årligen, motsvarande ²³/₂₅ av det för professor vid universitetet gällande pensionsunderlaget, 7,500 kronor;

samt att vid detta beslut räknats honom tillgodo såsom tjänstår dels den tid, varunder han innehaft anställning såsom docent vid Uppsala universitet, dels ock den tid han innehaft professorstjänst vid universitetet, medan däremot den tid av 11 år 6 månader, varunder han varit anställd vid Göteborgs högskola, icke kunnat tillgodoräknas honom.

Kungl. Maj:ts förslag innebär, att Lagercrantz skulle för tilläggs pension äga tillgodoräkna sig den av honom fullgjorda tjänstgöringen vid Göteborgs högskola, i den mån så erfordras för att hans sammanlagda pensionsförmåner skola motsvara hel professors pension, 7,500 kronor.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts förevarande framställning.

81:o.

F. d. adjunkten vid samrealskolan i Arboga Carl August Bergström (tilläggs pension). I punkten 2 av förevarande proposition föreslår Kungl. Maj:t riksdagen medgiva, att f. d. adjunkten vid samrealskolan i Arboga Carl August Bergström må, räknat från och med den 1 augusti 1932, under sin återstående livstid uppbära — utöver honom författningsenligt tillkommande pension — tilläggs pension å allmänna indragningsstaten till belopp av 360 kronor för år, med rätt att å sammanlagda pensionsförmånen åtnjuta förhöjning enligt bestämmelserna i kungörelsen den 18 juni 1925 (nr 280).

Av handlingarna i ärendet inhämtas,
att Bergström är född den 17 juli 1867;

att han sedan år 1900 under en tid av tillhoppa omkring 28 år 9 månader innehaft anställning såsom lärare vid allmänna läroverk och folkskoleseminarier, därav såsom adjunkt vid Arboga samrealskola under tiden från och med den 1 januari 1920 intill den 17 juli 1932, då han vid uppnådd pensionsålder avgick ur tjänst;

att statskontoret förklarar Bergström berättigad till avkortad pension med 3,400 kronor, motsvarande $\frac{28}{33}$ av det för honom gällande pensionsunderlaget, 4,000 kronor;

samt att Bergström under tiden 7 juni 1893—31 augusti 1902, efter frånräknande av tid, varunder han samtidigt tjänstgjort vid statlig läroanstalt, bestritt extra ordinarie prästerlig tjänstgöring under sammanlagt 3 år 11 månader 11 dagar.

Kungl. Maj:ts förslag innebär, att Bergström skulle komma i åtnjutande av tilläggs pension, grundad på tillgodoräknande av två tredjedelar av förenämnda prästerliga tjänstgöring.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts förevarande framställning.

82:o.

Ämneslärarinnan vid samrealskolan i Skellefteå Anna Maria Noring (tilläggs pension). I punkten 3 av förevarande proposition föreslår Kungl. Maj:t riksdagen medgiva, att ämneslärarinnan vid samreal-

skolan i Skellefteå Anna Maria Noring må från och med månaden näst efter den, under vilken avgång från tjänsten äger rum, under sin återstående livstid uppbära — utöver henne författningsenligt tillkommande pension — tilläggspension å allmänna indragningsstaten till sådant belopp, att sammanlagda pensionsförmånen kommer att uppgå till 2,700 kronor för år, med rätt att å sistnämnda belopp åtnjuta förhöjning enligt bestämmelserna i kungörelsen den 18 juni 1925 (nr 280).

Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Anna Maria Noring är född den 10 augusti 1873 och således den 10 augusti 1933 uppnår föreskriven pensionsålder av 60 år;

att hon från och med den 30 augusti 1907 tjänstgjort vid samrealskolan (tidigare samskolan) i Skellefteå, därav såsom ordinarie lärarinna från och med höstterminen 1910;

att hon före inträdet i statstjänst under sammanlagt 11 ½ år bestritt full tjänstgöring vid statsunderstödd enskild läroanstalt (Skellefteå elementarläroverk för flickor);

samt att statskontoret förklarar Noring berättigad att från och med månaden näst efter den, vari avgång ur tjänst efter uppnådd levnadsålder av 60 år komme att äga rum, under återstående livstiden åtnjuta avkortad pension med 2,250 kronor, motsvarande $\frac{25}{30}$ av det för henne gällande pensionsunderlaget, 2,700 kronor.

Kungl. Maj:ts förslag innebär, att Noring skulle i pensionshänseende få tillgodoräkna sin tjänstgöring vid Skellefteå elementarläroverk för flickor, i den mån så erfordras för erhållande av hel pension.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts förevarande framställning.

83:o.

Musikläraren vid folkskoleseminariet i Göteborg Carl Olof Holmberg (tilläggspension). I punkten 4 av förevarande proposition nr 235 hemställer Kungl. Maj:t, att riksdagen må medgiva, att musikläraren vid folkskoleseminariet i Göteborg Carl Olof Holmberg må från och med månaden näst efter den, under vilken avgång från tjänsten vid uppnådd levnadsålder av 62 år äger rum, under sin återstående livstid uppbära — utöver honom författningsenligt tillkommande pension — tilläggspension å allmänna indragningsstaten till sådant belopp, att sammanlagda pensionsförmånen kommer att uppgå till 3,380 kronor för år, med rätt att å sistnämnda belopp åtnjuta förhöjning enligt bestämmelserna i kungörelsen den 18 juni 1925 (nr 280).

Av handlingarna i ärendet inhämtas,
att Holmberg är född den 11 juli 1871;
att han avlade folkskolläraryxamen år 1892 och musiklärar-, organist-
och kyrkosångarexamina år 1903;

att han under läsåren 1892/1893—1911/1912 eller sålunda under 20 läsår
bestred full tjänstgöring vid Göteborgs stads folkskolor, därav såsom or-
dinarie lärare under tiden efter den 29 maj 1894;

att han sedan höstterminen 1912 tjänstgjort vid folkskoleseminariet i
Göteborg såsom ordinarie lärare i musik och sång med undervisning
under i medeltal omkring 30 lektionstimmar i veckan under de tio senaste
läsåren;

att han vid sidan av sin tjänstgöring vid förenämnda läroanstalter
tjänstgjort vid vissa enskilda läroanstalter såsom lärare i sång och tal-
teknik;

att han tjänstgjort såsom ledare för av skolöverstyrelsen och Sveriges all-
männa folkskolläraryörening å skilda platser i Sverige under åren 1913—
1918 anordnade kurser för lärare i sång;

samt att pensionen för Holmberg, därest han vid avgång ur statstjänst
vid pensionsålderns inträde kunnat räkna 30 tjänstår, författningsenligt
skulle hava utgjort i avrundat tal, 3,380 kronor för år, med rätt för
Holmberg att därå åtnjuta pensionsförhöjning.

Kungl. Maj:ts förslag innebär, att Holmberg skulle, utöver den av-
kortade pension, som kunde komma att tillerkännas honom vid avgång ur
tjänst efter uppnådd pensionsålder, komma i åtnjutande av tilläggspen-
sion, grundad på tillgodoräknande av hans tjänstgöring såsom lärare före
inträdet i statstjänst, i den mån så erfordrades för erhållande av hel pen-
sion.

Utskottet, som med hänsyn till de i detta ärende föreliggande omstän-
digheterna ansett sig kunna tillstyrka bifall till Kungl. Maj:ts förslag,
hemställer,

Utskottet.

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts föreva-
rande framställning.

84:o.

Vedhuggaren Per Lindh. I en den 17 mars 1933 dagtecknad proposi-
tion nr 237, vilken beträffande ecklesiastikdepartementet innefattar för-
slag i åtta med nummer 23—30 betecknade punkter, har Kungl. Maj:t,
under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet
över finansärenden för samma dag, i punkten 23 föreslagit riksdagen med-
giva, att förre vedhuggaren vid ecklesiastikdepartementet m. fl. statsinsti-
tutioner Per Lindh må, räknat från och med den 1 januari 1933, under

sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 1,020 kronor.

Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Lindh är född den 2 mars 1875;

att han från år 1890 intill våren 1932 utfört sågning, huggning och bäring av ved åt olika statsdepartement, därvid han till en början arbetat såsom biträde åt sin fader men sedermera självständigt handhaft arbetet;

att nyssnämnda arbete upphört i samband med departementens inflyttning i nya kanslihuset;

att han i ersättning för sagda arbete under de sista fem åren uppburit i medeltal omkring 3,675 kronor för år, därav för arbete åt ecklesiastikdepartementet omkring 2,050 kronor, för arbete åt justitiedepartementet omkring 975 kronor och för arbete åt jordbruksdepartementet omkring 650 kronor;

att han därjämte utfört vedsågning m. m. åt väg- och vattenbyggnadsstyrelsen från år 1890 till år 1911, åt hydrografiska byrån åren 1908—1919 samt åt statens meteorologisk-hydrografiska anstalt från och med år 1920 till hösten 1926;

samt att hans arbetsförmåga på grund av lindrigare förlamning av höger arm och ben (hemipares dexter) är nedsatt med omkring 30 procent.

Utskottet. Utskottet har med hänsyn till föreliggande omständigheter icke velat motsätta sig bifall till Kungl. Maj:ts förslag och hemställer alltså,

att Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning må vinna riksdagens bifall.

85:o.

Extra räknebiträdet vid Lunds universitets astronomiska observatorium Samuella Filippa Matilda Nilsson. I punkten 24 av förevarande proposition har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att extra räknebiträdet vid Lunds universitets astronomiska observatorium Samuella Filippa Matilda Nilsson må från och med dagen näst efter den, då hon avgår ur tjänst, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 876 kronor.

Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Nilsson är född den 20 augusti 1870;

att hon sedan den 1 augusti 1911 varit anställd såsom extra räknebiträde vid Lunds universitets astronomiska observatorium med åliggande, bland annat, att handhava observatoriets kassa och bokföring;

att hennes avlöningsförmåner i medeltal för år utgjort, under åren 1912—1917 omkring 590 kronor och under åren 1918—1931 omkring 1,900 kronor;

att jämlikt beslut av 1931 års riksdag vid observatoriet inrättats tre ordinarie räknebiträdesbefattningar med placering i lönegraden B 4 i löneplanen för ordinarie befattningshavare vid allmänna civilförvaltningen;

samt att Nilsson, enär hon vid tiden för tillsättandet av nyssnämnda befattningar uppnått 60 års ålder, icke kunnat ifrågakomma till erhållande av dylik befattning.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning.

86:o.

Förra portvakten vid tandläkarinstitutet Kristina Margareta Mårtensson, född Krohner. Kungl. Maj:t har uti punkten 25 av förevarande proposition föreslagit riksdagen medgiva, att förra portvakten vid tandläkarinstitutet Kristina Margareta Mårtensson, född Krohner, må från och med månaden näst efter den, varunder hon avgått ur tjänst, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 540 kronor.

Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Mårtensson är född den 4 april 1868;

att hon från och med år 1905 intill utgången av juni 1932 varit anställd vid tandläkarinstitutet, dock med avbrott för en tid av omkring 3 år under den första delen av anställningstiden;

att hon under tiden till september 1923 handhade städningen å institutets protesavdelning;

att hon vid institutets inflyttning i nya lokaler i oktober 1923 erhöll befattningen såsom portvakt därstädes, vilken befattning hon innehade till den 1 juli 1932;

att hon vid sidan av portvaktssysslan förestod städningen av institutets alla avdelningar intill den 1 mars 1929, då på grund av omläggning av arbetet med städningen inom institutet hennes befattning med städningsbestyret i huvudsak upphörde;

att hennes avlöning vid institutet utgjorde, för månad räknat, 40 kronor från och med år 1905 till och med september 1916, 60 kronor från och med oktober sistnämnda år till och med mars 1918, 75 kronor från och med april till och med september 1918, 125 kronor från och med oktober 1918 till och med oktober 1922, 145 kronor från och med november 1922 till och med februari 1929 samt 45 kronor från och med mars 1929;

att hon därjämte från och med år 1909 åtnjöt fri bostad, bestående av ett rum under den tid, institutet bedrev sin verksamhet i de gamla lokalerna, och två rum och kök efter inflyttningen i de nya lokalerna;

att hon enligt för henne utfärdat läkarintyg icke längre besitter sådana krafter, att hon bör åtaga sig tyngre arbete;

samt att hon lämnat portvaktssysslan vid institutet i samband därmed att vid institutet anställts en ytterligare vaktmästare, vilken tillika tjänstgör såsom portvakt och bebor den av Mårtensson förut disponerade lägenheten.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts föreliggande framställning.

87:o.

Eldaren vid högre lärarinneseminariet Oskar Viktor Benediktus Storck. I punkten 26 av förevarande proposition föreslår Kungl. Maj:t riksdagen medgiva, att eldaren vid högre lärarinneseminariet Oskar Viktor Benediktus Storck må från och med månaden näst efter den, varunder han lämnar sin anställning vid seminariet, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 660 kronor.

Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Storck är född den 9 augusti 1860;

att han varit anställd såsom eldare vid högre lärarinneseminariet i Stockholm sedan den 1 januari 1895 eller alltså över 38 år;

att hans dagliga arbetstid uppgått till 4 à 5 timmar;

att hans löneförmåner såsom eldare under de senaste femton åren utgjort, dyrtidstillägg oberäknat, 1,000 kronor för år, varav 750 kronor i staten för seminariet upptagen avlöning och 250 kronor jämlikt särskilda beslut av Kungl. Maj:t och riksdagen utgående tillfällig löneförbättring;

att han mot särskild ersättning, vilken under senare år uppgått till omkring 500 kronor för år, tillika vid seminariet varit behjälplig med utförande av vissa snickeriarbeten och mindre reparationer;

samt att arbetet vid seminariet utgjort hans huvudsakliga sysselsättning.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning.

88:o.

Förre vaktmästaren vid högre allmänna läroverket i Strängnäs Gustaf Wilhelm Bergstrand. Kungl. Maj:t föreslår i punkten 27 av förevarande proposition nr 237 riksdagen medgiva, att förre vaktmästaren vid högre allmänna läroverket i Strängnäs Gustaf Wilhelm Bergstrand må från och med månaden näst efter den, varunder han lämnat sin anställning vid läroverket, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 984 kronor.

Av handlingarna i ärendet inhämtas,
att Bergstrand är född den 18 oktober 1862;
att han under tiden 1 november 1912—31 oktober 1932 eller sålunda under 20 år tjänstgjort såsom vaktmästare vid högre allmänna läroverket i Strängnäs;
att hans avlöningsförmåner utgjort — förutom fri bostad jämte vedbrand och lyse — kontant lön, vilken till en början utgått med 780 kronor men sedermera successivt höjts och under åren 1920—1931 utgjort i medeltal 3,170 kronor för år;
samt att Bergstrand sedan höstterminen 1923 tjänstgjort såsom timlärare i slöjd vid läroverket.

Utskottet biträder Kungl. Maj:ts förslag och hemställer förty,

att Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning må vinna riksdagens bifall.

89:o.

Vaktmästaren vid folkskoleseminariet i Stockholm Karl Rickander. Kungl. Maj:t föreslår i punkten 28 av samma proposition riksdagen medgiva, att vaktmästaren vid folkskoleseminariet i Stockholm Karl Rickander må från och med månaden näst efter den, varunder han lämnar sin anställning, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 1,368 kronor.

Av handlingarna i ärendet inhämtas,
att Rickander är född den 9 juli 1866;
att han från och med den 1 juli 1908 oavbrutet tjänstgjort såsom vaktmästare vid folkskoleseminariet i Stockholm;
att han beräknas komma att avgå från sin anställning vid seminariet den 1 augusti 1933;
att han under senaste år uppburit kontant lön, oberäknat dyrtidstillägg uppgående till 2,175 kronor, varav 300 kronor ålderstillägg och 300 kronor

tillfällig arvodesförhöjning, varjämte han åtnjutit förmån av fri bostad med vedbrand och lyse;

samt att från och med år 1918 å Rickanders lön verkställts avdrag för pensionsavgift med 50 kronor för år.

Med biträdande av vad Kungl. Maj:t föreslagit hemställer utskottet,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts förevarande framställning.

90:o.

Trädgårdsbiträdet vid folkskoleseminariet i Falun August Bergman. Under punkten 29 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att trädgårdsbiträdet vid folkskoleseminariet i Falun August Bergman må från och med månaden näst efter den, varunder han lämnar sin anställning, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 900 kronor.

Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Bergman är född den 9 november 1871;

att han varit anställd såsom trädgårdsbiträde vid folkskoleseminariet i Falun från och med den 1 maj 1916;

att han från och med den 1 april 1930 åtnjutit sjukledighet och enligt läkarintyg är på grund av sjukdom (lungsjukdom) för framtiden oförmögen att sköta sin befattning vid seminariet;

att han handhaft närmaste uppsikten över seminariets trädgård, därvid han ådagalagt utmärkt nit ävensom största förtrogenhet med de olika uppgifter, som hört samman med hans tjänst;

att han under olika tider under åren 1923—1929 tjänstgjort såsom vikarierande lärare i trädgårdsskötsel vid seminariet;

att hans avlöning såsom trädgårdsbiträde under åren 1925—1929 utgjort kontant lön, inräknat dyrtidstillägg, i medeltal uppgående till omkring 2,500 kronor för år, samt förmån av fri bostad jämte bränsle, lyse och planteringsland;

samt att han i ersättning för tjänstgöringen såsom vikarierande lärare i trädgårdsskötsel sedan år 1923 uppburit sammanlagt omkring 1,400 kronor.

Utskottet biträder vad Kungl. Maj:t i förevarande ärende föreslagit och får alltså hemställa,

att Kungl. Maj:ts förevarande framställning må av riksdagen bifallas.

91:o.

Förra städerskan vid högre allmänna läroverket i Kalmar Jenny Karolina Karlsson, född Pettersson. I punkten 30 av förevarande proposition nr 237 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att förra städerskan vid högre allmänna läroverket i Kalmar Jenny Karolina Karlsson, född Pettersson, må, räknat från och med den 1 januari 1933, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 276 kronor.

Av handlingarna i ärendet inhämtas,
att Karlsson är född den 5 november 1863;
att hon varit anställd såsom städerska vid högre allmänna läroverket i Kalmar från år 1898 intill utgången av juni månad 1931, då hon på grund av ålderdomssvaghet nödgades lämna sin anställning;
att hennes dagliga arbetstid vid läroverket uppgick till 3 å 4 timmar;
samt att hennes avlöning under de senaste åren utgick med 420 kronor för år, varå dyrtidstillägg icke utgått.

Med hänsyn till städerskan Karlssons jämförelsevis långa anställningstid har utskottet ansett en mindre pension i detta fall vara motiverad, oaktat hon icke i sin anställning haft en arbetstid av normal omfattning.

Utskottet.

Utskottet hemställer,

att Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning må
viuna riksdagens bifall.

92:o.

Förre överläraren vid tekniska skolan i Stockholm Rudolf Samuel Enblom och lärarinnan vid samma skola Agnes Hörlin, född Nilsson. I en den 17 mars 1933 dagteknad proposition nr 239, avseende ecklesiastikdepartementet, har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, föreslagit riksdagen medgiva, att förre överläraren vid tekniska skolan i Stockholm Rudolf Samuel Enblom och lärarinnan vid samma skola Agnes Hörlin, född Nilsson, må, Enblom räknat från och med den 1 november 1932 och Hörlin från och med månaden näst efter den, varunder hon lämnar anställningen vid nämnda skola, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära årliga pensioner, Enblom till belopp av 1.800 kronor och Hörlin till belopp av 1,056 kronor.

Av handlingarna i ärendet inhämtas,
beträffande *Enblom*,

att han är född den 25 augusti 1861;

att han från år 1898 intill den 31 oktober 1932 tjänstgjort vid tekniska skolan i Stockholm såsom överlärare vid byggnadsyrkesskolan i konstruktionslära med ritning, byggnadsritning med formlära samt kostnadsförslags upprättande;

att han sedan år 1924 tillika varit förordnad såsom avdelningsföreståndare vid nämnda avdelning av tekniska skolan;

att undervisningstiden för *Enblom* i medeltal omfattat 14 timmar i veckan;

att hans avlöningsförmåner vid tekniska skolan, dyrtidstillägg ej inberäknat, från och med år 1924 utgjort sammanlagt 3,105 kronor för år;

samt att han vid sidan av sin anställning vid tekniska skolan i Stockholm under en tid av 20 år tjänstgjort såsom speciallärare vid tekniska högskolan, vilken anställning han lämnat med utgången av juni 1931 och i vilken han under de senaste fem åren uppburit arvode med 1,200 kronor för år; och

beträffande *Hörlin*,

att hon är född den 10 juli 1865;

att hon sedan år 1894 tjänstgjort vid tekniska skolan i Stockholm såsom underlärarinna i frihandsteckning och konstindustriell fackteckning med en sammanlagd tjänstgöringstid av i medeltal 20 undervisningstimmar i veckan;

att hennes avlöningsförmåner, dyrtidstillägg ej inberäknat, från och med år 1920 uppgått till 1,785 kronor för år;

att hon beräknas komma att avgå från tekniska skolan med utgången av innevarande läsår;

samt att hon icke har annan sysselsättning än anställningen vid tekniska skolan och icke heller åtnjuter pension på grund av tidigare innehavd befattningsföretag.

Styrelsen för tekniska skolan har hemställt om pension åt *Enblom* och *Hörlin* till belopp motsvarande $\frac{2}{3}$ av till dem senast utgående avlöning.

Skolöverstyrelsen och *statskontoret* hava tillstyrkt pensioner åt *Enblom* och *Hörlin* med respektive 2,064 och 1,188 kronor för år.

Departementschefen har anfört bland annat:

»Såsom framgår av skolöverstyrelsens yttrande, har under en följd av år pension av statsmedel pläгат tilldelas befattningshavare vid tekniska skolan i Stockholm, trots att dessa befattningshavare icke äro anställda i statens tjänst. Det synes mig tveksamt, huruvida den praxis, som sålunda utvecklats sig och som ej står i överensstämmelse med vad som eljest tillämpas beträffande personal vid icke statliga undervisningsanstalter, bör för framtiden fortgå. Frågan härom synes mig böra upptagas till övervägande. Emellertid vill jag icke motsätta mig, att pension nu utverkas åt här ifrågakomna befattningshavare vid skolan.»

I *motion I: 298* har herr *Forssell* föreslagit, »att riksdagen måtte besluta sådan ändring av Kungl. Maj:ts proposition nr 239, att *Enblom* förutom av Kungl. Maj:t föreslagen pension å 1,800 kronor tillerkännes en tilläggspension å 576 kronor, eller sammanlagt en pension av 2,376 kronor per år».

I motionen har, med erinran om *Enbloms* förenämnda anställning såsom speciallärare vid tekniska högskolan, omnämnts, att lärarkollegiet vid högskolan hos Kungl. Maj:t gjort framställning om särskild pension åt *Enblom* på grund av denna anställning. I anledning av denna framställning hade statskontoret tillstyrkt pension med 576 kronor för år. Framställningen hade icke föranlett någon Kungl. Maj:ts åtgärd. Med hänsyn särskilt till svårigheten för tekniska högskolan att erhålla högt kvalificerade speciallärare borde enligt motionärens mening särskild pension i anledning av ifrågavarande anställning utgå med det av statskontoret föreslagna beloppet.

I likhet med departementschefen finner utskottet tveksamt, huruvida för framtiden pension av statsmedel bör beredas åt befattningshavare vid tekniska skolan, som icke är någon statlig undervisningsanstalt. Det kan ifrågasättas, huruvida icke i stället — såsom fallet varit med personal vid åtskilliga andra statsunderstödda institutioner — befattningshavarna borde erhålla delaktighet i statens pensionsanstalt. En sådan delaktighet borde emellertid begränsas på sådant sätt, att pensionsrätt tillkomme allenast personal med huvudsaklig sysselsättning vid skolan. Ett närmare övervägande av hithörande frågor lär kunna förväntas i anledning av vad departementschefen i ämnet anför.

Utskottet.

Då sålunda ståndpunkt icke för närvarande kan tagas till frågan, hur pensionering av personal vid tekniska skolan i Stockholm för framtiden bör ordnas, har utskottet icke velat motsätta sig, att här ifrågavarande två befattningshavare i anslutning till hittillsvarande praxis erhålla pension av statsmedel. Mot vad Kungl. Maj:t i sådant hänseende föreslagit har utskottet intet att erinra.

Motionärens förslag om särskild pension åt *Enblom* i anledning av hans anställning såsom speciallärare vid tekniska högskolan har utskottet ansett sig icke kunna biträda, enär, såvitt av handlingarna framgår, denna anställning haft karaktären av ren bisyssla.

På grund av det anförda får utskottet hemställa,

att riksdagen, med bifall till Kungl. Maj:ts förvarande proposition och med avslag å omförmälda *motion I: 298*, må medgiva, att förre överläraren vid tekniska skolan i Stockholm *Rudolf Samuel Enblom* och lärarinnan vid samma skola *Agnes Hörlin*, född *Nils-*son, må, *Enblom* räknat från och med den 1 novem-

ber 1932 och Hörlin från och med månaden näst efter den, varunder hon lämnar anställningen vid nämnda skola, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära årliga pensioner, Enblom till belopp av 1,800 kronor och Hörlin till belopp av 1,056 kronor.

93:o.

F. d. lektorn Johannes Johansson (tilläggs pension). I likalydande motioner I: 30 och II: 58, väckta den förstnämnda av herrar *Theelin* och *Nordborg* samt den sistnämnda av herr *Wallerius* jämte två av andra kammarens övriga ledamöter, har hemställts, »att riksdagen måtte besluta tillerkänna f. d. lektorn vid Göteborgs latinläroverk Joh. Johansson en tilläggs pension å allmänna indragningsstaten till sådant belopp, att sammanlagda pensionsförmånerna utgöra 4,600 kronor, med rätt att å sammanlagda pensionsbeloppet åtnjuta förhöjning enligt bestämmelserna i kungörelsen den 18 juni 1925 samt att detta pensionsbelopp måtte av lektor Johansson få åtnjutas från och med den 1 juli 1932».

Av tillgängliga handlingar inhämtas,
att Johansson är född den 14 maj 1867 och alltså 66 år gammal;
att han från och med vårterminen 1902 till och med den 30 juni 1932, då han erhållit avsked, tjänstgjort såsom lärare vid allmänna läroverk och folkskoleseminarier, därav såsom ordinarie rektor vid folkskoleseminariet i Falun 1 januari 1904—31 juli 1912, såsom tillförordnad rektor vid folkskoleseminariet i Linköping 1 augusti 1912—30 juni 1915, såsom ordinarie rektor vid sistnämnda seminarium 1 juli 1915—30 april 1924 och såsom ordinarie lektor i kristendom vid högre latinläroverket i Göteborg från och med den 1 maj 1924;

att han genom beslut av statskontoret tillerkänts avkortad pension till belopp av 4,190 kronor, motsvarande efter föreskriven avrundning $\frac{30}{33}$ av det för lektor gällande högsta pensionsunderlaget eller 4,600 kronor.

Vidare inhämtas, att Johansson under år 1931 hos Kungl. Maj:t hemställt, att honom måtte, oaktat han icke kunde räkna för hel pension föreskrivet antal tjänstår, tillerkännas oavkortad lektorspension.

Till stöd för denna ansökning åberopade Johansson, *dels* att han före inträdet i statstjänst haft anställning såsom notarie hos riksdagens andra kammare vid riksdagarna 1888—1901 och såsom notarie hos 1888, 1893 och 1898 års kyrkomöten, *dels ock* att han under mer än 20 år såsom rektor vid folkskoleseminarium erlagt sådan befattningshavare åliggande pensionsavgift utan att i anledning därav vinna någon förhöjning av den honom såsom lektor tillkommande, mot lägre pensionsavgifter svarande pensionsförmånen.

Skolöverstyrelsen tillstyrkte ansökningen under framhållande bland annat, att överstyrelsen tidigare vid upprepade tillfällen föreslagit, att rektor vid allmänt läroverk, högre lärarinneseminariet, folkskoleseminarium eller tekniskt läroverk, vilken under viss minimitid — 12 år — innehåft tjänst eller förordnande såsom rektor men sedermera återgått till ordinarie ämneslärartjänst, efter sådan återgång måtte få behålla det högre pensionsunderlag, som varit gällande för honom såsom rektor.

Jämväl *statskontoret* tillstyrkte åtgärd för beredande åt Johansson av pensionsförmåner till belopp, motsvarande hel pension för lektor. Ämbetsverket förklarade sig icke hava något att erinra mot, att sökandens tjänstgöring hos riksdagen och kyrkomötet tillgodoräknades honom för tilläggs-pension samt fann vidare den omständigheten, att sökanden under en följd av år erlagt pensionsavgifter såsom rektor, utgöra ett särskilt skäl för bifall till framställningen.

Genom beslut den 8 april 1932 fann *Kungl. Maj:t* den gjorda ansökningen icke föranleda någon *Kungl. Maj:ts* åtgärd.

Vid den prövning, utskottet ägnat förevarande ärende, har utskottet icke funnit tillräcklig anledning föreligga för beredande åt Johansson av tilläggs-pension. Gentemot de skäl, som i ärendet anförts till stöd för ett beslut om sådan förmån, tillåter sig utskottet framhålla följande. När det i fråga om befattningshavare vid allmänna civilförvaltningen gällt tillgodoräknande för statspension av föregående, för pension ej beräknelig anställning, har riksdagen — i anslutning till grundsatsen, som vunnit uttryck i kommunikationsverkens pensionslag — plägat uppställa såsom förutsättning för tillgodoräkandet, att den tjänstgöring, varom fråga är, varit av direkt allmännyttig beskaffenhet och till särskilt gagn för befattningshavarens arbete i statstjänst. Utskottet har ock för sin del vid ett tidigare tillfälle framhållit angelägenheten av att vid prövning av ärenden av ifrågavarande art hänsyn tages till frågan, huruvida tjänstgöringen varit av beskaffenhet att särskilt kvalificera befattningshavaren för hans efterföljande statstjänst. Det synes utskottet uppenbart, att Johanssons tjänstgöring hos riksdagen och allmänt kyrkomöte icke kan anses uppfylla sålunda angivna förutsättningar för tillgodoräknande i och för en utökning av lektorspensionen. Vad vidare angår det förhållandet, att Johansson under en följd av år erlagt pensionsavgifter såsom rektor utan att därför erhålla förhöjning i pensionsförmånen, kan visserligen denna omständighet sägas utgöra ett visst stöd för tillägg till pensionen. Ett på nämnda omständighet grundat beslut om tilläggs-pension skulle emellertid komma i strid med den allmänna grundsats för statlig pensionering, enligt vilken pensionen ställes i viss relation till lönen vid den tjänst, från vilken avgång äger rum. Ett bifall till motionerna skulle vid sådant förhållande kunna medföra konsekvenser av icke önskvärd beskaf-

Utskottet.

fenhet ej blott beträffande lärarpersonal utan jämväl i fråga om andra områden av statsförvaltningen.

På här angivna skäl och under framhållande tillika, att ärendet nyligen varit föremål för Kungl. Maj:ts prövning utan att föranleda framställning till riksdagen, har utskottet ansett sig böra avstyrka bifall till motionerna. Utskottet får sålunda hemställa,

att förevarande motioner I: 30 och II: 58 icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

94:o.

F. d. ämneslärarinnan Kerstin Livia Augusta Fjetterström (*tilläggs-pension*). I motion II: 29 föreslår fröken *Wellin*, »att riksdagen ville medgiva att f. d. ämneslärarinnan och biträdande föreståndarinnan vid den med högre lärarinneseminariet förenade normalskolan Kerstin Fjetterström må från och med månaden näst efter den, varunder hon avgått från sin tjänst, under sin återstående livstid uppbära en årlig tilläggs-pension av 148 kronor med därtill hörande pensionsförhöjning av 20 kronor jämlikt kungl. kungörelsen 280/1925».

Av tillgängliga handlingar framgår,

att Fjetterström är född den 6 juli 1871 och alltså 61 år gammal;

att hon från och med den 8 augusti 1923 till och med den 6 juli 1931, då hon uppnått pensionsåldern, varit ordinarie ämneslärarinna och biträdande föreståndarinna vid statens högre lärarinneseminarium och den därmed förenade statens normalskola för flickor;

att hon dessförinnan tjänstgjort dels under en tid av 20 år såsom ämneslärarinna vid högre flickskolor, därav 10 1/2 år vid statsunderstödda skolor, dels ock under 11 år såsom biträdande föreståndarinna vid enskilt högre lärarinneseminarium;

att hon icke är lagligen berättigad till pension i anledning av sin statsanställning, enär hon icke kan räkna minst 10 tjänstår i statens tjänst;

att hon emellertid såsom lärarinna vid enskilda läroanstalter varit delaktig i lärarinnornas pensionsanstalt samt pensionsinrättningen för lärarinnor vid Sveriges högre skolor för kvinnlig ungdom, i vilka anstalter hon även efter inträdet i statstjänst fått kvarstå, därvid viss avgiftsbetalning av statsmedel ägt rum enligt särskilt medgivande av Kungl. Maj:t;

att hon från nämnda pensionsanstalter uppbär pension och tilläggs-pension med tillhoppa 2,082 kronor för år, vartill kommer pensionsförhöjning av statsmedel;

samt att, därest Fjetterström kvarstått i tjänst vid statsunderstödda enskilda läroanstalter, hennes pension från nyssnämnda pensionsinrättningar skulle utgått med tillhoppa 2,230 kronor årligen.

Vidare inhämtas, att Fjetterström i december 1930 hos Kungl. Maj:t

gjorde framställning om att åtgärd måtte vidtagas för beredande åt henne, såsom utfyllnad till de pensioner hon erhöle från förenämnda pensionsinrättningar, av avkortad statspension i förhållande till hennes anställningstid vid högre lärarinneseminariet. I utlåtanden häröver tillstyrkte *skolöverstyrelsen* och *statskontoret* åtgärd för tillmötesgående i viss mån av framställningen. Genom beslut den 16 december 1932 lämnade emellertid *Kungl. Maj:t* ansökningen utan bifall.

Motionärens förslag går ut på, att Fjetterström skulle, utöver henne från lärarinnornas pensionsanstalt samt pensionsinrättningen för lärarinnor vid Sveriges högre skolor för kvinnlig ungdom tillkommande pensioner, av statsmedel erhålla tilläggspension till sådant belopp, att sammanlagda pensionsförmånerna komme att motsvara vad hon från nämnda pensionsinrättningar skulle ägt uppbära, därest hon till pensionsåldern kvarstått i tjänst vid statsunderstödd enskild läroanstalt. Med hänsyn till föreliggande omständigheter har utskottet ansett sig böra biträda detta förslag.

Utskottet hemställer,

att riksdagen, i anledning av förevarande motion II: 29, må medgiva, att f. d. ämneslärarinnan vid högre lärarinneseminariet och den därmed förenade statens normalskola för flickor samt biträdande föreståndarinnan vid normalskolan Kerstin Livia Augusta Fjetterström må från och med månaden näst efter den, varunder hon avgått ur tjänst, å allmänna indragningsstaten uppbära — såsom tillägg till henne tillkommande pensioner från lärarinnornas pensionsanstalt samt pensionsinrättningen för lärarinnor vid Sveriges högre skolor för kvinnlig ungdom — en årlig pension av 148 kronor, med rätt för Fjetterström att å sammanlagda pensionsförmånerna åtnjuta förhöjning enligt bestämmelserna i kungörelsen den 18 juni 1925 (nr 280).

VIII. Jordbruksdepartementet.

95:o.

Förre domänintendenten friherre Johan Lars Wilhelm Stjernstedt. I en den 27 januari 1933 dagtecknad proposition nr 91, vilken beträffande jordbruksdepartementet innefattar förslag i tre med nummer 20—22 betecknade punkter, har *Kungl. Maj:t*, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, i punkten 20 föreslagit riksdagen medgiva, att förre domänintendenten

friherre Johan Lars Wilhelm Stjernstedt må, räknat från och med den 1 januari 1933, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 1,968 kronor.

Av handlingarna i ärendet inhämtas,
att friherre Stjernstedt är född den 25 juli 1865;
att han från och med den 10 november 1916 till och med den 31 december 1932 eller således något mer än 16 år innehade förordnande såsom domänintendent i Stockholms län, med vilken befattning enligt Kungl. Maj:ts beslut från och med den 1 januari 1927 var förenad skyldighet att utföra utarrenderings- och besiktningsförrättningar samt ombudsmannaskap vid syner å kronans jordbruksdomäner i Uppsala län;
samt att arvodet för år å nämnda befattning utgjorde 2,000 kronor intill utgången av år 1918, 3,600 kronor under åren 1919—1926 samt 4,500 kronor från och med år 1927.

Med biträdande av Kungl. Maj:ts förevarande förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning.

96:o.

Extra lantmätaren Otto Ivan Leander. I punkten 21 av förevarande proposition föreslår Kungl. Maj:t riksdagen medgiva, att extra lantmätaren Otto Ivan Leander må från och med månaden näst efter den, varunder han frånträder sin anställning, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 2,400 kronor.

Av handlingarna i ärendet inhämtas,
att Leander är född den 15 januari 1881;
att han antogs till lantmäterielev den 7 juli 1900 och den 29 maj 1903 konstituerades till lantmäteriauskultant (från och med ingången av år 1921 extra lantmätare);
att han år 1905 deltagit i praktisk triangelmätningkurs och år 1914 avlagt kulturteknisk examen;
att han alltsedan den 2 juni 1903, då han första gången förordnades såsom medhjälpare i tjänsten hos lantmätare, varit sysselsatt med utövande av lantmäteriverksamhet, senast såsom tjänstemedhjälpare hos distriktslantmätaren i Lindes distrikt;
att han på grund av sjukdom tidvis varit urståndsatt att sköta sin tjänst och, enligt vad läkarintyg utvisar, har väsentligt nedsatt arbetsförmåga samt att någon förbättring för framtiden icke synes vara att förvänta,

varför han måste anses oförmögen till vidare tjänstgöring utom i synnerligen begränsad omfattning;

samt att han kan räkna sig till godo en tjänstetid av omkring 29 år, av vilken tid han under något mer än 2 år biträdd vid arbeten å länslantmäterikonator, under omkring $4\frac{3}{4}$ år varit vikarie för distriktslantmätare beträffande vissa förrättningar samt under närmare 6 år varit självständigt verksam såsom lantmätare.

Utskottet hemställer,

att Kungl. Maj:ts förevarande framställning må av riksdagen bifallas.

97:o.

Extra biträdet hos lantmäteristyrelsen Hilma Christina Gustava Daniels, född Björkgren. Kungl. Maj:t har i punkten 22 av förevarande proposition nr 91 föreslagit riksdagen medgiva, att extra biträdet hos lantmäteristyrelsen Hilma Christina Gustava Daniels, född Björkgren, må från och med dagen näst efter den, då hon lämnar sin befattning, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 900 kronor.

Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Daniels är född den 6 mars 1859 och alltså nära 74 år;

att hon är änka sedan år 1900;

att hon sedan den 10 februari 1908 oavbrutet tjänstgjort såsom extra biträde hos lantmäteristyrelsen och därunder i huvudsak varit sysselsatt med kartlagningsarbeten inom styrelsens arkiv;

att hennes löneförmåner, efter att till en början hava utgjort omkring 600 kronor för år, under åren 1917 och 1918 utgått med 1,440 kronor för år samt från och med år 1919 med 1,800 kronor för år, därav 360 kronor tillfällig löneförbättring, varjämte Daniels sedan år 1925 åtnjutit en årlig gratifikation å 200 kronor;

samt att Daniels åtnjutit dyrtidstillägg enligt de för statens befattningshavare vid oregrerade verk gällande grunder, dock att hon å omförmälda gratifikation uppburit allenast halvt dyrtidstillägg.

Utskottet får hemställa,

att Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning må vinna riksdagens bifall.

98:o.

Föredraganden av tuberkulosärenden hos lantbruksstyrelsen, f. d. regementsveterinären Lars Gustaf Laurentius Regnér (*tilläggs pension*). I en den 17 mars 1933 dagtecknad proposition nr 235, vilken beträffande jordbruksdepartementet innefattar förslag i tre med nr 5—7 betecknade punkter, har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, i punkten 5 föreslagit riksdagen medgiva, att föredraganden av tuberkulosärenden hos lantbruksstyrelsen, f. d. regementsveterinären Lars Gustaf Laurentius Regnér må från och med dagen näst efter den, varunder hans tjänstgöring hos lantbruksstyrelsen upphör, under sin återstående livstid uppbära — utöver honom på grund av civilmilitär beställning tillkommande pension — tilläggs pension å allmänna indragingsstaten till belopp av 2,172 kronor för år.

Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Regnér är född den 25 januari 1866;

att han år 1926 avgått från befattningen såsom regementsveterinär och på grund av nämnda befattning åtnjuter en årlig pension å 4,512 kronor;

att han sedan den 1 oktober 1897 tjänstgjort såsom föredragande av tuberkulosärenden hos lantbruksstyrelsen, därav från och med den 1 juli 1923 med en föreskriven daglig arbetstid å tjänsterummet av minst sju timmar;

samt att han i sistnämnda egenskap åtnjutit arvode, vilket under tiden 1 oktober 1897—30 juni 1923 utgått med belopp, växlande mellan 4,000 kronor och 5,650 kronor för år, under tiden 1 juli 1923—30 juni 1926, under vilken tid Regnér åtnjutit ledighet från befattningen såsom regementsveterinär med avstående av hela avlöningen, uppgått till 10,980 kronor för år, motsvarande avlöning enligt 29:e lönegraden 31:a löneklassen i löneplanen för ordinarie tjänstemän vid allmänna civilförvaltningen, samt under tiden därefter utgått med ett med hänsyn därtill, att Regnér dämera tillträtt pension såsom regementsveterinär, till 6,588 kronor för år reducerat belopp.

Kungl. Maj:ts förslag innebär, att Regnér på grund av sin tjänstgöring hos lantbruksstyrelsen såsom föredragande av tuberkulosärenden skulle komma i åtnjutande av tilläggs pension till sådant belopp, att sammanlagda pensionsförmånen komme att motsvara hel pension för ordinarie tjänsteman i 29:e lönegraden eller 6,684 kronor.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts föreslagna framställning.

99:o.

Förre tillförordnade depåchefen vid Strömsholms hingstdepå, överstelöjtnanten i armén Carl Johan Ulfsparré (*tilläggs pension*). I punkten 6 av förevarande proposition föreslår Kungl. Maj:t riksdagen medgiva, att förre tillförordnade depåchefen vid Strömsholms hingstdepå, överstelöjtnanten i armén Carl Johan Ulfsparré må, räknat från och med den 1 juli 1932, under sin återstående livstid uppbära — utöver honom på grund av militär beställning tillkommande pension — tilläggs pension å allmänna indragningsstaten till belopp av 900 kronor för år.

Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Ulfsparré är född den 22 december 1861;

att han den 26 maj 1880 inträdde i militärtjänst och den 25 september 1914 erhöll avsked ur aktiv tjänst med pension såsom ryttmästare;

att han uppehöll chefsbefattningen vid Björnö remontdepå under tiden 1 oktober 1914—31 mars 1922 och chefsbefattningen vid Utnäslöts remontdepå under tiden 1 april 1922—30 september 1926;

att han på grund av förordnande av stuteriöverstyrelsen uppehöll befattningen såsom depåchef vid Strömsholms hingstdepå under tiden 12 oktober 1926—31 januari 1927;

att han därefter jämlikt Kungl. Maj:ts särskilda beslut på förordnande uppehållit depåchefstjänsten vid nyssnämnda hingstdepå från och med den 1 februari 1927 intill utgången av juni månad 1932 eller sålunda under en tid av 5 år 5 månader;

samt att Ulfsparré såsom av Kungl. Maj:t tillförordnad chef för Strömsholms hingstdepå åtnjöt arvode med 5,600 kronor för år, motsvarande det i 5 § i gällande avlöningsreglemente för befattningshavare vid den allmänna civilförvaltningen upptagna arvodet för ordinarie innehavare av befattningen i fråga, 8,500 kronor, efter avdrag dels av $\frac{2}{3}$ av den Ulfsparré såsom ryttmästare tillkommande pensionen, 3,852 kronor, eller 2,568 kronor, dels ock av beloppet av för ordinarie depåchef bestämd tjänstepensionsavgift, 330 kronor.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts förevarande framställning.

100:o.

F. d. länsveterinären Emil Hilding Vejlens (*tilläggs pension*). I punkten 7 av förevarande proposition nr 235 föreslår Kungl. Maj:t riksdagen medgiva, att f. d. länsveterinären Emil Hilding Vejlens må, räknat från och med den 1 januari 1933, under sin återstående livstid uppbära — ut-

över honom författningsenligt tillkommande pension — tilläggs pension å allmänna indragningsstaten till belopp av 1,068 kronor för år.

Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Vej lens är född den 3 februari 1867;

att han under tiden 15 juni 1892—14 juni 1895 var förordnad såsom amanuens vid dåvarande veterinärinstitutets kemiska avdelning;

att han innehaft befattning såsom läns veterinär i Gotlands län under tiden 1 maj 1916—31 maj 1922 och såsom läns veterinär i Skaraborgs län under tiden därefter intill utgången av år 1932 och sålunda kan åberopa en tjänstetid i statens tjänst av 19 hela år;

att han innehaft befattning såsom distrikts veterinär i olika distrikt under tiden 5 november 1895—30 juli 1896, 19 oktober 1896—31 december 1899 samt 1 augusti 1900—30 april 1916 eller sålunda under tillhoppa över 19 år;

samt att statskontoret genom beslut den 24 november 1932 och den 9 mars 1933 tillerkänt Vej lens avkortad pension, att utgå enligt bestämmelserna i 1907 års civila pensionslag, till belopp av 3,408 kronor, motsvarande $\frac{19}{25}$ av det för honom gällande pensionsunderlaget, 4,476 kronor.

Kungl. Maj:ts förslag innebär, att Vej lens skulle tillerkännas en tilläggs pension, grundad på tillgodoräknande av tjänstgöringen såsom distrikts veterinär, i den mån så erfordras för erhållande av hel pension i egenskap av läns veterinär.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts förevärande framställning.

101:o.

Befälhavaren å fiskeriedministrationens fartyg Eystrasalt, sjökaptenen Nils Olof Knutsson. I en den 17 mars 1933 dagtecknad proposition nr 237, vilken beträffande jordbruksdepartementet innefattar förslag i två med nummer 31 och 32 betecknade punkter, har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, i punkten 31 föreslagit riksdagen medgiva, att befälhavaren å fiskeriedministrationens fartyg Eystrasalt, sjökaptenen Nils Olof Knutsson må, räknat från och med den 1 december 1932, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 996 kronor.

Av utredningen i ärendet inhämtas,

att Knutsson är född den 23 november 1871;

att han från och med den 15 april 1909 till och med den 30 november 1932 eller således över 23 år varit befälhavare å fartyget Eystrasalt;

att han på grund av försvagad hälsa icke kunnat kvarstå i sin befattning efter utgången av november 1932;

att hans avlöningsförmåner från och med budgetåret 1927/1928 utgått med ett årligt arvode av 2,160 kronor jämte dyrtidstillägg enligt för befattningshavare vid nyreglerade verk gällande grunder ävensom dagtraktamente med 5 kronor för dag under fartygets seglationstid, vilken uppgått till 6 à 7 månader för år;

ävensom att det ålegat Knutsson i hans egenskap av befälhavare å berörda fartyg att navigera och vårda fartyget med tillbehör och inventarier och att svara för den rätta och ekonomiska skötsel av fartyget, att med fartyget verkställa de arbeten, som av lantbruksstyrelsen ålagts honom, samt att vårda den övriga kronans egendom (instrument, fiskredskap och inventarier m. m.), som lämnats under hans tillsyn.

Med biträdande av vad Kungl. Maj:t föreslagit hemställer utskottet,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts förevarande framställning.

102:o.

Hovslagaren vid Strömsholms hingstdepå och vid Strömsholms ridskola Olof Alexander Ahlström. Kungl. Maj:t föreslår i punkten 32 av samma proposition riksdagen medgiva, att hovslagaren vid Strömsholms hingstdepå och vid Strömsholms ridskola Olof Alexander Ahlström må från och med månaden näst efter den, varunder hans anställning vid hingstdepån och ridskolan upphör, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 720 kronor.

Av utredningen i ärendet inhämtas,

att Ahlström är född den 13 juli 1874;

att han under tiden 1 november 1897—31 oktober 1902 var anställd vid Norrlands dragonregemente;

att han sedan den 1 september 1912 varit anställd såsom hovslagare vid Strömsholms hingstdepå och under samma tid tjänstgjort såsom hovslagare även vid Strömsholms ridskola;

att han vid hingstdepån och ridskolan haft att tillika utföra andra förekommande smidesarbeten och reparationer;

att hans ersättning såväl vid hingstdepån som vid ridskolan varit bestämd genom kontrakt, därvid ersättningen för skoning, som utgjort den väsentligaste delen av hans arbete, utgått enligt fastställd taxa;

att han under åren 1922—1931 i medeltal för år i ersättning uppburit från hingstdepån omkring 1,200 kronor och från ridskolan omkring 3,700 kronor, i vilka belopp ingått jämväl ersättning för kostnaden för vissa av

honom tillsläppta materialier ävensom för arbetslön m. m., vilken kostnad uppgått till omkring 45 procent av ersättningsbeloppen;

att han härutöver enligt staten för hingstdepån åtnjutit fri bostad med planteringsland samt bränsle;

att han varit berättigad att vid sidan av sin tjänst vid hingstdepån och ridskolan under vissa villkor utföra arbeten åt enskilda personer och att därvid begagna depåns skostall å tider, då stallet icke behövde användas för depåns eller ridskolans räkning, men att hans arbete vid hingstdepån och ridskolan tagit hans tid i anspråk i sådan omfattning, att han allenast i synnerligen ringa utsträckning haft tillfälle att bereda sig inkomst genom dylika enskilda uppdrag;

samt att Ahlström enligt för honom utfärdat läkarintyg på grund av sjukdom (ledgångsinflammation i vänster handled) är för framtiden oförmögen att sköta sin befattning.

Utskottet, som icke haft något att erinra mot Kungl. Maj:ts förslag, hemställer,

att Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning må vinna riksdagens bifall.

103:o.

Förre länsskogvaktaren J. D. Branting. I en den 17 mars 1933 dagtecknad proposition nr 240, avseende jordbruksdepartementet, har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, föreslagit riksdagen medgiva, att förre länsskogvaktaren Johan Daniel Branting må, räknat från och med den 1 januari 1933, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 900 kronor.

Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Branting är född den 23 september 1881;

att han varit anställd såsom ordinarie skogvaktare hos Kalmar läns södra skogsvårdsstyrelse från och med den 1 juli 1907 intill utgången av år 1931, då han på egen begäran på grund av sjukdom frånträdde sin befattning;

att han lider av kronisk muskelreumatism och ischias, vilka sjukdomar göra honom oförmögen för framtiden att sköta skogvaktartjänst;

att Branting, som jämlikt § 69 i det för statens pensionsanstalt gällande reglementet varit delägare i pensionsanstalten, icke kunnat erhålla genast börjande tjänstepension från anstalten, enär det icke ansetts styrkt att — såsom av Branting och skogsvårdsstyrelsen gjorts gällande — sjukdomen ådragits i tjänsten;

samt att han är medellös.

Med hänsyn till de i ärendet åberopade särskilda omständigheterna har utskottet icke velat motsätta sig, att pension av statsmedel beredes Branting, oaktat han icke varit i statens tjänst anställd.

Utskottet.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts ifrågasvarande proposition.

104:o.

Förra städerskan vid lantbruks- och mejeriinstitutet vid Alnarp Karin Larsson. I motion II:13 har herr *Paulsen* hemställt, »att riksdagen ville bevilja f. städerskan Karin Larsson i Lomma ett årligt underhåll av 500 kronor från och med den dag hon erhöll avsked från sin befattning».

Av tillgängliga handlingar framgår,
att Larsson är född den 27 augusti 1882 och alltså 50 år gammal;
att hon under tiden den 15 mars 1921—den 30 juni 1931 varit anställd såsom städerska å Alnarps slott, vilken anställning hon nödgats lämna på grund av sjukdom;
att hon dessförinnan under åren 1917—1921 haft arbete vid Alnarps trädgårdar;
att anställningen såsom städerska krävt en daglig arbetstid av omkring 7 1/2 timmar;
att hennes kontanta avlöning, inräknat tillfällig löneförbättring och dyrtidstillägg, utgjort under budgetåren 1925/1926—1930/1931 i medeltal omkring 965 kronor för år, vartill kommit fri bostad och bränsle;
att hon enligt läkarbetyg kan på grund av nedsatta kroppskrafter anses oförmögen att försörja sig genom arbete;
samt att hon icke äger andra tillgångar än ett sparkapital å omkring 4,000 kronor, varjämte hon uppbär pension jämlikt lagen om allmän pensionsförsäkring med 170 kronor 40 öre för år.

Över motionen har utskottet inhämtat utlåtande av statskontoret, som hört styrelsen för lantbruks- och mejeriinstitutet vid Alnarp.

Institutets styrelse har anfört, att Larsson visserligen innehaft fast anställning vid institutet endast under 10 år, men att styrelsen, i betraktande av att hon dessförinnan under 4 år utfört arbete på daglön i Alnarps trädgårdar, intet hade att erinra mot att hon komme i åtnjutande av skäligt underhåll.

Statskontoret har, med hänsyn till att Larsson endast under 14 år haft anställning i statens tjänst, funnit det vara tveksamt, huruvida något årligt understöd borde beredas henne. I alla händelser borde enligt statskontorets mening sådant understöd ej utgå med större belopp än 480 kronor.

Utskottet.

Då Larssons tjänstetid understiger 15 år, kan givetvis tvekan föreligga om skäligheten av att i detta fall bereda pension. Emellertid har hon på grund av sjukdom nödgats redan före 50 års ålder lämna sin anställning, vilken synbarligen givit henne full sysselsättning och i vilken hon, om icke sjukdomen mellankommit, kunnat intjäna ytterligare tjänstår. Vid nu angivna förhållanden har utskottet ansett sig kunna tillstyrka, att en årlig pension beredes henne. Mot statskontorets förslag i fråga om pensionsbeloppet har utskottet icke haft något att erinra.

Utskottet hemställer,

att riksdagen, i anledning av förevarande motion II: 13, må medgiva, att förra städerskan vid lantbruks- och mejeriinstitutet vid Alnarp Karin Larsson må, räknat från och med den 1 januari 1933, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 480 kronor.

IX. Handelsdepartementet.

105:o.

Maskinisten vid lotsverket Julius Nilsson. I en den 17 mars 1933 dagtecknad proposition nr 237 har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, i punkten 33, avseende handelsdepartementet, föreslagit riksdagen medgiva, att maskinisten å lotsverkets tjänstefartyg Skanör Julius Nilsson må, räknat från och med den 1 oktober 1932, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 1,800 kronor, varvid skall iakttagas den honom jämlikt Kungl. Maj:ts beslut den 23 december 1932 ålagda återbetalningsskyldigheten.

Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Nilsson är född den 13 april 1871;

att han under tiden 16 juli 1898—16 november 1911 tjänstgjorde såsom eldare å lotsverkets tjänstefartyg Skanör samt därefter och intill utgången av september 1932 såsom maskinist å samma fartyg;

att hans anställning upphörde på grund av indragning från och med den 1 oktober 1932 av den med nyssnämnda fartyg anordnade lotsuppassningen i Öresund;

samt att Nilsson åtnjutit — förutom ersättning för fri kost ombord — årligt arvode till belopp av 2,880 kronor.

Utskottet biträder vad Kungl. Maj:t i förevarande ärende föreslagit och får alltså hemställa,

att Kungl. Maj:ts förevarande framställning må av riksdagen bifallas.

106:o.

Grovarbetaren (nattvakten) vid lotsverkets huvudförråd Anders Petter Andersson. I motion II:230 har herr *Andersson* i Stockholm hemställt, bland annat, »att riksdagen måtte besluta

2) ¹ att bevilja grovarbetaren Anders Petter Andersson en årlig pension av 600 kronor att jämte dyrtidstillägg utgå från och med månaden näst efter den då han avgick ur tjänst, dock att från pensionen avräknas det belopp *Andersson* uppburit i gratifikation».

Av tillgängliga handlingar inhämtas,

att *Andersson* är född den 12 december 1858;

att han varit anställd vid lotsverkets huvudförråd vid Rosenvik å Kungl. Djurgården, Stockholm, såsom diversearbetare och nattvakt från och med den 15 mars 1917 till och med den 14 juli 1932;

att han från och med år 1925 till anställningens upphörande åtnjöt en avlöning av 3,000 kronor för år;

samt att, sedan lotsstyrelsen hos Kungl. Maj:t gjort framställning om pension åt *Andersson*, vilken framställning av statskontoret i avgivet utlåtande avstyrkts, Kungl. Maj:t genom beslut den 9 december 1932 tillerkänt *Andersson* en gratifikation å 500 kronor.

Av utredningen i ärendet framgår, att *Andersson*, då han anställdes i lotsverkets tjänst, redan uppnått en ålder av över 58 år samt att denna anställning omfattat en tidrymd av allenast omkring 15 år. Vid dessa förhållanden har utskottet funnit sig icke böra tillstyrka, att pension skulle beredas honom.

Utskottet.

Aberopande det anförda får utskottet hemställa,

att förevarande motion II:230, i vad den avser pension åt grovarbetaren (nattvakten) Anders Petter *Andersson*, icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 16 maj 1933.

På bankoutskottets vägnar:

HARALD ÅKERBERG.

¹ Beträffande mom. 1 av ifrågavarande motion, se punkten 55 av detta utlåtande.

Vid förestående ärendens slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från första kammaren: herrar *Åkerberg, Gustafsson* i Stensholm, *Lindley, Lindgren, Ström* i Lidköping, *Johansson* i Friggeråker och *Stendahl*; dock att herr *Gustafsson* i Stensholm icke deltagit i behandlingen av punkterna 19—21 samt att i behandlingen av punkterna 16—18 ävensom 60—92 herr *Forssell* deltagit i stället för herr *Stendahl*;

från andra kammaren: herrar *Leffler, Bäcklund, Laurén, Lovén, Paulsen, Johansson* i Sollefteå, *Wikström* och *Hammarlund*; dock att herr *Svedman* deltagit i behandlingen av punkten 12 i stället för herr *Laurén* och i behandlingen av punkterna 92—106 i stället för herr *Leffler* samt att i behandlingen av punkten 19 herr *Andersson* i Falkenberg deltagit i stället för herr *Paulsen*.

Reservationer:

vid punkten 12 (ang. f. d. kaptenen N. U. G. Holmgren):

av herrar *Stendahl, Bäcklund, Lovén, Paulsen* och *Johansson* i Sollefteå, vilka hemställt,

att förevarande motion I:182 icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda;

vid punkten 22 (ang. pension åt indelte furiren vid Skaraborgs regemente K. M. Bäck):

av herrar *Bäcklund* och *Laurén*, vilka hemställt,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts förevarande framställning;

vid punkten 23 (ang. pension åt f. d. indelte distinktionskorpralen J. E. Josefsson Högberg):

av herrar *Bäcklund* och *Laurén*, vilka hemställt,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts förevarande framställning;

vid punkten 37 (ang. pension åt vissa arbetare vid Carl Gustafs stads gevärsfaktori):

av herrar *Laurén* och *Lovén*, vilka med hänsyn till de beträffande arbetaren Alm förebragta omständigheterna ansett pensionen för honom

böra bestämmas till det i motionen II: 466 föreslagna beloppet 1,548 kronor och i följd härav hemställt,

att riksdagen, i anledning av Kungl. Maj:ts förevarande framställning och omförmälda motion II: 466, må medgiva, att följande arbetare vid Carl Gustafs stads gevärsfaktori må från och med månaden näst efter den, varunder avgång från anställningen äger rum, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära årliga pensioner med följande belopp, nämligen Carl Edvin Alm 1,548 kronor, Johan Emil Eldin 1,200 kronor samt envar av Anton Julius Ståhl, Johan Axel Hjulström, Nikolaus August Blomqvist, Karl Erik Jonsson, Carl August Eriksson och Gustaf Henning Andersson 1,152 kronor;

vid punkten 50 (ang. understöd åt musiksergeanten C. A. E. Cederblad):

av herrar *Ström* i Lidköping, *Bäcklund*, *Laurén*, *Lovén*, *Paulsen* och *Johansson* i Sollefteå, vilka ansett, att utskottets yttrande och förslag bort hava följande lydelse:

»Med hänsyn till de konsekvenser, som möjligen skulle kunna föranledas av ett beslut om underhåll åt Cederblad från Vadstena krigsmanshuskassa, finner sig utskottet icke böra tillstyrka åtgärd i överensstämmelse med motionärens förslag. Då emellertid i förevarande fall särskilt ömmande och, som det vill synas, tämligen säregna förhållanden föreligga, har utskottet ansett sig böra ifrågasätta, huruvida ej åt Cederblad skäligen borde beviljas ett understöd från allmänna indragningsstaten. Då Cederblad kan räkna en tjänstetid av omkring 22 år, därav något över 18 år från 20 års ålder, lär beviljandet av ett mindre årligt understödsbelopp enligt utskottets mening näppeligen kunna medföra några mera vittgående ekonomiska konsekvenser. Utskottet förordar, att understödsbeloppet bestämmas till 420 kronor för år, att utgå från och med den 1 januari 1933.

På grund av det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen, i anledning av förevarande motion II:218, må medgiva, att musiksergeanten i Livregementets till häst reserv Carl Axel Erik Cederblad må från och med den 1 januari 1933 under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära ett årligt understöd av 420 kronor»;

vid punkten 54 (ang. pension åt städerskan Ebba Sofia Lovisa Lundin):
av herr *Bäcklund*, som ansett pension i detta fall böra beviljas med av statskontoret ifrågasatt belopp och alltså hemställt,

att riksdagen, i anledning av förevarande motion II: 229, må medgiva, att städerskan vid ridskolan, Strömsholm, Ebba Sofia Lovisa Lundin må från och med månaden näst efter den, varunder hennes anställning upphör, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 384 kronor;

vid punkten 56 (ang. pension åt f. fästningsbyggnadsarbetaren B. H. Ekfelt):

av herr *Bäcklund*, som hemställt,

att riksdagen, i anledning av förevarande motion II: 348, må medgiva, att förre fästningsbyggnadsarbetaren Bror Henning Ekfelt må från och med den 1 januari 1933 under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 852 kronor;

vid punkten 57 (ang. pension åt f. d. rullföringsbiträdet O. Lundblad):
av herrar *Laurén* och *Hammarlund*, vilka hemställt,

att riksdagen, i anledning av förevarande motion II: 352, må medgiva, att f. d. rullföringsbiträdet, fanjunkaren i Hallands regementes reserv Otto Lundblad må från och med den 1 januari 1933 under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 732 kronor;

vid punkten 60 (ang. pension åt förre polismannen J. Andersson Stertman):

av herrar *Akerberg*, *Bäcklund*, *Laurén* och *Paulsen*, vilka ansett, att utskottets yttrande och förslag bort hava följande lydelse:

»Ehuru Stertmans direkta statsanställning varit jämförelsevis kort, har utskottet, med hänsyn till föreliggande omständigheter i övrigt, funnit billigt, att pension av statsmedel beredes honom. I fråga om pensionens storlek anser utskottet skäl föreligga för det högre pensionsbe-

lopp, 1,200 kronor, som tillstyrkts av statskontoret och föreslagits av motionären.

Utskottet hemställer,

att riksdagen, i anledning av Kungl. Maj:ts förevarande proposition och med bifall till omförmälda motion II: 480, må medgiva, att förre polismannen Jonas Andersson Stertman må, räknat från och med den 1 januari 1933, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 1,200 kronor»;

vid punkten 79 (ang. pension åt föreståndarinnan för huslig ekonomi i Uppsala Ida Norrby):

av herrar *Åkerberg, Gustafsson* i Stensholm, *Lindgren* och *Laurén*, vilka ansett, att utskottets yttrande och förslag bort hava följande lydelse:

»Utskottet vidhåller visserligen sin tidigare uttalade mening om angelägenheten av att iakttaga varsamhet med beviljande av pension såsom uttryck av erkännande för förtjänstfull verksamhet utom statens tjänst. Med hänsyn till vad i propositionen anförts har utskottet emellertid i likhet med föredragande departementschefen funnit omständigheterna i förevarande fall vara sådana, att pensionsförmån av statsmedel kan anses motiverad. Vad Kungl. Maj:t i fråga om pensionens storlek föreslagit har ej givit utskottet anledning till erinran. Motionärernas från Kungl. Maj:ts förslag avvikande framställning kan utskottet icke biträda.

På grund av det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen, med bifall till Kungl. Maj:ts förevarande proposition och med avslag å omförmälda motioner I: 295 och II: 465, i vad de skilja sig från Kungl. Maj:ts förslag, må medgiva, att föreståndarinnan för fackskolan för huslig ekonomi i Uppsala Ida Norrby må från och med månaden näst efter den, då hon frånträder sin befattning vid skolan, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 2,400 kronor»; samt

vid punkten 92 (ang. pension åt förre överläraren vid tekniska skolan R. S. Enblom och lärarinnan vid samma skola Agnes Hörlin, född Nilsson):

dels av herr *Forssell*, som med stöd av vad i motionen I:298 anförts funnit särskild pension böra tillerkännas *Enblom* i anledning av hans anställning såsom speciallärare vid tekniska högskolan och som alltså hemställt,

att riksdagen, i anledning av Kungl. Maj:ts förevarande proposition och omförmälda motion I:298, må medgiva, att förre överläraren vid tekniska skolan i Stockholm *Rudolf Samuel Enblom* och lärarinnan vid samma skola *Agnes Hörlin*, född *Nilsson*, må, *Enblom* räknat från och med den 1 november 1932 och *Hörlin* från och med månaden näst efter den, varunder hon lämnar anställningen vid nämnda skola, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära årliga pensioner, *Enblom* till belopp av 2,376 kronor och *Hörlin* till belopp av 1,056 kronor;

dels ock av herr *Lovén*, som anført och hemställt följande:

»Med hänsyn till den ringa tjänstgöringsskyldighet, som enligt utredningen ålegat ifrågavarande anställningshavare vid tekniska skolan, torde deras anställningar närmast få betraktas såsom bisysslor. Vid sådant förhållande synes pension åt dessa personer icke böra beviljas. En sådan ståndpunkt skulle överensstämma med den principiella ställning, som statsmakterna numera intaga i fråga om pension för anställningar med karaktär av bisyssla och som senast kommit till uttryck i innevarande års riksdags beslut att i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (proposition nr 138) upphäva hittillsvarande pensionsrätt för vissa lärare vid de högre militärläroverken.

På grund av vad nu anförts hemställer jag,

att riksdagen må avslå såväl Kungl. Maj:ts förevarande proposition som omförmälda motion I:298.»